

**SPRAWOZDANIE ZARZĄDU Z DZIAŁALNOŚCI
GRUPY KAPITAŁOWEJ
BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO
W 2017 ROKU**

(obejmujące sprawozdanie Zarządu z działalności
Banku Gospodarstwa Krajowego)

1.	PODSUMOWANIE 2017 ROKU.....	5
1.1	KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	5
1.2	NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ BGK	8
1.3	RYS HISTORYCZNY GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	9
1.4	KALENDARIUM 2017 GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	11
1.5	KLUCZOWE WIELKOŚCI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK ZA 2017 ROK	12
1.6	KLUCZOWE WIELKOŚCI FINANSOWE BGK ZA 2017 ROK.....	13
2.	GOSPODARKA W 2017 ROKU	14
2.1	W KRAJU	14
2.2	ZA GRANICĄ.....	15
3.	ZMIANY OTOCZENIA LEGISLACYJNEGO	16
4.	DZIAŁANIA BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK.....	18
4.1	PODZIAŁ DZIAŁAŃ W RAMACH GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO	18
4.2	DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BGK.....	19
4.3	POLITYKA KREDYTOWA BGK	24
4.4	DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA BGK.....	24
4.5	BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA	25
4.6	DZIAŁALNOŚĆ BGK NA RYNKU PIENIĘŻNYM I RYNKU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	26
4.7	PORTFEL AKCJI I UDZIAŁÓW	27
4.8	PROJEKTY	29
4.9	DZIAŁALNOŚĆ PORĘCZENIOWA BGK W RAMACH PROGRAMÓW RZĄDOWYCH.....	30
4.10	IMPLEMENTACJA EUROPEJSKIEGO FUNDUSZA NA RZECZ INWESTYCJI STRATEGICZNYCH (EFIS)	32
4.11	WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI PUBLICZNYMI	32
4.12	OBŚŁUGA FINANSÓW PUBLICZNYCH	34
4.13	PROGRAMY EUROPEJSKIE.....	35
4.14	PROGRAMY SPOŁECZNEGO BUDOWNICTWA CZYNszOWEGO (SBC)	38
4.15	FUNDUSZ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ (FŻŚ)	40
4.16	KRAJOWY FUNDUSZ DROGOWY (KFD)	41
4.17	FUNDUSZ KOLEJOWY (FK)	43
4.18	FUNDUSZ DOPLAT (FD)	44
4.19	FUNDUSZ POŻYCZEK I KREDYTÓW STUDENCKICH (FPIKS)	46
4.20	FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW (FTIR).....	46
4.21	FUNDUSZ WSPARCIA KREDYTOBIORCÓW (FWK)	47
4.22	POZOSTAŁE PROGRAMY I ZADANIA ZLECONE	48
4.23	DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	50
4.24	TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI Z BGK	53
5.	STRATEGIA I KIERUNKI ROZWOJU BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	54
5.1	STRATEGIA BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	54
5.2	KIERUNKI ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK.....	55
6.	SYTUACJA FINANSOWA BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK.....	58
6.1	WYNIK FINANSOWY GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK	58
6.2	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ GRUPY BGK.....	60
6.3	WYNIK FINANSOWY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.....	61
6.4	SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO.....	66
7.	STRUKTURA ORGANIZACYJNA BANKU	71
8.	BGK W SPOŁECZEŃSTWIE.....	71
9.	REALIZACJA POLITYKI KADROWEJ W BGK	73
10.	INFORMACJA O PODMIOTACH UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ.....	75
11.	UJAWNIEŃ WYMAGANE PRAWEM BANKOWYM PODLEGAJĄCE BADANIU PRZEZ BIEGŁEGO REWIDENTA	75
12.	OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH	75
13.	OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO	76
13.1	ZASADY OGÓLNE.....	76

13.2	ZADANIA, ZAKRES DZIAŁALNOŚCI ORAZ ORGANIZACJA BGK.....	76
13.3	SKŁAD I ZASADY DZIAŁANIA ORGANÓW BGK I KOMITETÓW, SPOSÓB REPREZENTACJI ORAZ UPRAWNIENIA PREZESA ZARZĄDU	77
13.4	SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM STOSOWANE W BANKU, SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH BANKU	82
14.	ZARZĄDZANIE I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO, FINANSOWEGO, OPERACYJNEGO ORAZ INNYCH RYZYK..	85
14.1	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM	85
14.2	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM I KONCENTRACJI.....	86
14.3	CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA KREDYTOWEGO I KONCENTRACJI.....	87
14.4	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM	88
14.5	CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA FINANSOWEGO	88
14.6	ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM	91
14.7	CHARAKTERYSTYKA RYZYKA OPERACYJNEGO	91
14.8	INNE RYZYKA	91
14.9	ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKU	91

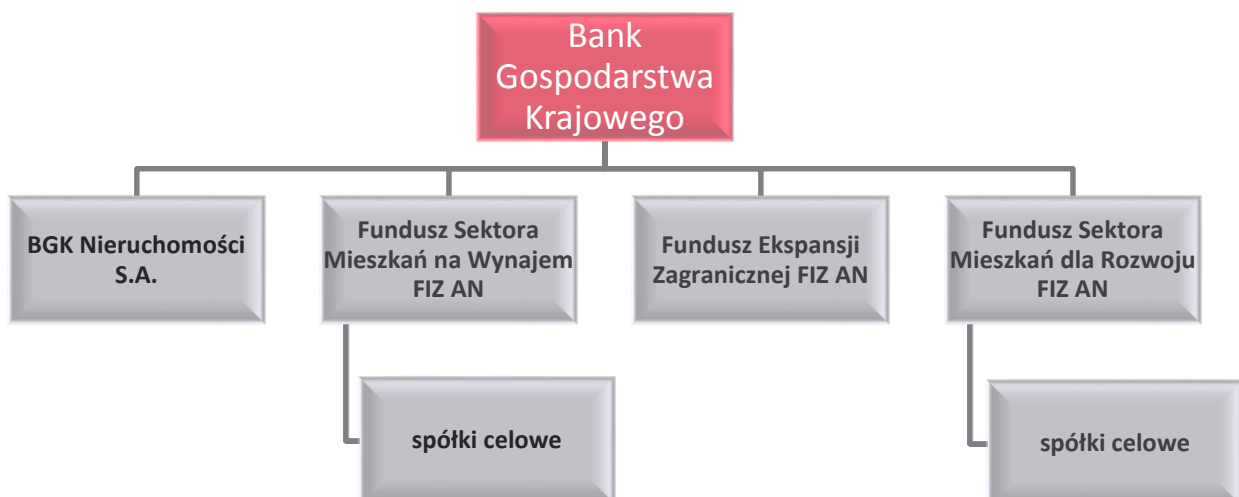
1. PODSUMOWANIE 2017 ROKU

1.1 KRÓTKA CHARAKTERYSTYKA GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) oraz utworzona przez niego grupa kapitałowa są głównym partnerem Państwa w zakresie wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego kraju. BGK i podmioty grupy kapitałowej aktywnie wspierają przedsiębiorczość oraz programy rozwojowe rządu poprzez inicjowanie i aktywne uczestnictwo we współpracy między przedsiębiorstwami, sektorem publicznym a instytucjami finansowymi. W skład grupy na 31 grudnia 2017r. wchodziły podmioty konsolidowane metodą pełną:

- **Bank Gospodarstwa Krajowego** jako jednostka dominująca, jedyny bank państwowy, będący jednocześnie państwowym bankiem rozwoju,
- **BGK Nieruchomości S.A.** podmiot zarządzający Funduszem Sektora Mieszkań na Wynajem Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych FIZ AN oraz Funduszem Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN,
- **Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN**, którego działalność polega na lokowaniu środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych poprzez nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów **spółek celowych** oraz dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez te spółki. Przedmiotem działalności spółek jest realizacja na własny rachunek projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, kupnem i sprzedażą nieruchomości, a także wynajem mieszkań na własny rachunek w należących do spółki budynkach wielomieszkaniowych oraz działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.
- **Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN** inwestujący w segment dostępnych cenowo mieszkań, a także w infrastrukturę samorządową. Koncepcja Funduszu stanowi odpowiedź na obserwowany deficyt mieszkaniowy w Polsce przy zmniejszających się inwestycjach samorządowych w obszarze budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury społecznej. Inwestycje Funduszu polegają na objęciu akcji lub udziałów oraz instrumentów dłużnych **spółek celowych** powołanych do realizacji projektów inwestycyjnych. Przedmiotem ich działalności jest realizacja projektów oraz robót budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków mieszkalnych i niemieszkalnych, a także kupno i sprzedaż nieruchomości oraz wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi.
- **Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN**, którego przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych poprzez nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów spółek projektowych. Inwestycje Funduszu to głównie akcje lub udziały w zagranicznych podmiotach należących do polskich spółek wspierających ekspansję zagraniczną poprzez inwestowanie w zagraniczne podmioty.

Struktura Grupy Kapitałowej BGK w zakresie podmiotów konsolidowanych metodą pełną

Ponadto w grupie na 31 grudnia 2017r. znajdowały się podmioty konsolidowane metodą praw własności:

- **Fundusze zarządzane przez PFR S.A.** wspierające rozwój polskich przedsiębiorstw oraz infrastruktury, tj.:
 - Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN,
 - Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych Kapitałowy FIZ AN,
 - Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych Dłużny FIZ AN,
 - Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN,
- **Fundusze poręczeniowe** utworzone we współpracy z jednostkami samorządowymi,
- **Krajowa Grupa Poręczeniowa Sp. z o.o.**
- **Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A.**

Szczegółowy opis i zestawienie jednostek zależnych i stowarzyszonych znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Bank Gospodarstwa Krajowego i podmioty grupy kapitałowej koncentrują swoje działania na trzech aspektach:

- inicjowanie i realizowanie działań służących wzrostowi gospodarczemu i rozwojowi przedsiębiorstw,
- mobilizowanie kapitału dla gospodarki,
- uzupełnianie systemu bankowego poprzez wypełnianie luki rynkowej w kluczowych obszarach gospodarki.

Grupa Kapitałowa BGK realizuje działania na rzecz rozwoju gospodarczego Polski poprzez finansowanie projektów infrastrukturalnych, samorządowych, eksportowych oraz poprzez współfinansowanie ekspansji zagranicznej polskich firm. W celu pobudzania przedsiębiorczości i rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw BGK oferuje systemy poręczeń i gwarancji. Bank i podmioty grupy obsługują również programy służące poprawie sytuacji na rynku mieszkaniowym.

BGK mobilizuje kapitał dla gospodarki poprzez uczestniczenie w konsorcjach oraz strukturyzowanie transakcji na rynku krajowym i zagranicznym. Bank finansuje potrzeby kapitałowe poprzez współpracę z instytucjami rozwoju oraz mobilizuje kapitał prywatny poprzez rozwój programów gwarancyjno-poręczeniowych.

Bank uzupełnia system bankowy wypełniając lukę rynkową w kluczowych obszarach gospodarki poprzez działanie antycykliczne i wdrażanie programów aktywizujących sektory objęte stagnacją. Bank finansuje projekty o wysokim poziomie ryzyka i istotnym znaczeniu dla gospodarki rynkowej oraz wspiera rozwój gospodarki w obszarach, w których rynek nie działa efektywnie. BGK współpracuje z innymi instytucjami finansowymi na partnerskich zasadach, uzupełniając ich ofertę.

Ponadto BGK jest wiodącą instytucją w procesie konsolidacji finansów publicznych oraz zarządza programami europejskimi i dystrybucją środków unijnych zarówno w skali krajowej jak i regionalnej.

Realizacja misji BGK jest wspierana przez podmioty grupy kapitałowej. Swoją ofertę w zakresie finansowania dłużnego oraz poręczeniowo-gwarancyjnego BGK poszerza poprzez inwestycje w fundusze wspierające rozwój przedsiębiorczości polskich przedsiębiorstw, fundusze finansujące rozwój infrastruktury oraz fundusze ekspansji zagranicznej realizowane przy współpracy z PFR S.A. i PFR TFI S.A.

Ważnym elementem działania Banku i Grupy BGK jest realizacja działań w obszarze mieszkalnictwa. Obok działań realizowanych poprzez finansowanie dłużne przede wszystkim Towarzystw Budownictwa Społecznego oraz poprzez obsługę programów rządowych, BGK finansuje kapitałowo spółki Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN oraz Funduszu Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN. Inwestycjami w obszarze nieruchomości zajmuje się utworzony w tym celu profesjonalny podmiot zarządzający BGK Nieruchomości S.A., w którym BGK posiada 100% udziałów.

Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN realizuje zadania w zakresie najmu komercyjnego w dużych miastach mającego na celu zwiększenie mobilności społeczeństwa oraz wsparcie rozwoju najmu instytucjonalnego jako elementu zwiększenia dostępności mieszkań. W roku 2017 zadania Funduszu rozszerzono o pilotaż programu budowy mieszkań na wynajem o umiarkowanej stawce czynszu dla osób średniozamożnych, z opcją dojścia do własności. Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN realizuje natomiast zadania w zakresie budowy mieszkań we współpracy i na potrzeby gmin i jednostek samorządowych.

Bank i Grupa Kapitałowa BGK są aktywne w zakresie działań proeksportowych. Bank jest akcjonariuszem Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A. (KUKE S.A.). Obok zaangażowania kapitałowego BGK jest głównym partnerem KUKE S.A. w realizacji programu rządowego wspierania eksportu, w ramach którego udziela kredytów eksportowych ubezpieczanych przez KUKE S.A. Ponadto BGK finansuje również projekty eksportowe, w części realizowane na ryzyko własne, z uzupełniającym zabezpieczeniem KUKE S.A.

Działania Grupy BGK mają szeroki kontekst rozwojowy. Realizacja działań w jednym obszarze, takim jak na przykład finansowanie reindustrializacji, ma pozytywny wpływ na pozostałe obszary, tj. na rozwój rynku pracy, zmniejszenie stopy bezrobocia, czy zwiększenie przychodów budżetowych Państwa. Realizowane przez Grupę BGK projekty infrastrukturalne mają pozytywny wpływ na takie aspekty jak poprawa jakości i dostępności usług dla ludności, środowisko czy gospodarka.

Działania Grupy Kapitałowej BGK prowadzone są w sposób odpowiedzialny i zrównoważony przy zachowaniu racjonalnego poziomu apetytu na ryzyko. Realizowane projekty oceniane są pod kątem ryzyka i ich wpływu na rozwój gospodarczy kraju. W 2017 roku płynność BGK była na bezpiecznym poziomie, a poziom adekwatności kapitałowej, monitorowany za pomocą wskaźników wyznaczonych zgodnie z ustawą Prawo bankowe oraz rozporządzeniem CRR, był wysoki.

1.2 NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA W GRUPIE KAPITAŁOWEJ BGK

Zmiana standardów rachunkowych BGK na Międzynarodowe Standardy Rachunkowości

Począwszy od stycznia 2017 roku Bank Gospodarstwa Krajowego prowadzi swoje księgi i prezentuje statutowe sprawozdania finansowe zgodnie z międzynarodowymi standardami rachunkowości. Wdrożenie sprawozdawczości zgodnej z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej umożliwiło standaryzację sprawozdawczości banku w wymiarze międzynarodowym. Dla BGK oznacza to zwiększenie bezpieczeństwa płynnościowego poprzez większy dostęp do rynków zagranicznych, zapewnienie porównywalności danych finansowych z pokrewnymi instytucjami finansowymi oraz poprawę wizerunku BGK jako stosującego te same zasady rachunkowości co inne banki.

Przyjęcie przez Radę Nadzorczą BGK strategii Banku na lata 2017 - 2020

W dniu 12 lipca 2017 roku Rada Nadzorcza zatwierdziła Strategię Banku Gospodarstwa Krajowego na lata 2017-2020. Strategia definiuje rolę BGK jako państwowego banku rozwoju. Podkreśla misję, którą jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz sektora publicznego w realizacji jego zadań. Nowa Strategia BGK wynika z nowych wyzwań stojących przed polską gospodarką określonych m.in. w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), której priorytetem jest wzrost gospodarczy oparty o wiedzę i doskonałość, zrównoważony rozwój społeczno-terytorialny oraz skuteczne Państwo.

Dokapitalizowanie BGK

W roku 2017 Bank Gospodarstwa Krajowego otrzymał dokapitalizowanie w wysokości 6,3 mld zł na potrzeby realizacji nowych zadań w strategicznych sektorach. Dokapitalizowanie miało znaczący wpływ na wzrost wskaźników adekwatności kapitałowej i płynności, a także na zwiększenie limitu koncentracji, a tym samym zwiększenie możliwości BGK w zakresie finansowania dużych projektów infrastrukturalnych. Dzięki dokapitalizowaniu Bank mógł rozszerzyć swoje działania w sektorach takich jak sektor energetyczny czy paliwowy. Przed zwiększeniem kapitałów BGK napotykał na ograniczenia związane z oceną ryzyka koncentracji i nie mógł wspierać potrzeb klientów. Dodatkowy zastrzyk kapitałowy pozwoli BGK wypełniać lukę finansowania dla dużych projektów infrastrukturalnych oraz mobilizować kapitał partnerów prywatnych i instytucji finansowych do realizowania projektów wspierających rozwój gospodarczy kraju. Bank preferuje finansowanie dużych przedsięwzięć w formule konsorcjów instytucji finansowych i postrzega swoją rolę jako podmiotu wypełniającego lukę i uzupełniającego finansowanie prywatne.

Gwarancje de minimis, prace nad Krajowym Funduszem Gwarancyjnym (KFG)

W roku 2017 Bank Gospodarstwa Krajowego udzielił poręczeń i gwarancji w trybie portfelowym na blisko 10,5 mld zł, w tym sztandarowy produkt gwarancje de minimis udzielone zostały w wysokości blisko 10 mld zł. W 2017 roku BGK był zaangażowany w pracę nad nowym, systemowym instrumentem wspierania mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Instrument ten w roku 2018 ma zastąpić gwarancję de minimis. W dniu 24 listopada 2017r. Sejm uchwalił ustawę o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polegała na wprowadzeniu nowego instrumentu wsparcia rozwoju MŚP, opartego na Krajowym Funduszu Gwarancyjnym (KFG). Utworzenie KFG pozwoli na wykorzystanie środków uwolnionych z instrumentów finansowych programów operacyjnych szczebla centralnego obecnej i minionej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, środków realokowanych z kapitałów BGK oraz ewentualnej, dobrowolnej partycypacji interesariuszy, dywersyfikując w ten sposób źródło finansowania gwarancji de minimis. Budżet państwa będzie pełnił rolę uzupełniającą i wspomagającą jako gwarant płynności systemu.

Aktualizacja Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023

W 2017 roku przeprowadzona została aktualizacja *Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 roku)* w związku z przyjęciem przez Radę Ministrów nowej strategii rozwoju kraju Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. W wyniku aktualizacji programu zwiększony został limit wydatków do sfinansowania przez BGK ze środków Krajowego Funduszu Drogowego (KFD) z poziomu 107 mld zł do 135 mld zł. KFD stanowi główne źródło

finansowania dróg krajowych, których budowa i modernizacja realizowana jest w ramach wieloletnich rządowych programów drogowych. Zapewnienie finansowania Krajowego Funduszu Drogowego i rozwój infrastruktury transportowej to kluczowe zadania realizowane przez BGK w ramach działań prorozwojowych oraz obsługi sektora finansów publicznych.

Zwiększenie zakresu działania BGK w obszarze realizacji programów europejskich

W roku 2017 BGK zwiększył regionalny zakres działań w obszarze realizacji programów europejskich z 6 do 15 województw w stosunku do perspektywy na lata 2007-2013. Łączna alokacja w ramach wskazanych umów wynosi 6,6 mld zł. W zakresie działań w ramach perspektywy europejskiej 2014-2020 BGK skupiać się będzie na zwiększeniu tempa wykorzystania środków europejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych, jak i na aktywnym zarządzaniu programami na szczeblu krajowym. W lutym 2017 roku BGK zawarł umowę o dofinansowanie z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, na mocy której pełni rolę Menedżera Funduszy Funduszy odpowiadającego za wdrażanie instrumentów finansowych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (POPC). Środki w wysokości blisko 1 mld zł udostępniane są przedsiębiorstwom telekomunikacyjnym, poprzez sieć wybieranych pośredników finansowych, w formie pożyczek na realizację inwestycji związanych z budową, rozbudową i przebudową sieci dostępnych do szerokopasmowego Internetu.

Zmiany w zakresie wspierania mieszkalnictwa

W lipcu 2017 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, a w grudniu 2017 roku nowelizacja wydanego do niej rozporządzenia Rady Ministrów. Do najistotniejszych zmian należało odstąpienie od obowiązku przeznaczenia w finansowanej inwestycji minimum 50% lokali mieszkalnych dla osób wychowujących przynajmniej jedno dziecko, wprowadzenie możliwości finansowania lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu, wprowadzenie dwóch edycji (naborów wniosków) w roku, wydłużenie okresu wypłaty środków z finansowania zwrotnego do 36 miesięcy, zwiększenie limitu kwoty partycypacji najemców do 30% kosztów budowy lokalu oraz podwyższenie limitów dochodowych dla osób, które wniosły co najmniej 10% partycypacji. Zmiany te uatrakcyjniły nowy program społecznego budownictwa czynszowego realizowany przez BGK. Jest to ważny element oferty Grupy BGK dotyczący obszaru mieszkalnictwa obok działań realizowanych w obszarze inwestycji przez dedykowane fundusze oraz w obszarze programów rządowych obsługiwanych przez Fundusz Doptat.

Finansowanie działalności i emisja obligacji na rzecz KFD

W 2017 roku BGK wyemitował na rzecz KFD 10,5-letnie euroobligacje w kwocie nominalnej 750 mln EUR. Emisja została przeprowadzona na rynkach zagranicznych w ramach funkcjonującego programu Euro Medium Term Notes. Termin zapadalności wyemitowanych obligacji przypada na kwiecień 2028 roku, a ich oprocentowanie jest stałe w całym okresie i wynosi 1,625%. Była to dotychczas największa emisja jednorazowa przeprowadzona w walucie EUR, a jednocześnie emisja o najniższym koszcie pozyskania środków w stosunku do analogicznych papierów skarbowych. W 2017 roku przeprowadzono trzy emisje obligacji 3 i 4-letnich w łącznej kwocie 2 859 mln zł. Obligacje zostały wyemitowane z oprocentowaniem zmiennym, opartym na stawce WIBOR 6M powiększonej o marżę. Uzyskane marże charakteryzowały się najniższym poziomem w odniesieniu do analogicznych skarbowych papierów wartościowych.

1.3 RYS HISTORYCZNY GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Utworzenie BGK

Bank Gospodarstwa Krajowego jest jedynym bankiem państwowym w Polsce. Został powołany do życia w 1924 roku rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej. W okresie międzywojennym jego działalność koncentrowała się na wspieraniu instytucji państwowych i komunalnych, zakładów przemysłu zbrojeniowego oraz zarządzaniu przechodzącymi pod kontrolę państwa zakładami przemysłowymi. Bank administrował też funduszami celowymi rządu oraz w sposób istotny wspierał finansowo modernizację i rozbudowę polskiej gospodarki w tym okresie (Centralny Okręg Przemysłowy, port i miasto Gdynia). Po wojnie, w roku 1948, działalność operacyjna BGK została zawieszona.

Wznowienie działalności w 1989 roku

Bank reaktywowano w 1989 roku jako instytucję specjalizującą się w obsłudze sektora finansów publicznych. Działalność BGK reguluje ustawa z dnia 14 marca 2003r. o Banku Gospodarstwa Krajowego z późniejszymi zmianami oraz rozporządzenie Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego. Obecnie BGK jest głównym partnerem Państwa w obsłudze rządowych programów społeczno-gospodarczych realizowanych w celu wsparcia przedsiębiorczości oraz inwestycji infrastrukturalnych i mieszkaniowych szczebla ogólnokrajowego, regionalnego i lokalnego.

Utworzenie Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (KFM)

Jednym z pierwszych funduszy realizujących programy rządowe i umiejscowionym w BGK był Krajowy Fundusz Mieszkaniowy, którego głównym celem działalności było kredytowanie społecznego czynszowego budownictwa mieszkaniowego oraz infrastruktury technicznej towarzyszącej budownictwu mieszkaniowemu. Podstawą prawną działalności KFM była ustawa z dnia 26 października 1995r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego. Od 31 maja 2009r. Krajowy Fundusz Mieszkaniowy uległ przekształceniu w Program popierania budownictwa mieszkaniowego, a portfel kredytów udzielonych w ramach KFM jest obsługiwany przez BGK.

Powołanie Funduszu Dopłat (FD)

Na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2002r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej umiejscowiono w BGK Fundusz Dopłat, który rozpoczął działalność w 2003 roku od realizacji dopłat do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej. W pierwszym roku działalności przejął on również program dopłat do oprocentowania kredytów i obligacji w ramach finansowania zwrotnego przez BGK przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych w ramach rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego. W następnych latach uruchamiano w ramach Funduszu kolejne programy wspierania budownictwa mieszkaniowego. Na podstawie ustawy z dnia 8 września 2006r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania uruchomiono program „Rodzina na Swoim”. W tym samym roku powołano program finansowego wsparcia na tworzenie lokali socjalnych, mieszkań chronionych i noclegowni „Budownictwo socjalne” na podstawie ustawy z dnia 8 grudnia 2006r. W 2013 roku uruchomiono Program Mieszkanie dla Młodych, na podstawie ustawy z dnia 27 września 2013r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi.

Utworzenie Krajowego Funduszu Drogowego

W celu finansowania budowy i przebudowy dróg krajowych, w tym autostrad i dróg ekspresowych, a także wydatków związanych z płatnościami na rzecz operatorów autostrad płatnych, oraz z budową i eksploatacją systemów poboru opłat za przejazd po drogach krajowych, powołano **Krajowy Fundusz Drogowy (KFD)**, utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na mocy ustawy z dnia 27 października 1994r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym. KFD zaczął funkcjonować w strukturach BGK od 2004 roku.

Objęcie obsługą programu rządowego „Wspieranie przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń i gwarancji Banku Gospodarstwa Krajowego”

Wspieranie dostępu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw do finansowania potrzeb rozwojowych, w tym inwestycyjnych, realizowane jest w ramach działalności poręczeniowo - gwarancyjnej BGK. W ramach programu rządowego działalność ta jest prowadzona od 2009 roku, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne. Bank prowadzi działalność w formie bezpośredniej działalności poręczeniowo-gwarancyjnej oraz poprzez wykonywanie zadań w zakresie rozwoju systemu regionalnych i lokalnych funduszy poręczeniowych.

Utworzenie funduszy inwestycyjnych zarządzanych przez TFI BGK

Bank realizując misję wspierania rozwoju gospodarczego Polski obok instrumentów bankowych oraz działań w ramach programów rządowych, prowadzi także aktywne działania w zakresie inwestycji kapitałowych. Działania te realizowane są poprzez fundusze inwestycyjne zamknięte i utworzone przez nie podmioty. Fundusze inwestycyjne utworzone zostały

przez założone przez BGK w listopadzie 2013 roku Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych. Pierwszym funduszem inwestycyjnym utworzonym przez TFI BGK i zarządzanym przez BGK Nieruchomości S.A. był Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem, który rozpoczął działalność w listopadzie 2014r. Następnie w strukturach Grupy BGK rozpoczęły działalność, zarządzane przez PFR S.A., Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN, Fundusze Inwestycji Infrastrukturalnych (Dłużny i Kapitałowy) FIZ AN, Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN oraz Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN, które powstały w połowie 2015 roku. Ostatnim funduszem był, utworzony pod koniec 2015 roku, Fundusz Muncypalny FIZ AN, który został przekształcony w roku 2017 w Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN. TFI BGK S.A. we wrześniu 2017 roku zostało zbyte na rzecz Polskiego Funduszu Rozwoju S.A. przy utrzymaniu prawa do wskazywania 3 członków rady nadzorczej.

1.4 KALENDARIUM 2017 GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Kalendarium najważniejszych wydarzeń w 2017 roku	
styczeń	<ul style="list-style-type: none"> Wprowadzenie z początkiem roku Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF), standaryzacja rachunkowości i sprawozdawczości w wymiarze międzynarodowym.
luty	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie pod koniec lutego emisji obligacji własnych. W ramach budowy książki popytu uplasowanie trzyletnich obligacji w łącznej kwocie 1,2 mld zł.
marzec	<ul style="list-style-type: none"> Podpisanie z EBI umowy o finansowaniu budowy Trasy Łągiwnickiej łącznie z nową linią tramwajową. Kredyt udzielony przez EBI objęty gwarancją w ramach Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) – jednego z filarów planu inwestycyjnego dla Europy opracowanego przez Komisję Europejską pod kierownictwem Jean-Claude’a Junckera. 1 marca rozpoczęcie 21 edycji rządowego programu finansowego wsparcia budownictwa socjalnego i komunalnego. Otrzymanie przez BGK 75 mln zł z budżetu państwa na dofinansowanie inwestycji zaspokajających potrzeby mieszkaniowe osób najuboższych. 29 marca wypłata dwudziestomiliardowej złotówki w ramach perspektywy 2014-2020. BGK od stycznia 2010 roku odpowiada za wypłaty większości przyznanych Polsce środków europejskich,
kwiecień	<ul style="list-style-type: none"> W ramach wizyty gospodarczej Prezydenta Andrzeja Dudy w Meksyku podpisanie przez BGK i KUKE S.A. umowy z Bancomext w zakresie współpracy handlowej między krajami. Zwiększenie zaangażowania kapitałowego BGK w spółkę zależną BGK Nieruchomości S.A. o 5,0 mln zł do wysokości 23,0 mln zł.
maj	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie 12 maja kolejnej emisji obligacji własnych. W ramach budowy książki popytu uplasowanie trzyletnich obligacji o wartości 1,2 mld zł. Zawarcie porozumienia z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym ustanawiającego platformę inwestycyjną mającą na celu wspieranie projektów z zakresu budowy społecznych mieszkań czynszowych w gminach w całej Polsce. Uruchomienie na cele innowacyjne w ramach POIR gwarancji kredytowych pozwalających na wygenerowanie finansowania kredytowego dla MŚP o wartości 1,75 mld zł.
czerwiec	<ul style="list-style-type: none"> Uczestnictwo w ogólnosiwiatowej konferencji instytucji gwarancyjnych dla finansowania przedsiębiorstw z sektora MŚP, zorganizowanej przez Europejskie Stowarzyszenie Instytucji Gwarancyjnych, World Bank Group oraz SME Finance Forum podczas corocznego spotkania członków stowarzyszeń w Madrycie.
lipiec	<ul style="list-style-type: none"> Przyjęcie przez Radę Nadzorczą strategii Banku Gospodarstwa Krajowego na lata 2017-2020.
sierpień	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie funduszy własnych BGK o 1,9 mld zł w wyniku dokapitalizowania w formie dwuletnich obligacji skarbowych o wartości nominalnej 2 mld zł.
wrzesień	<ul style="list-style-type: none"> Przeprowadzenie pod koniec września kolejnej emisji obligacji własnych. W ramach budowy książki popytu uplasowanie czteroletnich obligacji w łącznej kwocie 0,5 mld zł. Trzecia emisja obligacji własnych BGK w tym roku, zaspokajająca w pełni potrzeby banku na finansowanie w tej formie. Sprzedaż Polskiemu Funduszowi Rozwoju (PFR) 100% akcji Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. W wyniku transakcji zmiana nazwy spółki na PFR TFI S.A.
październik	<ul style="list-style-type: none"> Dokapitalizowanie przez BGK BGKN S.A. o 2,5 mln zł (łącznie w całym roku 7,5 mln zł) do wysokości 25,5 mln zł.
listopad	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie funduszy własnych o 4,3 mld zł w efekcie dokapitalizowania dwuletnimi obligacjami skarbowymi o wartości nominalnej 3,0 mld zł oraz poprzez zasilenie gotówką z budżetu Państwa w wysokości 1,5 mld zł.
grudzień	<ul style="list-style-type: none"> Uruchomienie przy współpracy z europejskimi bankami rozwoju oraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym międzynarodowego funduszu infrastrukturalnego Marguerite II. Całkowite zaangażowanie funduszu około 700 mln euro. Działania na rzecz wspierania kluczowych inwestycji infrastrukturalnych w sektorze energii, transportu oraz cyfryzacji w UE.

1.5 KLUCZOWE WIELKOŚCI FINANSOWE GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK ZA 2017 ROK

Wykazywane i przywoływane w niniejszym sprawozdaniu z działalności szczegółowe dane i wielkości finansowe mogą się różnić w stosunku do danych wykazywanych w sprawozdaniu finansowym za 2017 rok. Istniejące różnice mają charakter wyłącznie prezentacyjny i wynikają z faktu, iż w niniejszym sprawozdaniu z działalności dane prezentowane są w układzie zarządczym, a nie księgowym.

Wynik netto grupy BGK za 2017 rok zamknął się kwotą 584,4 mln zł, która była o 327,4 mln zł wyższa od uzyskanej za 2016 rok. Wzrost wyniku związany był przede wszystkim ze wzrostem skali działalności bankowej i poprawą jakości portfela kredytowego BGK oraz ze wzrostem wyceny inwestycji w funduszach realizujących wsparcie rozwoju polskich przedsiębiorstw oraz inwestycji infrastrukturalnych.

Największy wpływ na zwiększenie wyniku netto o ponad 127% w stosunku do roku poprzedniego miały:

- wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz rezerw – zmniejszenie kosztu o 193,2 mln zł,
- wynik na działalności bankowej – wzrost o 138,4 mln zł,
- udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych – poprawa wyniku 127,7 mln zł.

Wzrost kosztów działania i amortyzacji był niższy od tempa wzrostu wyniku na działalności bankowej i wyniósł 11,0% wobec 16,3% przyrostu strony dochodowej. Wzrosty dotyczyły przede wszystkim podmiotów grupy i związane były z rozwojem skali działalności inwestycyjnej przy umiarkowanym wzroście kosztów BGK na poziomie 3,0%

TABELA 1: Podstawowe parametry finansowe działalności grupy BGK

Wyszczególnienie	2015	Wykonanie 2016	2017	Zmiana 2017/2016
Dochodowość				
Wynik działalności bankowej (mln zł)	778,4	851,1	989,5	16,3%
Koszty działania i amortyzacja (mln zł)	420,5	354,8	394,0	11,0%
Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw (mln zł)	48,9	-242,8	-49,6	-79,6%
Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych (mln zł)	-11,0	-55,7	72,0	-229,3%
Wynik brutto (mln zł)	424,4	263,5	690,5	162,0%
Wynik netto (mln zł)	380,8	257,0	584,4	127,4%
Skala działania				
Zaangażowanie kredytowe nominalnie (mln zł) w tym:	27 874,7	32 345,3	33 184,0	2,6%
Kredyty nominalnie (mln zł)	22 417,2	27 352,4	29 710,4	8,6%
Depozyty klientów (mln zł)	19 842,2	37 492,1	33 959,3	-9,4%
Fundusze Banku (mln zł) ¹	9 710,0	12 766,7	20 068,6	57,2%
Suma bilansowa (mln zł)	43 092,7	66 746,6	74 314,0	11,3%
Efektywność działania²				p.p.
Wskaźnik C/I ³	54,0%	41,7%	39,8%	-1,9
ROE (wynik netto / śr. fundusze ogółem)	4,1%	2,6%	4,0%	1,4
ROA (wynik netto / śr. aktywa)	0,6%	0,4%	0,6%	0,2
Marża odsetkowa ⁴	1,0%	0,9%	0,8%	-0,1

¹Fundusze Banku - statutowy, zapasowy, rezerwowo, ogólnego ryzyka, aktualizacji wyceny, wynik lat ubiegłych i wynik netto

²We wskaźnikach średnie stany bilansowe obliczono z końcowych stanów miesięcy (np. grudzień 2016 - grudzień 2017)

³C/I (wskaźnik udziału kosztów w przychodach) = (koszty działania banku + amortyzacja) / wynik na działalności bankowej

⁴Marża odsetkowa = wynik z tytułu odsetek / śr. aktywa

Rok 2017 grupa BGK zamknęła sumą bilansową w wysokości 74 314,0 mln zł. Była ona wyższa o 7 567,4 mln zł, tj. o 11,3% od stanu na koniec 2016 roku. Na zmianę sumy bilansowej złożyły się przede wszystkim:

- dokapitalizowanie BGK w wysokości blisko 6,3 mld zł, zwiększające potencjał Grupy na finansowanie potrzeb inwestycyjnych w obszarze reindustrializacji oraz dużych projektów infrastrukturalnych w strategicznych sektorach,
- zwiększenie zaangażowań kredytowych o blisko 1 mld zł,
- zwiększenie inwestycji w podmioty Grupy przeznaczone na działalność inwestycyjną o 0,7 mld zł,
- zmiany aktywów i pasywów wynikające z zarządzania pozycją płynności BGK.

Podstawowe wskaźniki efektywności działania grupy BGK w 2017 roku poprawiły się w stosunku do poprzedniego roku. Wskaźnik ROE wzrósł o 1,4 p.p. do poziomu 4,0%, natomiast wskaźnik ROA wzrósł o 0,2 p.p. do poziomu 0,6%. Wskaźnik C/I uległ poprawie i zmniejszył się o 1,9 p.p. r/r do poziomu 39,8%.

Silna pozycja kapitałowa Grupy BGK na koniec 2017 roku zwiększa potencjał dla realizacji misji BGK w latach przyszłych i umożliwia wzrost akcji kredytowej i poprawę wyniku z tytułu odsetek, jak i rozwój działalności inwestycyjnej wspierającej rozwój gospodarczy kraju.

1.6 KLUCZOWE WIELKOŚCI FINANSOWE BGK ZA 2017 ROK

W 2017 roku Bank wypracował 517,8 mln zł wyniku netto, tj. o 215,4 mln zł więcej niż rok wcześniej. Na wzrost wyniku główny wpływ miała pozytywna zmiana wyniku na odpisach aktualizujących (dodatni wpływ na wynik w wysokości 193,1 mln zł) wynikająca z poprawy jakości portfela oraz zwiększenia skali działalności.

Podstawowe wskaźniki efektywności działania w 2017 roku były lepsze od uzyskanych w 2016 roku. Wskaźnik ROE wzrósł o 0,4 p.p. do poziomu 3,5%, ROA o 0,2 p.p. do poziomu 0,6%, natomiast wskaźnik C/I uległ znacznej poprawie w efekcie wzrostu wyniku z działalności bankowej przy umiarkowanym wzroście kosztów i zmniejszył się o 3,9 p.p. r/r. do poziomu 32,8%. Współczynnik wypłacalności pozostawał na wysokim, bezpiecznym poziomie 38,0%. W 2017 roku wzrósł potencjał finansowania dużych projektów inwestycyjnych.

TABELA 2: Podstawowe parametry finansowe działalności BGK

Wyszczególnienie	2015	Wykonanie 2016	2017	Zmiana 2017/2016
Dochodowość				
Wynik działalności bankowej (mln zł)	777,8	849,7	978,9	15,2%
Wynik działalności bankowej (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	777,8	835,1	978,9	17,2%
Koszty działania i amortyzacja (mln zł)	384,7	311,5	320,9	3,0%
Koszty działania i amortyzacja (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	306,1	311,5	320,9	3,0%
Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw (mln zł)	48,9	-242,7	-49,6	-79,6%
Wynik brutto (mln zł)	447,4	318,0	606,2	90,6%
Wynik brutto (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	526,0	303,3	606,2	99,9%
Wynik netto (mln zł)	399,5	302,4	517,8	71,2%
Wynik netto (mln zł) bez zdarzeń jednorazowych	463,2	290,6	517,8	78,2%
Skala działania				
Zaangażowanie kredytowe nominalnie (mln zł) w tym:	27 874,7	32 345,3	33 194,1	2,6%
Kredyty nominalnie (mln zł)	22 417,2	27 352,4	29 720,4	8,7%
Depozyty klientów (mln zł)	19 874,1	37 599,7	34 075,0	-9,4%
Fundusze Banku (mln zł) ¹	9 702,3	12 807,4	20 047,7	56,5%
Suma bilansowa (mln zł)	43 102,0	66 861,9	74 334,2	11,2%
Efektywność działania²				p.p.
Wskaźnik C/I ³	49,5%	36,7%	32,8%	-3,9
C/I - bez zdarzeń jednorazowych	49,5%	37,3%	32,8%	-4,5
ROE (wynik netto / śr. fundusze ogółem)	4,3%	3,1%	3,5%	0,4
ROE bez zdarzeń jednorazowych	5,0%	3,0%	3,5%	0,5
ROA (wynik netto / śr. aktywa)	0,7%	0,4%	0,6%	0,2
ROA bez zdarzeń jednorazowych	0,8%	0,4%	0,6%	0,2
Marża odsetkowa ⁴	1,0%	0,9%	0,8%	-0,1
Współczynnik wypłacalności ⁵	31,3%	30,1%	38,0%	7,9

¹ Fundusze Banku - statutowy, zapasowy, rezerwowo, ogólnego ryzyka, aktualizacji wyceny, wynik lat ubiegłych i wynik netto

² We wskaźnikach średnie stany bilansowe obliczono z końcowych stanów 13 miesięcy (np. grudzień 2016 - grudzień 2017)

³ C/I (wskaźnik udziału kosztów w przychodach) = (koszty działania banku + amortyzacja) / wynik na działalności bankowej

⁴ Marża odsetkowa = wynik z tytułu odsetek / śr. aktywa odsetkowe

⁵ Kalkulacja z wyłączeniem funduszy przepływowych

Rok 2017 Bank zamknął sumą bilansową w wysokości 74,3 mld zł. Była ona wyższa o 7,4 mld zł, tj. o 11,2% od stanu na koniec 2016 roku. Na wzrost sumy bilansowej złożyły się przede wszystkim:

- dokapitalizowanie BGK w wysokości 6,3 mld zł na potrzeby realizacji nowych zadań w strategicznych sektorach,
- wzrosty związane z rozwojem działalności kredytowej o blisko 1 mld zł i inwestycyjnej (certyfikaty) o 0,7 mld zł,
- zarządzanie pozycją płynności.

Największy wpływ na wzrost sumy bilansowej miało zwiększenie bazy kapitałowej. W odniesieniu do 2016 roku BGK odnotował wzrost tej pozycji o 7 240,3 mln zł, tj. o 56,5%. Obok dokapitalizowania Bank odnotował wzrost kapitału z aktualizacji wyceny.

2. GOSPODARKA W 2017 ROKU

2.1 W KRAJU

Przyspieszenie wzrostu gospodarczego w Polsce

Rok 2017 przyniósł zdecydowane przyspieszenie tempa wzrostu gospodarczego w Polsce. Dynamika PKB podniosła się z 2,8 proc. w 2016 roku do 4,6 proc. w 2017 i była najwyższa od 2011 roku. Roczne tempo wzrostu przyspieszało w kolejnych kwartałach roku, w ostatnim osiągając poziom 5,1 proc., a więc najwyższy od 2011 roku. Istotne jest to, że wysoki wzrost był bardziej zrównoważony, niż w poprzednich latach. Nadal największy wkład we wzrost PKB miało spożycie gospodarstw domowych, natomiast w II połowie roku nastąpiło wyraźne odbicie inwestycji. Wzrost inwestycji był wynikiem optymizmu przedsiębiorstw, wysokiego wykorzystania mocy produkcyjnych, jak i szybszej realizacji projektów współfinansowanych ze środków UE. Dobrym nastrojom konsumpcyjnym sprzyjała poprawa kondycji rynku pracy, odzwierciedlona w najniższej od początku lat 90-tych stopie bezrobocia i szybkim wzroście realnego funduszu płac. Zadowolenie gospodarstw domowych miało swoje odzwierciedlenie w rekordowo wysokich poziomach wskaźników wyprzedzających koniunktury. Jednoczesny wzrost inwestycji i przyspieszenie konsumpcji przełożyły się na wysoką dynamikę importu. Równocześnie, ze względu na poprawę koniunktury u najważniejszych kontrahentów, w tym w strefie euro, szybko rósł eksport. Połączenie tych czynników skutkowało neutralną kontrybucją wymiany z zagranicą do wzrostu PKB. Warto przy tym odnotować, pierwsze w historii, dodatnie roczne saldo na rachunku obrotów bieżących, pokazujące większe zrównoważenie relacji z zagranicą. Walnie przyczyniła się do tego duża nadwyżka w wymianie usług.

Mocne wyniki budżetu

Większe zrównoważenie można było zaobserwować także w finansach publicznych i to pomimo wzrostu wydatków. W 2017 roku deficyt budżetowy w relacji do PKB zszedł do poziomu bliskiego 1,5 proc. Sprzyjała temu dobra koniunktura oraz uszczelnienie systemu podatkowego. Szybko rosły dochody budżetowe. Działo się tak częściowo dzięki poprawie koniunktury, w tym wyższej konsumpcji sprzyjającej większym wpływom z podatków pośrednich (VAT, akcyza). Dzięki szybkiemu wzrostowi wynagrodzeń i lepszym wynikom finansowym przedsiębiorstw rosły także dochody z podatków bezpośrednich (PIT i CIT). Ponadto, w wyniku poprawy kondycji rynku pracy, malały potrzeby Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wyższym wpływom sprzyjały także zmiany legislacyjne zwiększające efektywność systemu podatkowego. Istotnemu ograniczeniu uległa luka VAT oraz podniosła się ściągальność akcyzy. Poprawa sytuacji budżetowej miała istotne znaczenie dla sytuacji na krajowym rynku długu. Skutkowała bowiem mniejszymi potrzebami pożyczkowymi, które sprzyjały spadkom rentowności obligacji. Dobra kondycja budżetu pozwoliła na uodpornienie cen polskiego długu na turbulencje na rynkach bazowych.

TABELA 3: Dynamika zmian wskaźników makroekonomicznych w ujęciu realnym r/r

Wyszczególnienie	2017				
	I-IV kw.	I kw.	II kw.	III kw.	IV kw.
Produkt Krajowy Brutto	104,6	104,1	104,0	104,9	105,1
Popyt Krajowy	104,9	103,9	105,5	103,9	106,1
Spożycie ogółem	104,3	103,7	104,2	104,1	105,0
Spożycie indywidualne	104,8	104,7	104,9	104,8	104,9
Akumulacja brutto	107,5	105,1	111,6	103,3	108,8
Nakłady brutto na środki trwałe	105,2	99,5	100,9	103,3	111,3
Eksport	106,7	109,6	103,1	107,6	106,8
Import	107,7	109,7	106,0	105,7	109,2
Wartość dodana brutto	104,3	103,8	103,7	104,8	104,8
Przemysł	106,2	107,1	104,0	105,4	107,8
Budownictwo	111,5	104,5	109,8	119,5	109,8
Handel i naprawa pojazdów samochodowych	106,1	106,4	105,4	106,4	106,3
Transport i gospodarka magazynowa	110,9	113,3	109,3	110,0	111,5

Źródło: dane GUS

*kwartał poprzedni =100

Stabilizacja stopy referencyjnej

Przyspieszeniu tempa wzrostu PKB towarzyszyła stabilizacja stopy referencyjnej NBP na historycznie najniższym poziomie (1,5 proc.). Władze monetarne nie decydowały się na zacieśnienie polityki, głównie ze względu na niewystarczającą siłę procesów inflacyjnych. Wskaźnik CPI, choć w ostatnich latach systematycznie rósł, pozostawał poniżej celu RPP. Jednocześnie prognozy NBP wskazują na to, iż w przewidywalnej przyszłości niskie jest prawdopodobieństwo trwałego wyjścia rocznego CPI poza dopuszczalne pasmo odchyłeń od celu inflacyjnego (1,5-3,5 proc.). Jak na razie przełożenie wysokiej dynamiki płac na presję cenową nie było silne, co związane było ze wzrostem produktywności. Ponadto, czynnikiem, na który Rada Polityki Pieniężnej może zwracać uwagę, jest kwestia kursów walutowych. Podwyżki stóp mogłyby zwiększyć ryzyko nadmiernej aprecjacji złotego. Krajowa waluta umacniała się zresztą w ubiegłym roku z powodu poprawy koniunktury w kraju i zagranicą. Aprecjacja złotego była znacząca przede wszystkim w relacji do dolara (przekraczała 15 proc.), natomiast w relacji do euro była mniejsza (bliska poziomowi 5 proc.). W efekcie na koniec 2017 roku EURPLN kształtował się na poziomie 4,18, a USDPLN wynosił 3,48.

2.2 ZA GRANICĄ

Normalizacja polityki monetarnej w USA

Rok 2017 był okresem poprawy globalnej koniunktury. Dotyczyło to także gospodarki amerykańskiej, której najważniejsze parametry makroekonomiczne powróciły do przedkryzysowych poziomów. Kondycja rynku pracy pozostawała bardzo dobra, stymulując popyt wewnętrzny, który sprzyjał nasileniu presji inflacyjnej. W takich uwarunkowaniach amerykańskie władze monetarne zdecydowały się na normalizację polityki monetarnej. Nie tylko trzy razy podniesiono stopy procentowe, lecz także podjęto decyzję o rozpoczęciu procesu redukcji bilansu Rezerwy Federalnej (Fed), który napęczał po latach luzowania ilościowego. Do szybszego zacieśnienia polityki zachęcała także luźniejsza polityka fiskalna nowej administracji USA, w tym redukcje podatków.

Lepsza koniunktura w strefie euro

Stopniowej poprawie ulegała też kondycja strefy euro. Istotne jest, że poprawa wyników obejmuje także gospodarki peryferii Eurolandu. Wzrost oparty był na sprzężeniu poprawy popytu wewnętrznego z coraz silniejszym wzrostem zatrudnienia. Ożywienie w strefie euro nie było jednak na tyle silne, aby być źródłem obaw EBC o nadmierny wzrost inflacji. W efekcie zrobiono niewiele w kierunku odchodzenia od ultraluznej polityki monetarnej. Do ostrożności w tym względzie zachęcała także niepewność, jaka towarzyszy globalnemu wzrostowi gospodarczemu. Wspomnieć można o problemach największych gospodarek wschodzących, w tym chińskiej, ryzyku działań protekcyjnych, osłabiających globalną wymianę handlową oraz o niepewności co do przyszłego kształtu relacji UE z Wielką Brytanią po Brexicie.

3. ZMIANY OTOCZENIA LEGISLACYJNEGO

Funkcjonowanie Banku Gospodarstwa Krajowego, którego misją jest wspieranie rządu w realizacji rozwoju społeczno-gospodarczego, w większym stopniu od pozostałych podmiotów sektora bankowego jest regulowane przez przepisy prawa. Najistotniejsze zmiany wpływające na funkcjonowanie BGK dotyczyły poniższych aktów prawnych i regulacyjnych.

- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 6 marca 2017r. w sprawie kryteriów i sposobu przeprowadzania badania i oceny nadzorczej w bankach.
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z 10 marca 2017r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej.
- Uchwała Nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z 25 kwietnia 2017r. w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach (Dziennik Urzędowy Komisji Nadzoru Finansowego, poz. 7). Rekomendacja jest wydana na podstawie art. 137 ust. 1 pkt 5 ustawy z 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe i art. 11 ust. 1 oraz art. 67 ust. 2 ustawy z dnia 21 lipca 2006r. o nadzorze nad rynkiem finansowym (Dz. U. z 2017r. poz. 196, z późn. zm.) i stanowi nową Rekomendację H Komisji Nadzoru Finansowego dotyczącą systemu kontroli wewnętrznej w bankach.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 11 maja 2017r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu.
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 25 maja 2017r. w sprawie wyższej wagi ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach. Zgodnie ze zmianami, waga ryzyka 100% została zastąpiona wagą 150%.
- Ustawa z 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz o nadzorze publicznym. Ustawa wdraża regulacje unijne, które określają nowe zasady wykonywania audytu. W tej samej jednostce czas przeprowadzania badań wskazanych w przepisach przez tę samą firmę audytorską, nie może przekroczyć 5 lat. Kluczowy biegły rewident może natomiast ponownie przeprowadzić badanie po upływie co najmniej 3 lat od zakończenia ostatniego badania w danej jednostce.
- Ustawa z dnia 7 lipca 2017r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi. Zmiana umożliwiła składanie wniosków o dofinansowanie wkładu własnego do momentu, gdy kwota wynikająca ze złożonych wniosków z terminem wypłaty wsparcia w danym roku, osiągnie równowartość 100% limitu przeznaczonego na wypłaty w danym roku (uprzednio było to 95%). Na podstawie tej zmiany BGK w sierpniu 2017r. przeprowadził uzupełniający nabór wniosków o dofinansowanie.
- Ustawa z dnia 22 czerwca 2017r. o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polegała na wyeliminowaniu barier w ubieganiu się o finansowanie zwrotne w ramach rządowego programu popierania budownictwa mieszkaniowego w zakresie społecznego budownictwa czynszowego zidentyfikowanych w dotychczasowej praktyce.
- Ustawa z 7 lipca 2017r. o zmianie ustawy o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 2 września 2017r. Ustawa ta wprowadziła szereg zmian w zakresie realizacji programów finansowanych ze środków europejskich usuwając bariery w dostępności tego finansowania dla beneficjentów.
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 września 2017r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego (opublikowane 5 października 2017r.).
- Ustawa z dnia 24 listopada 2017r. o zmianie ustawy o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne oraz niektórych innych ustaw. Zmiana polegała na wprowadzeniu systemowego instrumentu wsparcia rozwoju MŚP przy wykorzystaniu poręczeń i gwarancji spłaty kredytów, opartego na

Krajowym Funduszu Gwarancyjnym. KFG, który na mocy nowelizacji został utworzony w BGK z dniem 1 stycznia 2018r., stanie się od 1 lipca 2018r. źródłem finansowania kosztów i wydatków związanych z udzielonymi gwarancjami stanowiącymi pomoc publiczną lub pomoc de minimis. Na podstawie nowelizacji KFG został zasilony kwotą 900 mln zł poprzez obniżenie funduszu statutowego BGK z końcem stycznia 2018 roku.

- Ustawa z 24 listopada 2017r. o zmianie niektórych ustaw w celu przeciwdziałania wykorzystywaniu sektora finansowego do wyłudzeń skarbowych.
- Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z 8 czerwca 2016r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014. Rozporządzenie weszło w życie 30 czerwca 2016r. Wynikiem dostosowania do wymogów jest przejście z dniem 30 czerwca 2017r. funkcji obsługi fixingu stawek referencyjnych WIBID i WIBOR przez GPW Benchmark S.A. od Stowarzyszenia ACI Polska. Opracowany przez GPW Benchmark S.A. „Kodeks Postępowania Uczestników Fixingu WIBID i WIBOR” (zwany dalej „Kodeksem Postępowania”) był konsultowany przez GPW Benchmark S.A. z bankami uczestnikami Fixingu WIBID i WIBOR, w tym z BGK. Kodeks Postępowania nałożył na banki uczestników Fixingu WIBID i WIBOR szereg wymogów, w szczególności w zakresie wdrożenia procedur wewnętrznych dot. fixingu. Na mocy uchwały nr 450/2017/DS/KRE Zarządu BGK z 19 grudnia 2017r. została wprowadzona „Procedura uczestniczenia Banku Gospodarstwa Krajowego w Fixingu stawek referencyjnych WIBID i WIBOR”. Uchwała weszła w życie z dniem 1 stycznia 2018r.

Poza wyżej wymienionymi w 2017 roku zostało uchwalonych wiele innych powszechnie obowiązujących przepisów prawa, w różnym stopniu odnoszących się do działalności BGK.

4. DZIAŁANIA BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

4.1 PODZIAŁ DZIAŁAŃ W RAMACH GRUPY KAPITAŁOWEJ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Działalność Grupy BGK realizowana jest przez Bank oraz grupę instytucji powiązanych organizacyjnie z Bankiem. Przede wszystkim są to instytucje finansowe lub pomocnicze powiązane kapitałowo oraz poprzez fakt sprawowania nadzoru lub wywierania przez Bank znacznego wpływu na ich działania. To podmioty zależne lub stowarzyszone, które służą realizacji misji BGK. Uzupełniają one działanie Banku poprzez prowadzenie prorozwojowej działalności inwestycyjnej opartej o finansowanie kapitałowe i najlepsze praktyki w zakresie zarządzania aktywami.

Na działalność Grupy BGK składa się więc:

- działalność bankowa, w której dużą rolę odgrywa działalność kredytowa i poręczeniowa, a także obsługa rachunków i depozytów,
- działalność programowa związana z obsługą Państwa i obsługą programów rządowych, a także programów Unii Europejskiej,
- działalność inwestycyjna, w znacznej skali realizowana poprzez podmioty Grupy Kapitałowej.

Bank Gospodarstwa Krajowego jako państwowy bank rozwoju, jest głównym partnerem Państwa w obsłudze rządowych programów społeczno-gospodarczych realizowanych w celu wsparcia przedsiębiorczości oraz inwestycji infrastrukturalnych i mieszkaniowych szczebla ogólnokrajowego, regionalnego i lokalnego. Obok działalności ściśle bankowej w ramach działań programowych BGK aktywnie współpracuje z właściwymi, w poszczególnych obszarach rozwoju kraju, ministerstwami oraz polskimi instytucjami rozwoju. Prowadzi zadania rządowe na podstawie ustaw i umów z ministerstwami, w tym poprzez fundusze utworzone, powierzone lub przekazane Bankowi, dla których z mocy prawa BGK prowadzi wyodrębnione księgi rachunkowe i sporządza odrębne elementy sprawozdania finansowego.

Dotyczą one:

- funduszy przepływowych – fundusze związane z zarządzaniem i administrowaniem przepływami środków finansowych, które nie są ujmowane w bilansie i rachunku zysków i strat Banku. Zadania w formule funduszy przepływowych prowadzone są przez Krajowy Fundusz Drogowy (KFD), Fundusz Kolejowy (FK), Fundusz Termomodernizacji i Remontów (FTiR), Fundusz Dopłat (FD), Fundusz Pożyczek i Kredytów Studenckich (FPiKS), Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (FWK).
- funduszu kredytowego, którego ekspozycje są narażone na ryzyko kredytowe i ujmowane w bilansie i rachunku zysków i strat Banku, tj. Fundusz Żeglugi Śródlądowej (FŻŚ).

Ponadto poprzez fundusze inwestycyjne i współpracę z funduszami poręczeniowymi i KUKE S.A. wspierana jest działalność w zakresie wsparcia przedsiębiorczości z wykorzystaniem poręczeń oraz wspieranie eksportu polskich przedsiębiorstw.

4.2 DZIAŁALNOŚĆ KREDYTOWA BGK

Wartość zaangażowań o charakterze kredytowym Banku Gospodarstwa Krajowego w roku 2017 przekroczyła 41 mld zł. Wzrost wyniósł blisko 2,3 mld zł i dotyczył głównie obszaru finansowania przedsiębiorstw, finansowania eksportu i ekspansji zagranicznej oraz finansowania podmiotów leczniczych.

Portfel zaangażowań o charakterze kredytowym w układzie linii biznesowych przedstawiono w tabeli poniżej. Zaprezentowany podział ma charakter zarządczy i jest dostosowany do bieżącego monitorowania strategii BGK.

TABELA 4: Zaangażowanie o charakterze kredytowym nominalnie łącznie z pozabilansem (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Zaangażowanie o charakterze kredytowym nominalnie łącznie z pozabilansem	39 121,1	41 371,6	2 250,5	5,8%
Finansowanie strukturyzowane	20 145,8	19 369,8	-776,0	-3,9%
Finansowanie eksportu i ekspansja zagraniczna	2 192,1	2 914,8	722,7	33,0%
Firmy i podmioty finansowe	2 532,8	4 203,9	1 671,1	66,0%
Instytucje samorządowe i spółki komunalne	7 739,3	7 993,6	254,3	3,3%
Jednostki budżetu centralnego	33,2	23,6	-9,6	-28,9%
Podmioty lecznicze	692,2	1 159,0	466,8	67,4%
Programy budownictwa społecznego	5 652,1	5 582,5	-69,6	-1,2%
w tym Program PBM (d.KFM)	5 433,8	5 146,3	-287,5	-5,3%
Pozostałe	133,6	124,4	-9,2	-6,9%
w tym obligacje	4 992,9	3 473,6	-1 519,3	-30,4%

Bank osiągnął największy wzrost w obszarze finansowania przedsiębiorstw w wysokości blisko 1,7 mld zł, tj. 66% w stosunku do roku ubiegłego. Na ten wzrost złożyło się przede wszystkim podpisanie kilkunastu umów o wartości przekraczającej 50 mln zł z podmiotami sektorów takich jak paliwowy, energetyczny, chemiczny, obronny oraz produkcyjny. Finansowanie wykazywane w tej linii biznesowej ma głównie charakter ogólny.

W obszarze finansowania strukturyzowanego BGK odnotował blisko 4% spadek wartości portfela. Związane to było przede wszystkim z poprawiającą się sytuacją finansową podmiotów sektora wydobywczego i z wcześniejszą spłatą ich zobowiązań kredytowych. Do tej linii BGK klasyfikował przede wszystkim finansowania, związane z realizacją projektów inwestycyjnych oraz projektów infrastrukturalnych.

W zakresie finansowania budownictwa społecznego skala wzrostu nowych programów realizowanych przez BGK przekroczyła 200 mln zł, ale nie kompensowała w całości spłat w portfelu dawnego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego. W tabeli poniżej przedstawiono wartość bilansową nominalnie zaangażowań o charakterze kredytowym.

TABELA 5: Zaangażowanie o charakterze kredytowym nominalnie (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Zaangażowanie o charakterze kredytowym nominalnie	32 345,3	33 194,1	848,8	2,6%
Finansowanie strukturyzowane	15 284,3	14 464,5	-819,8	-5,4%
Finansowanie eksportu i ekspansja zagraniczna	1 669,8	2 296,5	626,7	37,5%
Firmy i podmioty finansowe	1 838,6	2 691,1	852,5	46,4%
Instytucje samorządowe i spółki komunalne	7 329,3	7 506,1	176,8	2,4%
Jednostki budżetu centralnego	21,4	18,9	-2,5	-11,7%
Podmioty lecznicze	558,2	732,3	174,1	31,2%
Programy budownictwa społecznego	5 510,1	5 360,2	-149,9	-2,7%
w tym Program PBM (d.KFM)	5 378,0	5 114,7	-263,2	-4,9%
Pozostałe	133,6	124,4	-9,2	-6,9%
w tym obligacje	4 992,9	3 473,6	-1 519,3	-30,4%

Wartość całkowita zaangażowań kredytowych wzrosła w stosunku do roku ubiegłego o blisko 850 mln zł i wyniosła 33,2 mld zł. Największe wzrosty, podobnie jak dla łącznego zaangażowania bilansowego i pozabilansowego, dotyczyły finansowania przedsiębiorstw, finansowania eksportu i ekspansji zagranicznej, a także podmiotów leczniczych. Zmieniła się również struktura finansowania. Finansowanie dłużne poprzez objęcie obligacji zmniejszyło się o blisko 1,5 mld zł, natomiast wzrosła wartość kredytów o blisko 2,4 mld zł.

Statystyka portfela kredytowego

Dla uzyskania porównywalności z danymi rynkowymi, w tabelach przedstawiono portfel kredytowy BGK w podziale sektorowym. Dodatkowo dynamikę aktywności kredytowej w podziale na sektory przedstawiono poniżej.

TABELA 6: Wielkość i struktura portfela kredytowego nominalnie (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016		2017		Zmiana do 2016	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Kredyty nominalnie	27 352,4	100,0%	29 720,4	100,0%	2 368,1	8,7%
podmioty sektora finansowego	854,4	3,1%	832,3	2,8%	-22,2	-2,6%
podmioty sektora niefinansowego	20 913,0	76,5%	22 833,6	76,8%	1 920,5	9,2%
osoby fizyczne	58,4	0,2%	45,7	0,2%	-12,7	-21,8%
przedsiębiorstwa	20 854,6	76,2%	22 787,9	76,7%	1 933,3	9,3%
podmioty sektora budżetowego	5 584,9	20,4%	6 054,6	20,4%	469,7	8,4%
jednostki budżetu centralnego	246,6	0,9%	317,5	1,1%	70,9	28,8%
jednostki samorządu terytorialnego	5 338,3	19,5%	5 737,1	19,3%	398,8	7,5%

W 2017 roku największy wzrost odnotowano w sektorze niefinansowym. Związane to było przede wszystkim z finansowaniem przedsiębiorstw. Nastąpił również wzrost wolumenu kredytów finansujących podmioty sektora budżetowego, w tym głównie sektora JST.

TABELA 7: Udziały BGK w rynku kredytów

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016 w p.p.
	2016	2017	
Kredyty	2,6%	2,7%	0,1
podmioty sektora finansowego	1,5%	1,3%	-0,2
przedsiębiorstwa	4,9%	5,1%	0,2
osoby fizyczne	0,0%	0,0%	0,0
jednostki budżetu centralnego	25,3%	31,8%	6,5
jednostki samorządu terytorialnego	16,8%	19,2%	2,4

Źródło: dane NBP i wyliczenia własne

Udział BGK w rynku na koniec 2017 roku był nieznacznie wyższy niż rok wcześniej i wyniósł 2,7%. Wzrost udziału związany był przede wszystkim z realizacją strategii Banku w obszarze finansowania inwestycji i rozwoju przedsiębiorstw. Bank organizował finansowanie w znacznej mierze poprzez współudział w konsorcjach z bankami komercyjnymi. Bank nie udziela kredytów dla osób fizycznych od 2009 roku.

W ujęciu rocznym poziom ekspozycji przeterminowanych powyżej 90 dni zmniejszył się o 106 mln zł tj. o 31,5% do poziomu 229 mln zł i stanowił niecały 1,0% portfela kredytów i obligacji.

Suma wierzytelności będąca w windykacji lub restrukturyzacji wyniosła na koniec 2017 roku 950 mln zł (871 transakcji), natomiast łączna kwota odzysków uzyskana w 2017 roku wyniosła 131 mln zł.

Bank nie prowadził spraw spornych o jednostkowej wartości wynoszącej co najmniej 10% wartości funduszy własnych Banku. Suma spraw spornych również nie przekraczała tego wskaźnika.

TABELA 8: Poziom i struktura należności wobec których prowadzone były działania realizowane w trybie egzekucyjnym (w mln zł)

Rodzaj należności	31.12.2016			31.12.2017		
	liczba	wartość zadłużenia	wartość zabezpieczeń	liczba	wartość zadłużenia	wartość zabezpieczeń
kredyty budowlane	12	166,1	122,1	9	120,9	18,0
kredyty inwestycyjne	14	15,9	1,0	13	17,0	1,0
kredyty obrotowe	10	24,8	0,0	11	23,2	0,6
poręczenia i gwarancje	198	57,4	0,8	236	65,0	6,8
pozostałe	36	17,2	0,0	35	21,6	0,8
Razem	270	281,4	123,9	304	247,7	27,2

Ze względu na zmiany przepisów prawa, banki nie wystawiają tytułów egzekucyjnych.

Rozwój i struktura działalności kredytowej w ramach realizowania misji BGK

Rozwój działalności kredytowej BGK jest istotnym elementem realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju. Bank wspiera realizację SOR w ramach priorytetów: wzrostu gospodarczego opartego o wiedzę oraz zrównoważonego rozwoju społeczno-terytorialnego. Bank koncentruje się na wspieraniu działań w zakresie:

- reindustrializacji oraz zwiększania inwestycji infrastrukturalnych,
- ekspansji zagranicznej i eksportu polskich przedsiębiorstw,
- finansowania projektów samorządowych,
- wyrównywania szans i obszaru mieszkalnictwa.

Wsparcie reindustrializacji i finansowanie inwestycji infrastrukturalnych

W ramach działalności kredytowej Bank przede wszystkim realizuje finansowanie projektów inwestycyjnych i projektów infrastrukturalnych. Działania Banku koncentrują się na wsparciu strategicznych sektorów polskiej gospodarki. Realizowane są one głównie poprzez transakcje strukturyzowane umożliwiające duże inwestycje w sektorach energetycznym, paliwowym i chemicznym. Inwestycje te realizowane są przede wszystkim poprzez udział BGK w konsorcjach i zwiększanie mechanizmu dźwigni w finansowaniu inwestycji strategicznych dla Państwa. Pozwala to, obok środków własnych BGK, wykorzystać udział środków sektora finansowego. Udział finansowania strukturyzowanego w portfelu zaangażowań wyniósł na koniec 2017 roku 46,7%, co przełożyło się na 19,4 mld zł łącznego bilansowego i pozabilansowego zaangażowania.

Mniejszy udział w strukturze portfela BGK mają kredyty o charakterze obrotowym lub kredyty inwestycyjne o średniej wartości nie wymagające finansowania strukturyzowanego. Udzielanie tego rodzaju kredytów realizowane jest poprzez sieć regionalną BGK. W roku 2017 BGK znacznie zwiększył wartość finansowania przedsiębiorstw o blisko 1,7 mld zł, odpowiadając na potrzeby finansowe polskich przedsiębiorców.

W zakresie finansowania inwestycji infrastrukturalnych Bank prowadzi także działania w obszarze programowym w ramach Krajowego Funduszu Drogowego oraz Funduszu Kolejowego oraz poprzez fundusze inwestycyjne realizowane we współpracy z PFR SA (jednostki stowarzyszone).

Finansowanie eksportu i ekspansji zagranicznej

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju zdefiniowała cel polegający na umiędzynarodowieniu polskiej gospodarki. Szczególny nacisk został położony na rozwój współpracy z krajami pozaunijnymi (w tym o podwyższonym ryzyku), a także rozwijanie bardziej zaawansowanych form współpracy z zagranicą.

Kluczową rolę przy realizacji Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w zakresie dostarczania polskim firmom rozwiązań umożliwiających skuteczną rywalizację na rynkach międzynarodowych, pełni BGK. Bank z roku na rok zwiększa zaangażowanie w kredyty eksportowe udzielane zarówno w ramach programu „Finansowe Wspieranie Eksportu”, jak i działalności własnej. W 2017 roku BGK w dalszym ciągu intensyfikował swoje działania w zakresie wspierania nie

tylko eksportu, ale również ekspansji zagranicznej, polegającej na finansowaniu inwestycji polskich spółek na zagranicznych rynkach. Wyrazem tego było m.in. przekroczenie progu 50 państw, w których BGK wsparł transakcje/projekty polskich przedsiębiorstw (według stanu na koniec 2017 roku były to 52 państwa na 6 kontynentach).

Program „Finansowe Wspieranie Eksportu”

Jednym z kierunków działania BGK jest wspieranie rozwoju polskiego eksportu, m.in. poprzez udzielanie kredytów eksportowych w ramach przyjętego przez Radę Ministrów w 2009 roku Rządowego Programu „Finansowe Wspieranie Eksportu”. W oparciu o zapisy Programu, BGK udziela zagranicznym nabywcom (bezpośrednio lub poprzez bank nabywcy) kredytów na finansowanie zakupu towarów oraz usług polskiego pochodzenia. Środki z takich kredytów wypłacane są bezpośrednio na rachunki polskich eksporterów – w efekcie wyeliminowane zostaje ryzyko braku zapłaty, gdyż polski przedsiębiorca otrzymuje przelew bezpośrednio z BGK.

Oferta w ramach Programu jest szczególnie atrakcyjna na rynkach o podwyższonym profilu ryzyka (np. Białoruś), gdzie oferta banków komercyjnych jest ograniczona, a koszt finansowania ze strony banków lokalnych wysoki.

Od początku programu, do końca 2017 roku, BGK udzielił w ramach programu kredytów o łącznej wartości 2,7 mld zł. Kwota wypłat z kredytów do końca 2017 roku wyniosła 2,0 mld zł, a kwota wspartych kontraktów eksportowych osiągnęła poziom 3,4 mld zł.

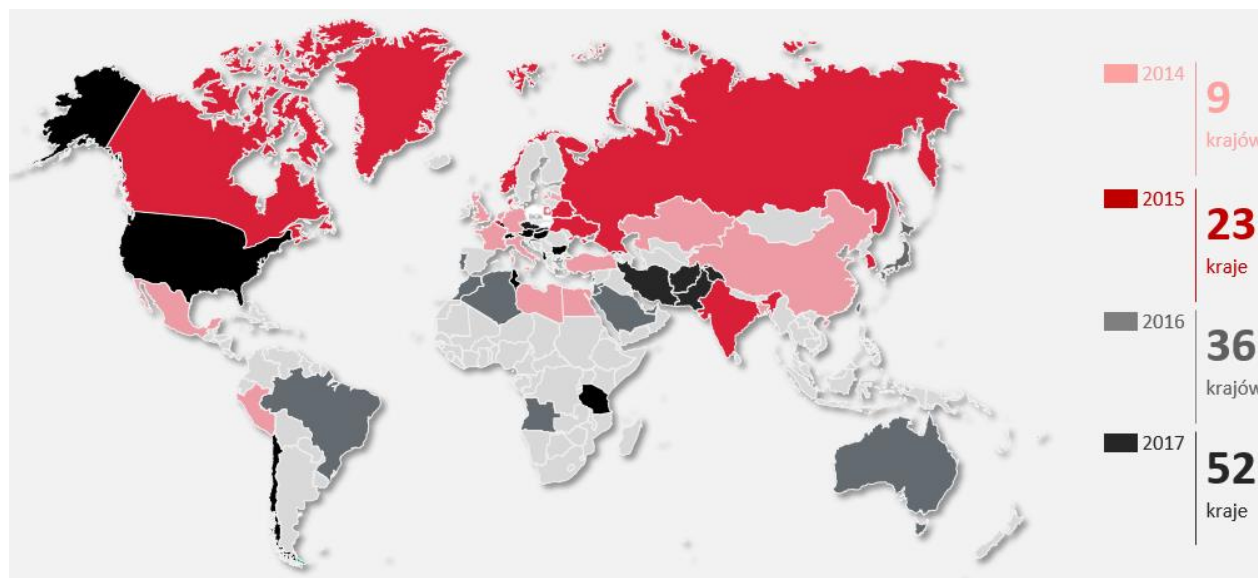
Działalność własna BGK w obszarze wspierania eksportu i ekspansji zagranicznej

Od 2015 roku w związku ze znacznym wzrostem zainteresowania finansowaniem ze strony polskich spółek działających na rynkach zagranicznych, poszerzono ofertę BGK o kredyty dedykowane inwestycjom zagranicznym polskich przedsiębiorstw. Taki instrument finansowy pełni rolę komplementarną do oferty kredytów eksportowych oraz oferty pozostałych instytucji finansowych. Przełożyło się to na znaczny wzrost wartości kredytów udzielanych w kolejnych latach i jednocześnie pozwoliło na wejście BGK na rynki krajów wysokorozwiniętych poprzez różnorodne formy finansowania. Poszerzenie oferty wpłynęło również na dywersyfikację geograficzną portfela BGK i umożliwiło polskim przedsiębiorcom pozyskanie atrakcyjnego wsparcia nie tylko przy realizacji eksportu, ale także przy planowaniu ekspansji na zagraniczne rynki.

Łączna kwota finansowania dla eksportu i ekspansji zagranicznej udzielonego przez BGK w 2017 roku (w ramach programu rządowego Finansowe Wspieranie Eksportu oraz w ramach działalności własnej) wyniosła 1,8 mld zł. Warto odnotować fakt wsparcia przez BGK ponad 200 transakcji/projektów zagranicznych polskich przedsiębiorstw, w tym m.in. finansowanie: budowy hotelu w Wielkiej Brytanii, budowy centrum sportowego i centrum logistycznego na Białorusi, sprzedaży maszyn górniczych do Rosji, sprzedaży samolotów do Niemiec.

Zasięg geograficzny wspartych przez BGK transakcji/projektów polskich przedsiębiorstwa w latach 2014-2017 zaprezentowano na rysunku poniżej.

Rys. 1

Finansowanie projektów samorządowych

Wolumen bilansowych i pozabilansowych ekspozycji jednostek samorządu terytorialnego i spółek komunalnych na koniec roku 2017 wyniósł blisko 8 mld zł i był wyższy w stosunku do roku ubiegłego o 0,2 mld zł. Z uwagi na efektywny rynek i konkurencję sektora bankowego BGK utrzymuje wielkość zaangażowania na poziomie lat ubiegłych. Poza obszarem ogólnego finansowania BGK rozwija swoją ofertę dla samorządów w zakresie finansowania projektowego. Na koniec roku 2017 wartość ekspozycji w tym zakresie wyniosła około 10% wartości zaangażowania wobec sektora samorządowego.

Bank finansuje również podmioty sektora leczniczego. Wartość kredytów na koniec 2017 roku wyniosła 732,3 mln zł.

Obok oferty w zakresie działalności kredytowej, BGK realizuje także finansowanie projektów samorządowych poprzez instrumenty kapitałowe z wykorzystaniem podmiotów grupy. Dotyczy to Funduszu Municypalnego (od 2017 roku Funduszu Sektora Mieszkań dla Rozwoju) oraz Funduszu Inwestycji Samorządowych.

Wyrównywanie szans i obszar mieszkalnictwa

W obszarze wyrównywania szans mieści się całe spektrum instrumentów Grupy Kapitałowej BGK związanych z rozwojem mieszkalnictwa i zapewnieniem dostępności mieszkań dla młodych rodzin, dla osób o relatywnie niższych dochodach, a także w zakresie kreowania mobilności społeczeństwa i równoważenia rynku pracy poprzez budowanie instytucjonalnego sektora mieszkań na wynajem.

W zakresie działalności kredytowej Bank realizował programy rządowe społecznego budownictwa czynszowego, a wartość ekspozycji na koniec roku 2017 wyniosła blisko 5,6 mld zł. Na wartość tę składają się wartość starego portfela dawnego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego w wysokości 5,1 mld zł oraz kredyty nowego programu społecznego budownictwa czynszowego. W roku 2017 przyrost ekspozycji związanych z realizacją nowego programu uzupełnionego o ofertę przygotowaną przez Bank wyniósł blisko 200 mln zł i był zbliżony do wartości spłat starego portfela. Szczegółowy opis realizacji programów rządowych znajduje się w podrozdziale 4.13 niniejszego sprawozdania.

Obok działań realizowanych w ramach oferty kredytowej, BGK realizuje wsparcie dla mieszkalnictwa zarówno poprzez programy rządowe administrowane w ramach Funduszu Dopłat (w tym także związane z budownictwem socjalnym), jak i poprzez działalność inwestycyjną funduszy zarządzanych przez BGK Nieruchomości.

4.3 POLITYKA KREDYTOWA BGK

Polityka kredytowa służy stworzeniu ram do realizacji misji BGK polegającej na finansowaniu rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz wspieraniu sektora finansów publicznych w realizacji jego zadań, a w szczególności:

- umocnienia BGK w roli banku rozwoju i znaczny wzrost obecnego zaangażowania w finansowanie przedsięwzięć w ramach „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR)”, poprzez:
 - wspieranie istniejących i rozwijanie nowych przewag konkurencyjnych i specjalizacji polskiej gospodarki,
 - wsparcie innowacji i rozwoju wysokich technologii,
 - wsparcie reindustrializacji i sektorów strategicznych z punktu widzenia rozwoju gospodarczego kraju,
 - zwiększenie poziomu inwestycji,
 - wsparcie rozwoju społecznego i regionalnego,
- osiągnięcia i utrzymania kluczowej roli w realizacji programów europejskich, w tym szczególnie w zakresie instrumentów zwrotnych,
- realizacji rządowych programów wspierania budownictwa mieszkaniowego,
- zapewnienia dostępności finansowania eksportu i zwiększenie skali działania w zakresie rozwiązań wspierających działalność eksportową przedsiębiorstw, wsparcie ekspansji zagranicznej firm oraz promocji polskiego eksportu i polskich produktów,
- wspierania finansowania polskiego systemu obronnego,
- realizacji zadań w ramach programów rządowych innych niż wyżej wymienione,

przy utrzymaniu wysokiej jakości aktywów (zwłaszcza jakości portfela kredytowego) w ramach określonego poziomu ryzyka.

Szeroki kontekst określony w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju i zdefiniowany w misji Banku, BGK realizuje poprzez priorytetyzację decyzji kredytowych w oparciu o kryteria oceny pod kątem 5 sfer:

- społeczeństwo i usługi dla ludności,
- gospodarka,
- środowisko,
- rynek pracy,
- finanse publiczne.

Decyzje kredytowe są podejmowane zatem nie tylko w oparciu o racjonalność ekonomiczną projektów i bezpieczeństwo z punktu widzenia ryzyka kredytowego, ale także w oparciu o wpływ inwestycji na rozwój gospodarczy kraju.

4.4 DZIAŁALNOŚĆ DEPOZYTOWA BGK

W 2017 roku w zakresie depozytów BGK odnotował spadek salda z 37,6 mld zł do 34,1 mld zł, tj. o 9,4%. Pod względem wartości salda, największy spadek wystąpił w segmencie jednostek budżetu centralnego i wyniósł 4,2 mld zł (zmiana o 21,8%). W 2017 roku w segmencie podmiotów niefinansowych nastąpił wzrost wartości depozytów przedsiębiorstw (o 1,2 mld zł, tj. o 9,6%).

TABELA 9: Wielkość i struktura klientowska bazy depozytowej (w mln zł)

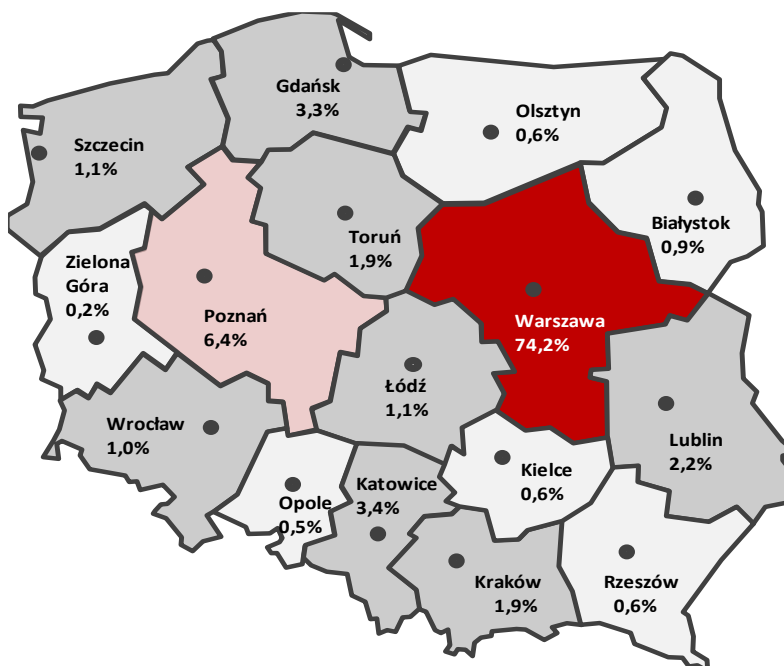
Wyszczególnienie	2016		2017		Zmiana do 2016	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Depozyty klientów	37 599,7	100,0%	34 075,0	100,0%	-3 524,7	-9,4%
podmioty sektora finansowego	2 094,6	5,6%	1 920,1	5,6%	-174,5	-8,3%
podmioty sektora niefinansowego	12 947,8	34,4%	14 184,6	41,6%	1 236,8	9,6%
osoby fizyczne	34,0	0,1%	37,8	0,1%	3,8	11,2%
przedsiębiorstwa	12 913,8	34,3%	14 146,8	41,5%	1 233,0	9,5%
podmioty sektora budżetowego	22 557,3	60,0%	17 970,3	52,7%	-4 587,0	-20,3%
jednostki budżetu centralnego	19 485,1	51,8%	15 236,1	44,7%	-4 249,0	-21,8%
jednostki samorządu terytorialnego	3 072,2	8,2%	2 734,2	8,0%	-338,0	-11,0%

W roku 2017 poziom depozytów sektora budżetowego na koniec grudnia był istotnie niższy od poziomem końca poprzedniego roku. Z uwagi na dużą zmienność tej pozycji na koniec roku BGK odpowiednio zwiększa wartość pozostałych depozytów aby zapewnić stabilne finansowanie aktywów.

Średni stan depozytów, z wyłączeniem depozytów jednostek budżetu centralnego, wyniósł 24,2 mld zł i był wyższy od stanów z roku 2016 o 5,9 mld zł (o 32,6%). Depozyty klientów stanowią istotne źródło finansowania, przy rosnącym poziomie aktywności kredytowej i inwestycyjnej BGK oraz zapewniają bezpieczny poziom płynności.

Strukturę terytorialną depozytowych źródeł finansowania działalności BGK na 31.12.2017r. zaprezentowano poniżej.

Rys. 2

4.5 BANKOWOŚĆ TRANSAKCYJNA

Doskonałość operacyjna to jedno z kluczowych narzędzi służących do realizacji przyjętej przez BGK strategii na lata 2017-2020. Bank dostosowuje prowadzone inicjatywy i realizowane projekty do potrzeb klientów i zmieniających się zewnętrznych uwarunkowań. Doskonałość operacyjna przejawia się również w sposobie zarządzania produktami, który nastawiony jest na poprawę funkcjonowania i szukanie najefektywniejszych rozwiązań.

Znaczący krok w tym kierunku został poczyniony w roku 2017, kiedy BGK zoptymalizował dokumentację produktową służącą do otwarcia rachunku bankowego i uruchomienia podstawowych produktów Cash Management, co umożliwiło zmniejszenie liczby dokumentów, podpisanych przez klienta o około 50 proc.

W 2017 roku BGK kontynuował wdrażanie zmian w systemie bankowości elektronicznej (NBE). Obecnym celem prowadzonych działań jest rozwijanie nowoczesnego systemu bankowości elektronicznej **bgk24** o nowe funkcjonalności. W 2017 roku miało miejsce udostępnienie funkcjonalności obsługi sum depozytowych, produktu dedykowanego klientom BGK. Od roku 2016 funkcjonuje w BGK narzędzie bankowości elektronicznej porównywalne z ofertami innych banków.

W kolejnym etapie prac wdrożeniowych systemu bgk24 zostaną udostępnione funkcjonalności rozwojowe, niedostępne w dotychczasowym systemie bankowości elektronicznej m.in. platforma transakcji kupna i sprzedaży walut, wersja *light* na urządzenia mobilne, obsługa kart płatniczych, digitalizacja procesów składania wniosków systemowych i produktowych.

Ponadto, w 2017 roku trwały prace nad upgrade'm technologicznym systemu bgk24. Celem przeprowadzonych prac była optymalizacja wydajności bgk24, skutkująca poprawą czasu responsywności systemu na działania użytkownika. Aktualizacja technologii pozwoliła również na wdrożenie nowych funkcjonalności w systemie np. rozbudowa filtrów

zleceń realizowanych poprzez bgk24, generowanie rozbudowanych raportów systemowych, czy jednoczesna autoryzacja i wysyłanie wielu zleceń zgrupowanych w paczki.

W celu ułatwienia klientom wdrożenia nowej bankowości elektronicznej, przeprowadzono serię działań komunikacyjno-szkoleniowych m.in. szkolenia grupowe, stacjonarne wdrożenia w siedzibach klientów, wsparcie telefoniczne, utworzenie dedykowanej bazy wiedzy o bgk24 – www.bgk.pl/bgk24.

W reakcji na zmiany otoczenia prawnego w 2017 roku zostały podjęte działania mające na celu dostosowanie oferty produktów transakcyjnych, ułatwiających bieżącą obsługę i zarządzanie finansami przedsiębiorstw i jednostek samorządowych do zmieniających ustaw (ZUS, RODO, VAT, UUP). Prowadzone były szeroko zakrojone prace analityczne pozwalające oszacować skalę zmian zarówno w systemach i aplikacjach bankowych, jak i dokumentacji produktowej. Prowadzone działania przyniosą wymierne efekty już w 2018 roku. W tym czasie zostanie wprowadzony nowy mechanizm obsługi podzielonej płatności wynikającej z faktury VAT, czy uruchomiony zostanie proces silnego uwierzytelnienia użytkownika karty, podczas dokonywania transakcji w internecie – 3DSecure.

4.6 DZIAŁALNOŚĆ BGK NA RYNKU PIENIĘŻNYM I RYNKU DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Działalność Banku na rynku pieniężnym skierowana była na realizację dwóch celów:

- zarządzanie i stymulowanie bieżącej pozycji płynnościowej (lokowanie nadwyżek płynnościowych),
- utrzymywanie „buforu” bezpieczeństwa płynnościowego w dłuższym okresie poprzez utrzymywanie krótkoterminowych i/lub łatwo zbywalnych aktywów.

Analogicznie, jak w latach poprzednich, BGK odgrywał aktywną rolę na krajowym rynku pieniężnym, pełniąc funkcję Dealera Rynku Pieniężnego.

Bieżące potrzeby płynnościowe BGK regulowane były na rynku międzybankowym przy wykorzystaniu podstawowych instrumentów płynnościowych, głównie lokat, depozytów i transakcji FX swap oraz transakcji zakupu papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem sprzedaży i transakcji sprzedaży papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu. Wielkość zaangażowania BGK w poszczególne rodzaje instrumentów finansowych w 2017 roku była efektem kształtowania się bieżącej sytuacji na rynku międzybankowym oraz realizacji przyjętej strategii inwestycyjnej.

W związku z bieżącą alokacją środków płynnych BGK portfel skarbowych dłużnych papierów wartościowych ukształtował się na koniec 2017 roku na poziomie ponad 9,3 mld zł.

TABELA 10: Wielkość i struktura portfela dłużnych papierów wartościowych (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016		2017		Zmiana do 2016	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	30 995,3	100,0%	35 785,1	100,0%	4 789,8	15,5%
bony pieniężne NBP	15 803,1	51,0%	21 526,5	60,2%	5 723,4	36,2%
obligacje skarbowe	8 556,5	27,6%	9 311,3	26,0%	754,8	8,8%
obligacje komunalne	1 014,2	3,3%	1 100,5	3,1%	86,3	8,5%
pozostałe papiery	5 621,5	18,1%	3 846,8	10,7%	-1 774,7	-31,6%

W pozycji „pozostałe papiery” znajdują się dłużne papiery wartościowe emitowane przez banki, a także obligacje komercyjne. Na koniec 2017 roku ekspozycja w tych papierach spadła o 1,8 mld zł.

W ramach działalności na rynku pieniężnym oraz rynku dłużnych papierów wartościowych BGK współpracował z Ministerstwem Finansów, m.in. lokując nadwyżki płynności budżetu Państwa.

4.7 PORTFEL AKCJI I UDZIAŁÓW

Łączne zaangażowanie BGK z tytułu posiadanych akcji i udziałów według wartości bilansowej na 31 grudnia 2017r. wyniosło 1 405,5 mln zł i zwiększyło się w stosunku do stanu na koniec grudnia 2016 roku o 442,8 mln zł. Bank jest akcjonariuszem i udziałowcem 37 spółek kapitałowych. Tabela poniżej przedstawia zestawienie głównych pozycji w zakresie portfela akcji i udziałów.

TABELA 11: Struktura portfela akcji i udziałów (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016		2017		Zmiana do 2016 wartości bilansowej		2016
	Wartość wniesienia	Wartość bilansowa	Wartość wniesienia	Wartość bilansowa	nominalna	%	Procentowy udział BGK w spółce
Akcje spółek publicznych	882,1	777,0	881,8	1 187,5	410,5	52,8%	-
PKO BP S.A.	800,0	689,1	800,0	1 085,0	396,0	57,5%	2,0%
PZU S.A.	13,8	51,2	13,8	65,0	13,8	26,9%	0,2%
POLNORD S.A.	23,2	16,9	23,2	20,1	3,2	19,0%	6,4%
BIOTON S.A.	9,7	7,5	9,7	3,2	-4,3	-57,3%	1,1%
Polimex Mostostal S.A.	23,4	3,4	23,4	3,7	0,3	7,8%	1,1%
Elektrociepłownia Będzin S.A.	10,3	7,2	10,3	8,4	1,2	17,0%	9,9%
Visa Inc.	1,7	1,7	1,4	2,0	0,4	21,5%	< 0,1%
Akcje spółek zależnych i stowarzyszonych*	104,0	102,4	90,5	88,9	-13,5	-13,2%	-
BGK Nieruchomości S.A.	18,0	18,0	25,5	25,5	7,5	41,6%	100,0%
Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A.	21,0	21,0	-	-	-21,0	-100,0%	100,0%
KUKE S.A.	63,0	63,0	63,0	63,0	-	0,0%	36,7%
Krajowa Grupa Poręczeńiowa Sp. z o.o.	2,0	0,3	2,0	0,3	-	0,0%	39,3%
Akcje i udziały pozostałe	68,5	23,5	67,9	70,3	46,8	199,7%	-
Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.	43,8	-	43,8	47,3	47,3	-	100,0%
Polski Fundusz Rozwoju S.A.	15,0	15,0	15,0	15,0	-	0,0%	1,3%
Europejski Fundusz Inwestycyjny	8,3	8,3	7,8	7,8	-0,5	-5,7%	0,1%
Metanel S.A.	0,4	-	0,4	-	-	-	5,1%
Zakłady Sprzętu Instalacyjnego "Polam-Nakło" S.A.	0,3	-	0,3	-	-	-	19,9%
Wałbrzyski Rynek Hurtowy S.A.	0,3	-	0,3	-	-	-	10,7%
S.W.I.F.T. scr1	0,1	0,1	0,1	0,1	-0,0	-5,7%	< 0,1%
Huta Jedność S.A. w likwidacji	0,1	-	-	-	-	-	0,6%
Certyfikaty funduszy inwestycyjnych	1 297,2	1 297,2	1 960,2	1 960,2	662,9	51,1%	-
Akcje i udziały funduszy poręczeńiowych	65,4	59,8	65,1	58,8	-1,0	-1,7%	-
Razem	2 417,3	2 259,9	3 065,4	3 365,7	1 105,7	48,9%	-
Razem bez akcji i udziałów funduszy inwestycyjnych	1 120,0	962,7	1 105,3	1 405,5	442,8	46,0%	-

* z wyłączeniem funduszy inwestycyjnych i funduszy poręczeńiowych

W 2017 roku BGK był akcjonariuszem 7 spółek publicznych, w tym 6 notowanych na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie. Łączne zaangażowanie BGK z tytułu posiadanych akcji i udziałów według wartości początkowej na 31 grudnia 2017r. wyniosło 1 105,3 mln zł i było o 14,7 mln zł niższe w porównaniu do stanu na koniec 2016 roku.

Największą wartościowo pozycją w portfelu akcji i udziałów BGK były akcje PKO BP S.A., które zostały przekazane nieodpłatnie BGK przez Skarb Państwa w 2015 roku na potrzeby prowadzenia działalności inwestycyjnej. Bank jest także akcjonariuszem i udziałowcem 30 spółek niepublicznych, w tym 19 regionalnych i lokalnych funduszy poręczeńiowych, 15 z nich zaklasyfikowano do jednostek stowarzyszonych BGK i są konsolidowane w wyniku grupy metodą praw własności.

Portfel certyfikatów inwestycyjnych

Bank, poprzez uczestnictwo w funduszach inwestycyjnych zamkniętych, realizował misję związaną ze wspieraniem rozwoju społeczno-gospodarczego Polski. Na koniec 2017 roku Bank był uczestnikiem 7 funduszy inwestycyjnych zamkniętych aktywów niepublicznych, zarządzanych przez PFR Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. Fundusze z zaangażowaniem kapitałowym BGK inwestowały głównie w obszarze infrastruktury oraz nieruchomości mieszkaniowych.

*Sprawozdanie Zarządu z działalności Grupy Banku Gospodarstwa Krajowego w 2017 roku
(obejmujące sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Gospodarstwa Krajowego)*

TABELA 12: Informacja o funduszach inwestycyjnych z zaangażowaniem BGK

	Nazwa funduszu	Podstawowe założenia strategii inwestycyjnej	Obszar działania (kryterium geograficzne)	Data utworzenia
1	Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN	Fundusz finansuje spółki posiadające nieruchomości przeznaczone na wynajem.	Inwestycje na terytorium Polski.	26.08.2014
2	Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN	Fundusz realizuje projekty wspólnie z polskimi przedsiębiorstwami znajdującymi się w fazie ekspansji.	Brak specjalizacji geograficznej i branżowej.	25.06.2015
3	Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZ AN	Fundusze finansują projekty inwestycyjne głównie w następujących branżach: energetyka, węglowodory (ropa naftowa i gaz ziemny), transport i logistyka. Finansowanie obejmuje zarówno budowę nowych, jak i modernizację istniejących aktywów.	Dominujący obszar inwestycji funduszy obejmuje terytorium Polski z możliwością finansowania inwestycji transgranicznych.	02.07.2015
4	Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZ AN			
5	Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN	Fundusz wspiera inwestycje spółek, których działalność jest silnie związana z polską gospodarką. Specjalizacja branżowa funduszu obejmuje spółki przemysłowe oraz świadczące usługi na rzecz przemysłu.	Lokalizacja zasobów produkcyjnych lub czerpanie zasadniczej części przychodów na terytorium Polski.	02.07.2015
6	Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN	Fundusz finansuje projekty inwestycyjne realizowane wspólnie z jednostkami samorządu terytorialnego w następujących branżach i obszarach: ciepłownictwo, gospodarka odpadami, lotniska regionalne, infrastruktura i transport.	Brak specjalizacji geograficznej.	02.07.2015
7	Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZAN (wcześniej Fundusz Municipalny FIZ AN)	Fundusz współfinansuje inwestycje samorządowe w obszarze nieruchomości, w szczególności mieszkaniowych.	Inwestycje na terytorium Polski.	30.12.2015

Łączna wartość emisyjna certyfikatów w posiadaniu Banku zwiększyła się w stosunku do stanu na koniec 2016 roku o 688,3 mln zł. Największe wzrosty to według wartości emisyjnej Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZAN 301,8 mln zł i Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZAN 259,2 mln zł.

TABELA 13: Zestawienie certyfikatów inwestycyjnych posiadanych przez Bank na dzień 31.12.2017r.

Wyszczególnienie	Liczba certyfikatów inwestycyjnych w posiadaniu Banku	Łączna wartość emisyjna certyfikatów inwestycyjnych (mln zł)		Suma wpłat BGK do funduszu (mln zł)		Procentowy udział BGK** (2017r.)
		2016	2017	2016	2017	
Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN	1 444 569	1 090,2	1 392,0	712,4	971,6	100,0%
Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN**	604 800	345,6	604,8	291,1	474,9	40,3%
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZ AN**	302 589	259,4	302,6	241,3	261,9	13,8%
Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN**	75 000	25,0	75,0	24,5	32,0	12,5%
Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN*	10 000	44,2	41,7	10,3	41,7	100,0%
Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN d.Fundusz Municipalny FIZ AN	215 705	36,3	72,9	9,4	51,1	100,0%
Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZ AN**	129 681	129,7	129,7	8,2	126,9	5,9%
RAZEM		1 930,4	2 618,7	1 297,2	1 960,2	-

*Według średniego kursu NBP pary walutowej EUR/PLN z dnia 29.12.2017r.

**W miarę zwiększania skali inwestycji udział BGK będzie się zwiększał

Najistotniejsze zdarzenia w portfelu akcji i udziałów

BGK Nieruchomości S.A.

BGK Nieruchomości S.A. realizuje projekty inwestycyjne w ramach rządowego programu „Mieszkania dla rozwoju”. Od 2014 roku spółka pełni rolę zarządzającego aktywami Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN, który do końca 2017 roku wyemitował certyfikaty inwestycyjne o łącznej wartości emisyjnej 1,4 mld zł. BGK jest jedynym uczestnikiem funduszu. Od grudnia 2017 roku spółka zarządza również aktywami Funduszu Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN, w którym BGK jest również jedynym uczestnikiem. W 2017 roku Bank dokapitalizował BGK Nieruchomości S.A. kwotą 7,5 mln zł. Inwestycja BGK w spółkę wyniosła 25,5 mln zł. Bank pozostawał jej jedynym akcjonariuszem.

Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. (aktualnie PFR Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.)

W dniu 28 września 2017r. Bank zawarł umowę sprzedaży 100 % akcji Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. na rzecz Polskiego Funduszu Rozwoju S.A.

Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.

Bank zainwestował w spółkę 43,8 mln zł i posiada 100% udziałów i głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy Krajowego Funduszu Kapitałowego S.A. Na koniec 2017 roku pomiędzy KFK S.A. a jednostką dominującą nie występował związek w rozumieniu definicji kontroli.

W kwietniu 2017 roku KFK przekazał środki w wysokości 25 mln zł na realizację II komponentu w ramach projektu Szwajcarsko Polskiego Programu Współpracy, wykonywanego przez BGK na mocy aneksu podpisanego 30 listopada 2016r. przez Ministra Rozwoju i Finansów, BGK i Spółkę. BGK realizuje II komponent w formie gwarancji de minimis spłaty kredytów dla małych i średnich przedsiębiorstw. W październiku 2017 roku na rachunek Spółki wpłynął zwrot z Urzędu Skarbowego nadpłaconego podatku dochodowego w części dotyczącej SPPW w kwocie 1,4 mln zł.

Huta „Jedność” S.A. w likwidacji

Z dniem 1 sierpnia 2017r. Spółka Huta „Jedność” S.A. w likwidacji została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego, tym samym zakończył się proces jej likwidacji.

Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju

Z dniem 2 marca 2017r. Spółka Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o.o. w likwidacji z siedzibą w Jastrzębiu Zdroju została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego, tym samym zakończył się proces jej likwidacji.

4.8 PROJEKTY

W roku 2017 kontynuowane były podstawowe projekty wspierające wzrost sprawności operacyjnej banku. Wdrożenie Centralnego Systemu Bankowego podniesie dojrzałość technologiczną umożliwiając sprawne reagowanie na potrzeby modyfikacji systemowych w tym dostosowanie oferty produktowej do potrzeb klientów i interesariuszy programów wynikających z realizacji misji BGK.

Kontynuowany był również projekt wdrożenia kolejnego etapu rozbudowy systemu bankowości elektronicznej, którego celem jest udostępnienie nowoczesnych usług podnoszących standard obsługi strategicznych grup klientów, w tym objętych programem konsolidacji finansów publicznych. Dostarczenie narzędzia o wysokim, rynkowym standardzie ma istotne znaczenie w realizacji obsługi finansów publicznych i podmiotów objętych regulacjami w tym zakresie.

Bank podjął również wiele działań w sferze kultury i operacyjności przygotowujących do skutecznej realizacji misji i wieloletniej strategii BGK. Bazą do wdrożenia efektywnej komunikacji oraz zarządzania procesowego i projektowego jest realizowana transformacja kulturowa, obejmująca aktywizację postawy odpowiedzialności i kształtowanie dojrzałości menadżerskiej i biznesowej. Następujący w konsekwencji wzrost zaangażowania pracowników BGK pozwoli na efektywne i skuteczne wdrażanie działań zdefiniowanych w ramach strategii BGK na poziomie operacyjnym.

Istotnym elementem rozwoju wewnętrznego jest również rozpoczęty w roku 2017 projekt utworzenia nowego modelu oddziału polegający na przekształceniu placówek BGK w Regionalne Centra Biznesowe pełniące funkcję ambasadora grupy instytucji rozwoju oraz centrum wiedzy o potrzebach rozwojowych regionu.

Kolejnym wymiarem realizowanych inicjatyw jest dostosowanie banku do zmian regulacyjnych, w tym standardów rachunkowości. Najistotniejszymi w tym zakresie projektami było wdrożenie zmian wynikających ze standardu MSSF9 oraz dostosowanie do wymogów sprawozdawczych MONREP i FINREP. W obszarze regulacyjnym bank rozpoczął również przygotowania do zapewnienia zgodności z Ogólnym Rozporządzeniem o Ochronie Danych (RODO) zapewniającym ochronę osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych.

4.9 DZIAŁALNOŚĆ PORĘCZENIOWA BGK W RAMACH PROGRAMÓW RZĄDOWYCH

Bank realizuje w ramach działalności poręczeniowo – gwarancyjnej wsparcie dostępu MŚP do finansowania potrzeb rozwojowych, w tym inwestycyjnych.

Działalność poręczeniowo-gwarancyjna BGK prowadzona jest w oparciu o ustawę z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. z 2017r., poz. 2022, z późn. zm.).

W roku 2017 BGK w obszarze działalności poręczeniowo-gwarancyjnej realizował zadania w pięciu zasadniczych obszarach:

- **kontynuacja rządowego programu gwarancja de minimis** dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
- **wykorzystanie środków europejskich na rzecz gwarancji w sektorze MŚP** – inicjatywa w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG), Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój (POIR) oraz programu ramowego na rzecz konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw 2014-2020 COSME (COSME),
- **utworzenie Krajowego Funduszu Gwarancyjnego (KFG)** - wdrożenie modelu gwarancyjnego, zgodnego z SOR tj. instrumentu systemowej interwencji strategicznej na rzecz sektora MŚP, mobilizującego środki prywatne dla realizacji polityki państwa i bazującego na wszystkich pozytywnych doświadczeniach obecnego modelu,
- **administrowanie starym portfelem poręczeń i gwarancji,**
- **współpraca z funduszami poręczeniowymi.**

Realizacja programów

W 2017 roku BGK w ramach swojej oferty poręczeniowo - gwarancyjnej oferował następujące produkty:

- poręczenia/gwarancje spłaty kredytu udzielane w trybie portfelowym, w tym:
 - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis (PLD); dodatkowo, w ramach PLD, udzielane są przez BGK gwarancje de minimis, łączone w ramach zabezpieczenia spłaty kredytu, z poręczeniem udzielanym przez fundusz poręczeniowy (PLD PLUS),
 - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej de minimis (PLD) udzielane w ramach POIG,
 - gwarancje spłaty kredytu w ramach Portfelowej Linii Gwarancyjnej z regwarancją EFI w ramach programu COSME (PLG COSME),
 - gwarancje spłaty kredytu w ramach Funduszu Gwarancyjnego POIR (PLG-FG POIR),
 - poręczenia kredytów studenckich,
- poręczenia/gwarancje udzielane w trybie indywidualnym, w tym:
 - poręczenia i gwarancje spłaty kredytu,
 - gwarancje należytego wykonania umowy.

TABELA 14: Warunki udzielania poręczeń i gwarancji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Kwota kredytu	Maksymalna kwota gwarancji	Okres udzielenia gwarancji	Opłata prowizyjna
Gwarancje PLD				
kredyt obrotowy	do 60%	do 3,5 mln zł	27 miesięcy	0,5 % p.a.
kredyt inwestycyjny			99 miesięcy	
Gwarancje PLG COSME				
kredyt obrotowy	do 80%	do 0,6 mln zł	27 miesięcy	1,0% p.a.
kredyt inwestycyjny			99 miesięcy	
Gwarancje PLG- FG POIR				
kredyt obrotowy	do 80%	do 10,0 mln zł	240 miesięcy	0,0% p.a.
kredyt inwestycyjny				

Do 31 grudnia 2017r. w ramach PLD PLUS fundusze sprzedały 275 poręczeń na kwotę 12,5 mln zł. BGK udzielił gwarancji w ramach PLD PLUS na kwotę 36,5 mln zł.

Poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym udzielane były w ramach umów zawartych przez BGK z bankami kredytującymi. Na 31 grudnia 2017r. BGK miał podpisanych 45 umów z 22 bankami - współpraca prowadzona jest z większością banków kredytujących w Polsce, w tym ze wszystkimi dużymi bankami. W ramach tych umów przyznano limity na łączną kwotę 48,6 mld zł.

Gwarancje PLD były udzielane, w ramach limitu pomocy de minimis dla jednego przedsiębiorcy z sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów program Gwarancji de minimis przedłużono do 30 czerwca 2018r. PLD nie generuje dla BGK ryzyka kredytowego i jest ewidencjonowane poza jego księgami.

Ponadto na 31 grudnia 2017r. BGK miał zawartych 6 umów z bankami kredytującymi regulujących udzielanie poręczeń/gwarancji w trybie indywidualnym.

TABELA 15: Sprzedaż poręczeń i gwarancji (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016		2017	
	Liczba	Wartość	Liczba	Wartość
Poręczenia i gwarancje w trybie portfelowym	50 042	9 622,7	43 178	10 473,5
PLD	47 820	9 360,5	39 912	9 913,7
PLG COSME	2 222	262,2	3 258	546,9
FG POIR	0	0,0	8	13,0

Zobowiązania pozabilansowe i bilansowe zlikwidowanego Krajowego Funduszu Poręczeń Kredytowych (KFPK) i Funduszu Poręczeń Unijnych (FPU)

KFPK i FPU są dawnymi funduszami poręczeniowymi zlikwidowanymi w 2009 roku. W dniu likwidacji obsługę zobowiązań tych funduszy przejął BGK. Wielkość funduszy w okresie ich największej aktywności wynosiła odpowiednio około 200 mln zł oraz 1 000 mln zł. W 2017 roku w portfelu znajdowały się pozycje wygasające lub zagrożone. Zobowiązania pozabilansowe z tytułu udzielonych poręczeń spłaty kredytów gospodarczych ze środków dawnego KFPK wg stanu na 31 grudnia 2017r. wyniosły 50,0 mln zł. Zobowiązania pozabilansowe dawnego FPU z tytułu udzielonych poręczeń wg stanu na 31 grudnia 2017r. wyniosły łącznie 8,4 mln zł. Wartość należności brutto z tytułu zrealizowanych poręczeń i gwarancji w ramach KFPK na koniec 2017 roku wyniosła 63,8 mln zł.

Rozwój systemu poręczeniowo-gwarancyjnego w ramach Perspektywy Europejskiej 2014-2020

W 2017 roku BGK kontynuował prace nad utworzeniem Krajowego Funduszu Gwarancyjnego (KFG). Utworzenie KFG pozwoli na wykorzystanie środków uwolnionych z instrumentów finansowych programów operacyjnych szczebla centralnego obecnej i minionej perspektywy finansowej Unii Europejskiej, środków realokowanych z kapitałów BGK oraz ewentualnej, dobrowolnej partycypacji interesariuszy w dowolnym przedziale czasowym, dywersyfikując w ten sposób źródło finansowania gwarancji de minimis. Budżet państwa, jako gwarant płynności systemu, będzie pełnił rolę uzupełniającą i wspomagającą.

W 2018 roku planowane jest rozszerzenie oferty gwarancji FG POIR o dopłaty do oprocentowania kredytów. Pozwoli to na zwiększenie atrakcyjności gwarancji udzielanych w ramach FG POIR oraz szybsze i pewniejsze osiągnięcie zaplanowanych kwot sprzedaży gwarancji. Dopłaty do odsetek są zachętą do podejmowania zadań służących realizacji celów POIR oraz będą stanowić motywację dla przedsiębiorców do korzystania ze środków unijnych w formie zwrotnej jako alternatywy dla instrumentów dotacyjnych i dla innych instrumentów wsparcia niewykorzystujących funduszy UE.

W ramach rozwijania współpracy z EFI będą też prowadzone w 2018 roku prace nad wdrożeniem gwarancji z regwarancją EFI dla sektora kreatywnego. Wdrożenie produktu pozwoli na wykorzystanie programu unijnego "Creative Europe" oraz przyczyni się do poszerzenia oferty gwarancyjnej BGK, dywersyfikując jednocześnie ryzyko gwarancyjne.

W 2018 roku planowane jest również wdrożenie gwarancji w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa finansowanych z utworzonego w Banku Funduszu Gwarancyjnego POPC. Wdrożenie gwarancji pozwoli na pozyskanie

środków unijnych na kolejny program gwarancyjny realizowany w BGK, a po zakończeniu programu w 2023 roku, Fundusz Gwarancyjny POPC będzie pozabudżetowym źródłem zasilania dla utworzonego w BGK Krajowego Funduszu Gwarancyjnego.

Fundusze poręczeniowe

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach, BGK może nabywać lub obejmować akcje i udziały w regionalnych i lokalnych funduszach poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów lub pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Według stanu na 31 grudnia 2017r. wartość zaangażowania BGK w 19 funduszach poręczeniowych wynosiła według ceny nabycia 65,1 mln zł. Dysponowały one kapitałem poręczeniowym w kwocie 571,5 mln zł.

W 2017 roku fundusze udzieliły 6 281 poręczeń o wartości 736,0 mln zł. Portfel aktywnych poręczeń funduszy na 31 grudnia 2017r. wyniósł 1 186,0 mln zł.

4.10 IMPLEMENTACJA EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU NA RZECZ INWESTYCJI STRATEGICZNYCH (EFIS)

Rok 2017 był czasem intensywnych działań w zakresie wdrażania EFIS, który stanowi finansowy filar Planu Inwestycyjnego dla Europy, zwanego potocznie Planem Junckera. Bank zaangażowany był w oba okna EFIS realizując projekty zarówno w ramach okna „Infrastruktura i Innowacje” oraz kontynuując działania w oknie „MŚP”.

W ramach okna „Infrastruktura i Innowacje” w marcu podpisano umowę finansowania budowy Trasy Łągiwnickiej. Ponadto, w sierpniu 2017 roku BGK podpisał z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umowę kredytu na refinansowanie kredytów komercyjnych w ramach nowej platformy współpracy dedykowanej finansowaniu Towarzystw Budownictwa Społecznego. Dzięki podpisanej umowie, potencjalna wartość portfela transakcji na finansowanie tego typu przedsięwzięć może wynieść nawet 1,6 mld zł.

W obszarze tzw. „małego okna”, czyli wsparcia dla sektora MŚP, BGK kontynuował swoje zaangażowanie we wdrażanie programu COSME w formie portfela gwarancji dla banków komercyjnych na kredyty udzielane przedsiębiorcom z sektora MŚP. W sierpniu 2017 roku BGK podpisał z Europejskim Funduszem Inwestycyjnym aneks do umowy COSME zwiększający maksymalny wolumen portfela gwarancji z 0,8 do 1,6 mld zł. Umożliwi to zabezpieczenie akcji kredytowej dla sektora MŚP do 2 mld zł. W 2017 roku, współpracując z 13 bankami komercyjnymi, BGK udzielił 3 258 gwarancji o łącznej wartości 546,9 mln zł.

4.11 WSPÓŁPRACA Z MIĘDZYNARODOWYMI INSTYTUCJAMI PUBLICZNYMI

W 2017 roku na arenie międzynarodowej BGK prowadził regularną współpracę z trzema grupami podmiotów publicznych: międzynarodowymi instytucjami finansowymi, stowarzyszeniami międzynarodowymi oraz zagranicznymi bankami rozwoju.

Współpraca z Międzynarodowymi Instytucjami Finansowymi

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI)

EBI pozostaje Głównym partnerem zagranicznym BGK w zakresie pozyskiwania finansowania na potrzeby programów, funduszy oraz działalności własnej. Współpraca bilateralna została dodatkowo wzmocniona poprzez zapoczątkowane w 2017 roku regularne spotkania ekspertów z obu instytucji.

W 2017 roku BGK kontynuował alokację środków z umowy finansowej EIB Global Loan IV z grudnia 2013 roku (125 mln EUR), której alokacja zakończyła się w grudniu. Kontynuowana była również alokacja umowy Multi-Beneficiary Intermediated Loan V z 2016 roku o wartości 125 mln euro. Środki z pożyczek globalnych EBI przeznaczone są na finansowanie inwestycji JST, MŚP oraz przedsiębiorstw o średniej kapitalizacji.

Bank był ponadto obecny wspólnie z EBI w kilku transakcjach, np. w finansowaniu budowy Trasy Łągiwnickiej w ramach Europejskiego Funduszu na Rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS). Współpraca z EBI obejmowała także udzielanie gwarancji spłaty kredytu na rzecz EBI, a także bieżącą współpracę w ramach finansowania na rzecz Krajowego Funduszu Drogowego.

Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI)

W 2017 roku BGK współpracował z EFI głównie w zakresie gwarancji dla sektora MŚP w ramach programu COSME oraz w zakresie Polskiego Funduszu Funduszy Wzrostu.

BGK kontynuował także działalność w ramach utworzonego wspólnie z EFI Polskiego Funduszu Funduszy Wzrostu o wartości 90 mln euro. Fundusz inwestuje w fundusze inwestycyjne finansujące przedsiębiorstwa znajdujące się w fazie wzrostu lub ekspansji.

Współpraca z EFI realizowana jest również w formule „właścicielskiej”. BGK posiada 5 akcji funduszu i jest jedynym udziałowcem EFI z Polski.

Inne międzynarodowe instytucje finansowe

W 2017 roku BGK utrzymywał regularną wymianę informacji na temat potencjalnych obszarów współpracy także z innymi międzynarodowymi instytucjami finansowymi, m.in. z Bankiem Światowym, Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju oraz Międzynarodowym Funduszem Walutowym.

Współpraca na forum międzynarodowych stowarzyszeń i organizacji branżowych

W 2017 roku BGK był członkiem dziewięciu stowarzyszeń międzynarodowych, w tym:

- Europejskiego Stowarzyszenia Banków Publicznych – European Association of Public Banks (EAPB);
- Sieci Europejskich Instytucji Finansowych dla Małych i Średnich Przedsiębiorstw – Network of European Financial Institutions for SMEs (NEFI);
- Europejskiego Stowarzyszenia Instytucji Gwarancyjnych – European Association of Guarantee Institutions (AECM);
- Europejskiego Stowarzyszenia Inwestorów Długoterminowych – European Long-Term Investors Association (ELTI);
- Międzynarodowego Stowarzyszenia Project Finance – International Project Finance Association (IPFA).

Dzięki członkostwu w stowarzyszeniach, BGK pozyskiwał m.in. informacje o zmianach w przepisach UE wpływających na działalność BGK. Wraz z innymi bankami rozwoju był także partnerem w dialogu z instytucjami UE nt. instrumentów wspierania gospodarki i rozwiązań prawnych.

W październiku 2017 roku BGK był gospodarzem Zgromadzenia Ogólnego ELTI, w którym uczestniczyli przedstawiciele 27 zagranicznych instytucji. Jako wydarzenie towarzyszące BGK zorganizował międzynarodową konferencję na temat roli krajowych banków i instytucji rozwoju we wdrażaniu Planu Inwestycyjnego dla Europy. W konferencji udział wzięli przedstawiciele największych europejskich banków rozwoju, EBI oraz Komisji Europejskiej. Wydarzenie zostało bardzo dobrze przyjęte przez zaproszonych gości oraz partnerów zagranicznych.

Współpraca dwustronna z zagranicznymi publicznymi instytucjami finansowymi

Bank utrzymywał także współpracę bilateralną z szeregiem publicznych banków rozwoju z innych krajów. Do grupy bliskich partnerów BGK należą zarówno największe europejskie banki publiczne, jak również mniejsze banki z regionu Europy Środkowej. Utrzymywanie tych relacji pozwalało BGK na pozyskiwanie bezpośrednich informacji dotyczących ich działalności, wymianę know-how oraz na współpracę biznesową w wybranych obszarach.

W 2017 roku nastąpiła dalsza intensyfikacja relacji bilateralnych, zwłaszcza z największymi europejskimi bankami rozwoju – niemieckim KfW, włoskim CDP, ale także z bankami z regionu: węgierskim MFB, rumuńskim EximBankiem, czy chorwackim HBOR. Zaowocowała ona szeregiem dwustronnych wizyt studyjnych, warsztatów, a także spotkań na szczeblu zarządu.

Do grupy partnerów BGK dołączył w 2017 roku meksykański bank rozwoju – Bancomext, z którym w kwietniu 2017 roku, w trakcie misji gospodarczej towarzyszącej oficjalnej wizycie Prezydenta RP Andrzeja Dudy w Meksyku, BGK podpisał umowę o współpracy. Dzięki niej łatwiej będzie uzyskać finansowanie dla projektów realizowanych przez polskich przedsiębiorców na rynku meksykańskim. Dodatkowo obie instytucje zadeklarowały chęć wymiany informacji i doświadczeń.

4.12 OBSŁUGA FINANSÓW PUBLICZNYCH

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (z późn. zm.) od maja 2011 roku BGK prowadzi obsługę procesu konsolidacji środków publicznych, a od 1 stycznia 2015r. dodatkowo prowadzi obsługę rachunków depozytowych Ministra Finansów (MF).

Zgodnie z Umową zawartą pomiędzy Ministrem Finansów a BGK 19 grudnia 2014r. (z późn. zm.) do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności związanych z przyjmowaniem od jednostek sektora finansów publicznych wolnych środków w depozyt lub zarządzanie,
- dokonywanie zwrotu środków przekazanych Ministrowi Finansów wraz z odsetkami na rachunki jednostek,
- prowadzenie rachunków bankowych na rzecz MF służących do przyjmowania środków od jednostek i ich zwrotu oraz przekazywania odsetek od tych środków,
- realizacja przelewów zleconych przez MF z rachunków bankowych prowadzonych w BGK,
- prowadzenie sprawozdawczości dla Ministra Finansów dotyczącej środków przyjętych w depozyt lub zarządzanie.

Zgodnie z Umową z dnia 3 grudnia 2014r. (z późn. zm) zawartą pomiędzy Ministrem Finansów a Bankiem Gospodarstwa Krajowego, do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności związanych z obsługą rachunków depozytowych MF (ewidencja analityczna środków dla poszczególnych depozytów sądowych w ramach każdego rachunku depozytowego MF, codzienne naliczenie odsetek oraz okresowa kapitalizacja odsetek należnych z tytułu środków przekazanych w każdy depozyt sądowy),
- prowadzenie rachunków bankowych na rzecz MF służących do przyjmowania środków z rachunków depozytowych MF w depozyt overnight i ich zwrotu oraz przekazywania odsetek od tych środków,
- prowadzenie na rzecz MF sprawozdawczości obejmującej depozyty sądowe,
- współpraca z dyrektorami sądów powszechnych oraz kierownikami jednostek budżetowych posiadających na zaopatrzeniu sądy wojskowe lub ich wydziały zamiejscowe w zakresie obsługi przypisanych danemu sądowi, rachunków depozytowych Ministra Finansów.

Łączna wartość skonsolidowanych środków na 31 grudnia 2017r. wyniosła 42,2 mld zł i była wyższa o 2,4 mld zł od stanu na koniec 2016 roku.

Konsolidacja środków publicznych

Według stanu na 31 grudnia 2017r., konsolidacji środków publicznych podlegało 2 227 rachunków bankowych. W 2017 roku zostało utworzonych 7 607 depozytów terminowych/środków przekazanych w zarządzanie terminowe. Na 31 grudnia 2017r. kwota utworzonych depozytów terminowych/środków przekazanych w zarządzanie terminowe przez jednostki sektora finansów publicznych wyniosła 30,5 mld zł. Pozostałe środki jednostek były przekazywane na depozyt overnight/zarządzanie overnight. Według stanu na 31 grudnia 2017r. kwota przekazanych środków na depozyt overnight/zarządzanie overnight wyniosła 7,4 mld zł.

Depozyty sądowe

W 2015 roku BGK, zgodnie z zapisami ustawy o finansach publicznych art. 83a, otworzył rachunki depozytowe Ministra Finansów dedykowane do przechowywania depozytów sądowych dla poszczególnych sądów powszechnych i wojskowych. Na 31 grudnia 2017r. BGK obsługiwał 288 sądów powszechnych i wojskowych, dla których prowadził 3 157 rachunków dedykowanych do obsługi depozytów sądowych. Według stanu na 31 grudnia 2017r. kwota skonsolidowanych środków depozytów sądowych wyniosła 4,3 mld zł.

4.13 PROGRAMY EUROPEJSKIE

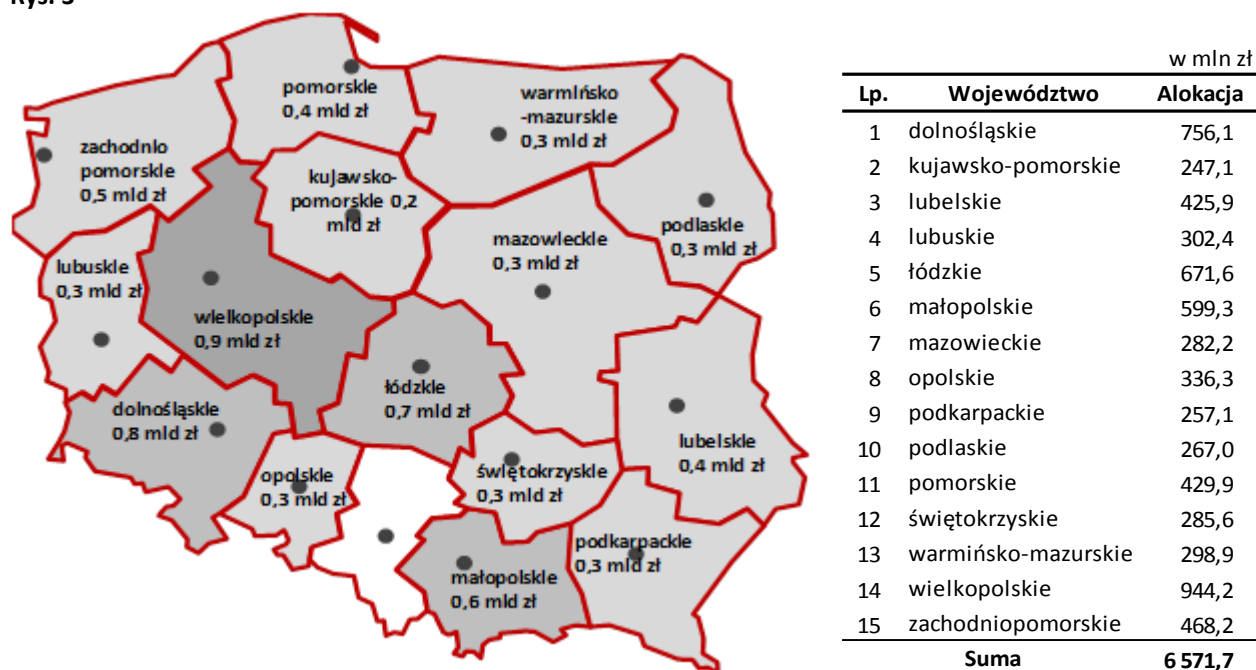
Bank Gospodarstwa Krajowego jest aktywnym partnerem w obszarze realizacji programów europejskich. Bank realizuje programy na szczeblu krajowym i regionalnym. W zakresie regionalnych programów operacyjnych BGK zwiększył obszar funkcjonowania z 6 województw do 15 w 2017 roku. Ważnym elementem realizacji nowej perspektywy jest wspieranie innowacji.

Menadżer Funduszu powierniczego/Funduszu Funduszy w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007-2013 i 2014-2020

BGK realizuje zadania związane z wdrażaniem instrumentów finansowych w ramach unijnej **perspektywy finansowej na lata 2014-2020** w zakresie zarządzania funduszami funduszy oferującymi pozadotacyjne wsparcie na rzecz rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorców, poprawy efektywności energetycznej, rewitalizacji oraz podejmowania prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby bezrobotne. Do dnia 31 grudnia 2017 roku bank zawarł umowy o finansowanie z piętnastoma województwami (dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, lubuskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie). Łączna alokacja w ramach wskazanych umów wynosi 6 571,7 mln zł. Środki dystrybuowane będą przez BGK poprzez sieć wybieranych w postępowaniach przetargowych pośredników finansowych.

Wartość projektów w podziale na województwa przedstawiono poniżej.

Rys. 3

W 2017 roku BGK w ramach unijnej **perspektywy finansowej na lata 2007-2013** realizował politykę wyjścia z projektów w zakresie zarządzania funduszami powierniczymi JEREMIE – również oferującymi pozadotacyjne wsparcie przedsiębiorczości ze środków publicznych. Zgodnie z zawartymi porozumieniami, w 2017 roku BGK przekazał do innych podmiotów: Fundusz Powierniczy JEREMIE Województwa Wielkopolskiego oraz Zachodniopomorski Fundusz Powierniczy JEREMIE. Wartość pozostających w obsłudze projektów w województwach: dolnośląskim, łódzkim i mazowieckim wynosi 415,8 mln zł.

Wdrażanie kapitałowych instrumentów finansowych poprzez zarządzanie funduszami funduszy w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020

Kapitałowe instrumenty finansowe wdrażane są poprzez cztery fundusze inwestycyjne zamknięte aktywów niepublicznych utworzone w ramach trzech poddziałań oraz jednego działania POIR 2014-2020: poddziałanie 3.1.1 *Inwestycje w innowacyjne start-upy – Starter*, poddziałanie 3.1.2 *Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – Biznest*, poddziałanie 3.1.4 *KOFFI – Konkurencyjny Ogólnopolski Fundusz Funduszy Innowacyjnych*, działanie 2.1 *Otwarte innowacje – wspieranie transferu technologii*. Realizacja każdego z czterech projektów bazuje na współpracy oraz podziale funkcji określonych szczegółowo w Umowie o współpracy wyspecjalizowanych podmiotów, tj. Banku Gospodarstwa Krajowego, Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. (obecnie PFR TFI S.A.) oraz PFR Ventures Sp. z o.o. Beneficjentem środków POIR oraz podmiotem odpowiedzialnym za rozliczanie środków funduszy z POIR jest BGK w ramach zawartej umowy o dofinansowanie. Za utworzenie i zarządzanie funduszami odpowiedzialne jest PFR TFI S.A. PFR Ventures Sp. z o.o. pełni funkcję podmiotu zarządzającego portfelami inwestycyjnymi funduszy.

BGK jako jedyny uczestnik funduszy przez cały okres realizacji projektów posiada pełne prawa kontrolne i nadzorcze nad funduszami przysługujące zgromadzeniu inwestorów i radzie inwestorów funduszu. Do kompetencji BGK należy w szczególności nadzór nad działaniami realizowanymi przez zarządzającego portfelem inwestycyjnym funduszy. Zadaniem funduszy jest dokonywanie – za pośrednictwem wybranych pośredników finansowych – inwestycji w MŚP ze środków pochodzących z nabycia przez BGK, za środki POIR, wyemitowanych przez fundusze certyfikatów inwestycyjnych. Wartość projektów POIR dla funduszy kapitałowych wynosi 1 784,6 mln zł.

Kredyt na Innowacje Technologiczne

Na podstawie umowy podpisanej z Ministrem Rozwoju, od 30 maja 2016 roku BGK pełni rolę Instytucji Pośredniczącej odpowiedzialnej za realizację instrumentu Kredyt na innowacje technologiczne w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020, będącego następcą Kredytu technologicznego realizowanego przez BGK w perspektywie UE 2007-2013 (Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka). Instrument stanowi wsparcie dla MŚP realizujących projekty innowacyjne, udostępniane w formie premii technologicznej przeznaczanej na częściową spłatę kredytu udzielanego przez banki komercyjne na realizację ww. projektów. Przedsiębiorcy, którzy wprowadzają na rynek innowacyjne produkty lub usługi, mogą aplikować o premię technologiczną w kwocie do 6 mln złotych.

Środki powierzone bankowi na ten cel wynoszą około 2 mld zł. Rolą BGK jest organizowanie naborów wniosków o przyznanie MŚP dofinansowania w formie premii technologicznej.

W 2017 roku BGK przeprowadził i zakończył dwa nabory wniosków o dofinansowanie, w ramach których przedsiębiorcy złożyli 870 aplikacji na łączną kwotę dofinansowania przekraczającą dostępny budżet (2,8 mld zł). W wyniku oceny tych wniosków wyłoniono 217 projektów z przyznaną kwotą dofinansowania 770 mln zł. O zatwierdzeniu projektu decydowała przyznana punktacja - celem było wyłonienie projektów, które w największym stopniu przyczynią się do osiągnięcia celów POIR.

Na przestrzeni 2017 roku BGK realizował ponadto zadania związane z:

- zawieraniem z przedsiębiorcami umów o dofinansowanie. Od początku realizacji programu zawarto łącznie 363 umowy o łącznej wartości dofinansowania około 1,3 mld zł, w tym w 2017 roku 197 umów, z dofinansowaniem na kwotę około 668 mln zł,
- wypłatą dofinansowania; kwota zrealizowanych przez BGK wypłat na rzecz przedsiębiorców to około 250 mln zł, co umożliwiło bankowi certyfikację wydatków kwalifikowalnych w ramach zatwierdzonych do dofinansowania projektów na kwotę około 500 mln zł; wysoki poziom płatności zrealizowanych przez BGK oznacza realizację, przyjętej przez Radę Ministrów, prognozy certyfikacji do Komisji Europejskiej na poziomie 150%.

Finansowanie rewitalizacji i efektywności energetycznej – 2014-2020 (Pożyczki JESSICA 2)

W ramach perspektywy finansowej 2014-2020 BGK współpracuje z samorządami wojewódzkimi oraz z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym (EBI), pełniąc rolę podmiotu udzielającego pożyczek na finansowanie inwestycji z zakresu rewitalizacji obszarów problemowych województw i poprawy efektywności energetycznej w budynkach. Aktywność w tym zakresie stanowi kontynuację działań BGK jako Funduszu Rozwoju Obszarów Miejskich w perspektywie 2007-2013, czyli pośrednika finansowego udzielającego pożyczek w ramach inicjatywy JESSICA.

Do 31 grudnia 2017 roku BGK uruchomił pożyczki w województwie wielkopolskim, z którym współpracuje bezpośrednio jako podmiot wdrażający instrument finansowy (umowa współpracy pomiędzy BGK a samorządem zawarta została w listopadzie 2016 roku). Pożyczki udzielane są zarówno JST, podmiotom z sektora komunalnego, jak i przedsiębiorcom. W III kwartale 2017 roku zawarto dwie pierwsze umowy pożyczki.

Środki powierzone BGK na pożyczki w Wielkopolsce opiewają na kwotę około 290 mln zł.

Udzielając pożyczek na finansowanie rewitalizacji, BGK współpracuje także z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym, który reprezentując województwa: śląskie, mazowieckie i pomorskie – w czerwcu 2017 roku ogłosił trzy konkursy na wybór podmiotu udzielającego w/w pożyczek (pośrednika finansowego). Bank wziął udział w tych konkursach i w konsekwencji wybrany został do współpracy z EBI w tym zakresie. Łączna wartość środków, którymi BGK będzie zarządzać w trzech w/w województwach, to kwota około 400 mln zł. W grudniu 2017 roku zawarta została z EBI umowa operacyjna, dotycząca pożyczek w woj. pomorskim (środki przeznaczone na pożyczki w tym województwie to kwota około 77 mln zł). Umowy dotyczące województw śląskiego i mazowieckiego zawarte zostały w I kwartale 2018 roku.

Oprócz środków powierzonych bankowi na preferencyjne pożyczki w regionach, BGK wniesie także wkład własny w formie współfinansowania inwestycji (w ramach działalności własnej), wynoszącego co najmniej 135 mln zł. Kwota ta obejmuje województwa: wielkopolskie, pomorskie, mazowieckie i śląskie.

Wdrożenie instrumentów finansowych w ramach osi priorytetowej I „Powszechny dostęp do szybkiego internetu” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa (POPC).

W lutym 2017 roku BGK zawarł umowę o dofinansowanie z Centrum Projektów Polska Cyfrowa, na mocy której BGK pełni rolę Menedżera Funduszy Funduszy odpowiadającego za wdrażanie instrumentów finansowych w ramach **Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 (POPC)**.

Środki w wysokości 996,2 mln zł udostępniane są przedsiębiorstwom telekomunikacyjnemu, poprzez sieć wybieranych pośredników finansowych, w formie pożyczek na realizację inwestycji związanych z budową, rozbudową i przebudową sieci dostępnych do szerokopasmowego Internetu.

Dotychczas, BGK wyłonił dwóch pośredników finansowych (ALIOR Bank S.A. oraz TISE S.A.), którzy udzielają pożyczek na terenie całego kraju.

Umowa o dofinansowanie przewiduje realizację projektu do dnia 31 grudnia 2031 roku. Całkowita jego wartość, z uwzględnieniem środków wkładu krajowego zapewnionych przez pośredników finansowych, wyniesie blisko 1,2 mld zł, przy czym część z tych środków (decyzją Instytucji Zarządzającej i Instytucji Pośredniczącej) przeznaczona zostanie na uruchomienie w 2018 roku instrumentu gwarancyjnego.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)

W 2009 roku BGK rozpoczął obsługę pożyczek z budżetu państwa na wyprzedzające finansowanie operacji realizowanych w ramach kilku działań PROW 2007-2013. Dzięki systemowi wyprzedzającego finansowania jednostki samorządu terytorialnego (JST) oraz lokalne grupy działania (LGD) uzyskały możliwość sprawniejszej realizacji projektów w zakresie: gospodarki wodno-ściekowej, tworzenia systemu zbioru, segregacji i wywozu odpadów komunalnych, wytwarzania lub dystrybucji energii ze źródeł odnawialnych, aktywizacji ludności wiejskiej, stymulowania powstawania nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich, poprawy stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, a także budowy, przebudowy, remontu lub wyposażenia targowiska stałego.

W ramach PROW 2007-2013 zawarto 5 518 umów pożyczek na kwotę 3,9 mld zł.

Od lipca 2016 roku mechanizm wyprzedzającego finansowania jest kontynuowany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Pożyczki udzielane są na finansowanie kosztów kwalifikowalnych operacji realizowanych przez JST i LGD. W 2017 roku zawarto 436 umów pożyczek na kwotę 288,6 mln zł.

Od początku obsługi PROW 2014-2020 zawarto 566 umów pożyczek na kwotę 353,1 mln zł.

Wsparcie dla firm w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW)

BGK, w ramach Działania I.2 Instrumenty inżynierii finansowej Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej, realizował Projekt „Reporeczenia i pożyczki szansą na zwiększenie finansowania zewnętrznego MŚP. Instrumenty wsparcia funduszy poręczeniowych i pożyczkowych w Polsce Wschodniej”. Projekt był finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego z udziałem krajowego wkładu publicznego. BGK, jako Beneficjent Projektu, udzielał wsparcia funduszom poręczeniowym i pożyczkowym, pełniącym funkcję Pośredników Finansowych w Projekcie. Ostatecznymi odbiorcami wsparcia, udzielanego w formie poręczeń zobowiązań kredytowych oraz pożyczek na prowadzenie działalności gospodarczej byli mikro, mali i średni przedsiębiorcy z pięciu województw Polski Wschodniej: lubelskiego, podlaskiego, podkarpackiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego.

Obecnie trwa etap wygaszania projektu. Przyjęto w nim model pasywnego zarządzania, zgodnie z którym nie organizuje się nowych konkursów i nie zawiera nowych umów operacyjnych z pośrednikami finansowymi, a jedynie prowadzi obsługę dotychczas udzielonych wsparć. Od 2016 roku BGK realizuje umowę podpisaną z Ministrem Rozwoju i Finansów na ponowne wykorzystanie środków uwalnianych z projektu. Zgodnie z założeniami strategii inwestycyjnej wsparciem objęte zostaną mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa z terenu Polski Wschodniej działające w obszarze turystyki i branż okołoturystycznych. Umowa została zawarta na 10 lat z możliwością jej przedłużenia. Wartość Projektu wynosi 199,2 mln zł.

4.14 PROGRAMY SPOŁECZNEGO BUDOWNICTWA CZYNSZOWEGO (SBC)

Realizując zadania związane ze wspieraniem społecznego budownictwa czynszowego, Bank udzielał finansowania oraz obsługiwał następujące programy rządowe:

- nowy program finansowania zwrotnego SBC, który polega na udzielaniu kredytów oraz emisji obligacji z przeznaczeniem na budowę mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach,
- program popierania budownictwa mieszkaniowego, wynikający z obsługi zobowiązań zlikwidowanego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (KFM). Program polegał na udzielaniu kredytów na przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlane (kredyt PIB) związane z budową mieszkań na wynajem.

BGK w 2017 roku udzielał kredytów w nowym programie społecznego budownictwa czynszowego. W lipcu 2017 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, a w grudniu 2017 roku nowelizacja wydanego do niej rozporządzenia Rady Ministrów. Do najistotniejszych zmian należało odstąpienie od obowiązku przeznaczenia w finansowanej inwestycji minimum 50% lokali mieszkalnych dla osób wychowujących przynajmniej jedno dziecko, wprowadzenie możliwości finansowania lokatorskiego spółdzielczego prawa do lokalu, wprowadzenie dwóch edycji (naborów wniosków) w roku, wydłużenie okresu wypłaty środków z finansowania zwrotnego do 36 miesięcy, zwiększenie limitu kwoty partycypacji najemców do 30% kosztów budowy lokalu oraz podwyższenie limitów dochodowych dla osób, które wniosły co najmniej 10% partycypacji. Zmiany te pozytywnie wpłynęły na uatrakcyjnienie Programu.

W 2017 roku BGK uczestniczył w spotkaniach z organizacjami zrzeszającymi inwestorów SBC (towarzystwa budownictwa społecznego, spółdzielnie mieszkaniowe) oraz kontynuował cykl konferencji regionalnych przeznaczonych dla jednostek samorządu terytorialnego oraz współpracujących z nimi inwestorów. Zorganizowano 4 konferencje grupy BGK dla JST (w Kielcach, Toruniu, Poznaniu, Wrocławiu), których tematem było finansowanie przez grupę BGK inwestycji mieszkaniowych samorządów. Odbyło się również ponad 85 spotkań na terenie całego kraju, w trakcie których pracownicy BGK przedstawiali ofertę finansowania zwrotnego.

We wrześniu 2017 roku zakończył się nabór wniosków w ramach trzeciej edycji programu społecznego budownictwa czynszowego. Wnioskodawcami były głównie samorządowe towarzystwa budownictwa społecznego, które złożyły 46 wniosków. Do BGK wpłynęły również wnioski czterech spółek gminnych niebędących TBS oraz jeden wniosek spółdzielni mieszkaniowej. Po odrzuceniu wniosków niespełniających kryteriów ustawowych lub wymogów Banku do dalszego procedowania pozostało 47 wniosków o udzielenie finansowania na kwotę 258,8 mln zł z przeznaczeniem na budowę 2 155 mieszkań. BGK zakłada, że zdecydowana większość umów kredytu z III edycji zostanie podpisana w II kwartale 2018 roku, a wypłata środków będzie następowała sukcesywnie w okresie od 2019 do 2021 roku.

W 2017 roku, ze środków pozyskanych w Europejskim Banku Inwestycyjnym (EBI) i ze środków własnych, BGK udzielił 40 kredytów na kwotę 170,7 mln zł. Były one przeznaczone na realizację przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych z zakresu społecznego budownictwa czynszowego. Przedmiotem kredytowania była budowa 1 631 mieszkań, w ramach przedsięwzięć inwestycyjno-budowlanych na podstawie wniosków wstępnych złożonych w edycjach 2016 - 2017. W 2017 roku do użytkowania oddano 629 mieszkań.

Niezależnie od zadań związanych z finansowaniem budownictwa mieszkaniowego na wynajem, wynikających z realizacji programów rządowych, BGK posiada w swojej ofercie kredyty budowlane udzielane na zasadach komercyjnych oraz organizację emisji obligacji dla towarzystw budownictwa społecznego (TBS) lub spółek gminnych. W 2017 roku BGK udzielił 9 kredytów budowlanych na kwotę 40 mln zł w związku z budową 548 mieszkań oraz zorganizował i zagwarantował 2 emisje obligacji na kwotę 12 mln zł, z przeznaczeniem na finansowanie budowy 134 mieszkań na wynajem o umiarkowanych czynszach.

Realizacja zobowiązań dawnego Krajowego Funduszu Mieszkaniowego (d. KFM)

Znaczącą część działalności BGK stanowiła obsługa portfela kredytów udzielonych ze środków zlikwidowanego KFM, w szczególności dostosowanie zapisów umownych do aktualnych regulacji prawnych oraz aktualizacja prawnych zabezpieczeń wierzytelności i monitoring ekspozycji kredytowych.

Wartość ekspozycji bilansowej d. KFM na 31 grudnia 2017r. wyniosła ponad 5,1 mld zł i była niższa o 263,2 mln zł od stanu na koniec 2016 roku.

W 2017 roku oddano do użytkowania 344 mieszkania, których budowa została współfinansowana ze środków zlikwidowanego KFM. Kolejne 283 mieszkania na wynajem powstaną w ramach inwestycji finansowanej z ostatniego kredytu udzielonego ze środków d. KFM.

TABELA 16: Główne wielkości charakteryzujące działalność PBM (d. KFM) (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Kredyty nominalne	5 378,0	5 114,7	-263,2	-4,9%
Odpisy z tytułu trwałej utraty wartości	30,8	51,0	20,2	65,6%
Zaciągnięte kredyty i pożyczki	806,7	707,7	-99,1	-12,3%
Wielkości rzeczowe:				
Wartość wypłaconych kredytów	33,0	14,3	-18,7	-56,7%
Wartość udzielonych kredytów	31,6	0	-31,6	-100,0%
Liczba mieszkań finansowanych udzielonymi kredytami	283	0	-283	-100,0%

Na koniec 2017 roku, oprócz obsługi istniejącego portfela kredytowego, pozostał do wypłaty ze środków zlikwidowanego KFM jeden kredyt udzielony w kwocie 31,6 mln zł z przeznaczeniem na finansowanie budowy 283 mieszkań.

Wyodrębnianie na własność lokali mieszkalnych

Przepisy ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 roku o zmianie ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych umożliwiają wyodrębnianie na własność lokali mieszkalnych wybudowanych przy udziale kredytów udzielonych przez BGK ze środków d.KFM oraz środków własnych w ramach wykonania zobowiązań funduszu.

W 2017 roku 64 kredytobiorców złożyło 257 wniosków dotyczących wyodrębnienia na własność lokali mieszkalnych. Łącznie dla 388 lokali mieszkalnych spłacono 18,1 mln zł zadłużenia oraz 2,7 mln zł z tytułu spłaty umorzenia części kredytu preferencyjnego na przedsięwzięcia inwestycyjno-budowlane (umorzenie części kredytu było formą pomocy publicznej przysługującej kredytobiorcom w przypadku zrealizowania inwestycji w terminie określonym w przepisach zewnętrznych, jednakże w przypadku wyodrębniania na własność lokali wybudowanych przy udziale finansowania istnieje obowiązek zwrotu tej pomocy do Funduszu Dopłat).

4.15 FUNDUSZ ŻEGLUGI ŚRÓDLĄDOWEJ (FŻŚ)

Fundusz Żeglugi Śródlądowej utworzony został w Banku Gospodarstwa Krajowego na mocy ustawy z dnia 28 października 2002r. o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym. Celem funduszu jest wspieranie śródlądowego transportu wodnego poprzez dofinansowanie modernizacji taboru żeglugowego oraz innych przedsięwzięć dotyczących restrukturyzacji sektora żeglugi śródlądowej, w tym przedsięwzięć służących poprawie ochrony środowiska i bezpieczeństwa żeglugi. Bank prowadząc obsługę funduszu administruje środkami funduszu pochodzącymi ze składek wnoszonych przez armatorów żeglugi śródlądowej, z dotacji z budżetu państwa oraz z dotacji z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) oraz realizuje wypłaty ze środków funduszu z tytułu udzielanych kredytów preferencyjnych oraz z tytułu promocji śródlądowego transportu wodnego. Kredyty preferencyjne stanowią pomoc de minimis, udzielane są przez BGK zgodnie z warunkami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis i są obecnie jedyną formą wsparcia dla armatorów udzielaną ze środków FŻŚ.

Realizacja zadań Funduszu

W 2017 roku łączne wpływy FŻŚ wyniosły prawie 5 mln zł, w tym 1,5 mln zł stanowiła dotacja z NFOŚiGW, natomiast wydatki FŻŚ wyniosły 2,1 mln zł. Bank w 2017 roku udzielił ze środków funduszu kredytu preferencyjnego na kwotę 1,3 mln zł. W ramach działań promocyjnych w 2017 roku ze środków funduszu BGK wypłacił kwotę 100 tys. zł, z tytułu współfinansowania cyklu audycji telewizyjnych pt. „Temat rzeka”, wyemitowanych przez Telewizję Polską S.A.

TABELA 17: Główne wielkości charakteryzujące działalność FŻŚ (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	45,7	47,8	1,5	3,3%
Kredyty brutto	5,2	4,5	0,1	1,9%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	0,4	0,4	0,0	0,0%
Wpływy z tytułu składek armatorów i dotacji z NFOŚiGW				
pomniejszone o zwrot niewykorzystanej kwoty dotacji za rok ubiegły	-1,0	1,8	2,4	-
Udzielone kredyty preferencyjne	2,1	1,3	1,1	50,5%
Wydatki na promocję śródlądowego transportu wodnego	0,0	0,1	0,0	-

Na koniec 2017 roku Fundusz osiągnął sumę bilansową w wysokości 47,8 mln zł, a portfel kredytowy brutto FŻŚ wyniósł 4,5 mln zł. Zysk Funduszu ukształtował się na poziomie 0,4 mln zł. Podstawowe źródło przychodów FŻŚ stanowiły przychody z tytułu inwestowania okresowo wolnych środków Funduszu oraz z odsetek od kredytów.

W 2017 roku BGK aktywnie uczestniczył w pracach nad projektem nowej ustawy o Funduszu Żeglugi Śródlądowej i Funduszu Rezerwowym, prowadzonych w Ministerstwie Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej (MGMiŻS). W efekcie podjętych działań powstał projekt nowej ustawy, który pod koniec 2017 roku MGiMiŻS skierowało do uzgodnień międzyresortowych. Projekt zakłada m. in.: zniesienie obowiązku wnoszenia przez armatorów składek na rzecz FŻŚ, wprowadzenie możliwości wnioskowania o umorzenie części kredytu preferencyjnego, rozszerzenie katalogu podmiotów uprawnionych do wsparcia z funduszu o armatorów wykonujących przewóz pasażerów oraz o armatorów z krajów UE. Zakłada także finansowanie ze środków funduszu działań promocyjnych, informacyjnych, naukowych oraz programów wsparcia dla armatorów, polegających na dopłatach do zakupu wyposażenia zapewniającego bezpieczną żeglugę.

4.16 KRAJOWY FUNDUSZ DROGOWY (KFD)

Największym funduszem przepływowym obsługiwany przez BGK jest KFD. Zgodnie z postanowieniami statutu BGK oraz odrębnych ustaw i innych aktów prawnych, BGK sporządza bilanse, rachunki zysków i strat poszczególnych funduszy związanych z działalnością zleconą, w tym również funduszy przepływowych. Aktywa i zobowiązania funduszy przepływowych nie są wykazywane w bilansie BGK, ponieważ nie spełniają definicji aktywów i zobowiązań. Bank jest jednostką organizacyjną, która na mocy stosownych ustaw kieruje polityką finansową i operacyjną funduszy przepływowych. Nie sprawuje nad nimi kontroli, gdyż nie osiąga korzyści ekonomicznych z ich działalności oraz nie ponosi ryzyka kredytowego związanego z tymi aktywami.

Krajowy Fundusz Drogowy (KFD), utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na mocy ustawy z dnia 27 października 1994r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym, funkcjonuje w strukturach BGK od 2004 roku. Celem funduszu jest finansowanie budowy i przebudowy dróg krajowych, w tym autostrad i dróg ekspresowych, a także finansowanie wydatków związanych z płatnościami na rzecz operatorów autostrad płatnych, oraz z budową i eksploatacją systemów poboru opłat za przejazd po drogach krajowych. Bank, prowadząc obsługę funduszu, administruje środkami zasilającymi fundusz (wpływy z opłaty paliwowej od paliw silnikowych i gazu do napędu pojazdów, refundacje z funduszy Unii Europejskiej, przychody z elektronicznego i manualnego systemu poboru opłat za przejazd po drogach krajowych, opłaty drogowe, kary i grzywny), pozyskuje na rzecz funduszu zewnętrzne finansowanie poprzez emisję obligacji oraz zaciąganie kredytów (głównie w Europejskim Banku Inwestycyjnym), realizuje wypłaty ze środków funduszu na finansowanie infrastruktury drogowej oraz związane z obsługą zadłużenia funduszu.

KFD stanowi główne źródło finansowania dróg krajowych, których budowa i modernizacja realizowana jest w ramach wieloletnich rządowych programów drogowych. Aktualnie fundusz zaangażowany jest w finansowanie *Programu Budowy Dróg Krajowych na lata 2014-2023 (z perspektywą do 2025 roku)* – dokumentu kluczowego dla realizacji polityki transportowej państwa. W 2017 roku przeprowadzona została aktualizacja *Programu* w związku z przyjęciem przez Radę Ministrów nowej strategii rozwoju kraju „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju”. W wyniku aktualizacji zwiększony został limit wydatków do sfinansowania przez BGK ze środków KFD ze 107 mld zł do 135 mld zł.

Realizacja zadań funduszu

Łączne wpływy KFD w 2017 roku wyniosły 19,3 mld zł. Wpływy z podstawowego źródła zasilania funduszu, z opłaty paliwowej, w części przypadającej na rzecz funduszu, osiągnęły poziom 4,5 mld zł. Wpływy z tytułu refundacji z budżetu środków europejskich wydatków poniesionych na inwestycje współfinansowane z funduszy Unii Europejskiej wyniosły 8,1 mld zł. Wpływy z transz kredytów zaciągniętych w EBI wyniosły 1 mld zł.

TABELA 18: Przepływy finansowe KFD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wpływy z opłaty paliwowej	4 873,2	4 470,1	-403,1	-8,3%
Wpływy z refundacji z funduszy UE	6 227,8	8 131,9	1 904,1	30,6%
Wpływy z kredytów	1 560,2	1 030,7	-529,5	-33,9%
Wpływy z emisji obligacji	3 511,1	3 174,5	-336,6	-9,6%
Wpływy z poboru opłat za przejazd	1 714,3	1 890,7	176,4	10,3%
Wpływy z opłat drogowych, kar i grzywien	194,8	211,1	16,3	8,4%
Wpływy od operatorów autostrad płatnych	138,5	234,3	95,8	69,2%
Pozostałe wpływy	215,3	178,2	-37,1	-17,2%
RAZEM WPŁYWY	18 435,2	19 321,5	886,3	4,8%
Wydatki na zadania drogowe	12 782,9	11 847,5	-935,4	-7,3%
Wydatki na obsługę kredytów i obligacji	2 492,0	2 375,8	-116,2	-4,7%
Finansowanie systemów poboru opłat za przejazd	324,5	475,2	150,7	46,4%
Wypłaty na rzecz operatorów autostrad płatnych	1 555,3	1 561,3	6,0	0,4%
Pozostałe wydatki	14,6	4,7	-9,9	-67,8%
RAZEM WYDATKI	17 169,4	16 264,5	-904,9	-5,3%

W 2017 roku BGK wyemitował na rzecz KFD 10,5-letnie euroobligacje w kwocie nominalnej 750 mln EUR. Emisja została przeprowadzona na rynkach zagranicznych w ramach funkcjonującego programu Euro Medium Term Notes. Termin

zapadalności wyemitowanych obligacji przypada na kwiecień 2028 roku, a ich oprocentowanie jest stałe w całym okresie i wynosi 1,625%. Była to dotychczas największa emisja jednorazowa przeprowadzona w walucie EUR, a jednocześnie emisja o najniższym koszcie pozyskania środków w stosunku do analogicznych papierów skarbowych.

W 2017 roku BGK zawarł z EBI dwie umowy kredytowe finansowe: „Projekt: Droga ekspresowa S7 Południe (Lubień - Rabka)” na kwotę 200 mln EUR, „Projekt: Drogi ekspresowe S7 i S8 II” na kwotę 325 mln EUR. Na mocy tych umów na rzecz KFD zostały udzielone kredyty z przeznaczeniem na współfinansowanie budowy odcinków dróg ekspresowych S7 (odc. Lubień – Rabka, odc. Napierki – Płońsk) i S8 odc. Wyszaków - granica woj. mazowieckiego.

Łączne wydatki z Krajowego Funduszu Drogowego w 2017 roku wyniosły 16,3 mld zł, w tym:

- płatności z tytułu zadań drogowych realizowanych przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad wyniosły 11,8 mld zł,
- wydatki związane z obsługą obligacji i kredytów wyniosły 2,4 mld zł (na obsługę obligacji wydano 1,2 mld zł, a na obsługę kredytów 1,2 mld zł),
- wydatki związane z finansowaniem systemów poboru opłat za przejazd wyniosły 0,5 mld zł,
- wydatki na rzecz operatorów autostrad płatnych wyniosły 1,5 mld zł.

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na 31 grudnia 2017r. Fundusz osiągnął sumę bilansową w wysokości 57,5 mld zł, tj. o 11,2% wyższą od stanu z końca 2016 roku. Stan należności od sektora budżetowego, na który składa się równowartość wypłat zrealizowanych w ciężar zaciągniętych kredytów i obligacji wyemitowanych na rzecz KFD, wyniósł na koniec 2017 roku 52,5 mld zł i był wyższy od stanu z końca 2016 roku o 2,7 mld zł. Zobowiązania zaciągnięte na potrzeby KFD w kwocie 53,1 mld zł były wyższe od stanu na koniec 2016 roku o 2,6 mld zł. Oprócz zobowiązań z tytułu wyemitowanych przez BGK na rzecz KFD obligacji, pozycja ta obejmowała również kapitał i naliczone odsetki od kredytów EBI i kredytu Nordyckiego Banku Inwestycyjnego (NBI) w łącznej kwocie 27,3 mld zł. Wynik finansowy KFD w 2017 roku był ujemny i wyniósł 2,0 mld zł.

TABELA 19: Główne wielkości charakteryzujące działalność KFD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Suma bilansowa	51 757,2	57 538,8	5 781,6	11,2%
Należności od SP z tyt. rozliczenia wypłat KFD	49 802,7	52 533,4	2 730,7	5,5%
Zobowiązania zaciągnięte na potrzeby KFD	50 531,7	53 149,6	2 617,9	5,2%
Wynik finansowy	-1 987,7	-2 010,3	-22,6	1,1%

W wyniku nowelizacji w 2017 roku przepisów ustawy o autostradach płatnych oraz o KFD (wprowadzonej ustawą z dnia 8 grudnia 2017r. o zmianie ustawy o drogach publicznych oraz niektórych innych ustaw) do wypłat z funduszu, związanych z finansowaniem systemów poboru opłat za przejazd, uprawniony został Główny Inspektor Transportu Drogowego. Od listopada 2018 roku przejmie on od Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad obowiązki związane z poborem opłat za przejazd po drogach krajowych. Nowelizacja rozszerzyła również katalog wydatków dokonywanych ze środków KFD na wniosek ministra właściwego do spraw transportu o finansowanie kosztów usług doradczych dotyczących ustawowych zadań ministra z zakresu funkcjonowania oraz rozwoju infrastruktury dróg publicznych.

4.17 FUNDUSZ KOLEJOWY (FK)

Fundusz Kolejowy, utworzony w Banku Gospodarstwa Krajowego na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2005r. o Funduszu Kolejowym, funkcjonuje od 2006 roku. Jego celem jest finansowanie przygotowania oraz budowy i przebudowy linii kolejowych, remontów i utrzymania linii kolejowych, likwidacji zbędnych linii kolejowych oraz wydatków bieżących PKP Polskich Linii Kolejowych S.A. (PKP PLK S.A.) związanych z zadaniami zarządcy infrastruktury kolejowej. Ze środków FK może być również finansowany zakup i modernizacja pojazdów kolejowych przeznaczonych do diagnostyki, utrzymania, naprawy lub budowy infrastruktury kolejowej i do prowadzenia działań ratowniczych oraz nabycie od Polskich Kolei Państwowych S.A. (PKP S.A.) przez Skarb Państwa reprezentowany przez ministra właściwego do spraw transportu, akcji PKP PLK S.A. Do 2020 roku ze środków funduszu finansowane są zadania samorządów województw związane z zakupem, modernizacją oraz naprawą pojazdów kolejowych przeznaczonych do przewozów pasażerskich. Bank, prowadząc obsługę funduszu, administruje środkami pochodzącymi z wpływów z tytułu opłaty paliwowej od paliw silnikowych i gazu do napędu pojazdów (w części przypadającej na rzecz funduszu) i realizuje wypłaty ze środków funduszu na finansowanie ww. zadań.

Zaangażowanie FK w finansowanie infrastruktury kolejowej, zarządzanej przez PKP PLK S.A., określone zostało w przyjętym w 2015 roku (corocznie aktualizowanym) programie rządowym pn. „Krajowy Program Kolejowy do 2023 roku. Infrastruktura kolejowa zarządzana przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.”, który jest strategicznym dokumentem ustanawiającym ramy finansowe oraz warunki realizacji inwestycji kolejowych w Polsce.

Realizacja zadań funduszu

Wpływy FK w 2017 roku wyniosły 1,6 mld zł i były to przede wszystkim wpływy z opłaty paliwowej. Łączne wydatki z funduszu wyniosły 2,2 mld zł, w tym:

- wydatki na inwestycje PKP PLK S.A. oraz PKP Szybka Kolej Miejska w Trójmieście Sp. z o.o. wyniosły 1,1 mld zł,
- wydatki na rzecz samorządów województw związane zakupem, modernizacją i naprawą pojazdów kolejowych wyniosły 0,1 mld zł,
- wydatki bieżące wynikające z zadań zarządcy infrastruktury (PKP PLK S.A.) wyniosły 0,3 mld zł.

W 2017 roku ze środków Funduszu Kolejowego sfinansowane zostało nabycie przez Skarb Państwa od PKP S.A. akcji PKP PLK S.A. na kwotę 0,7 mld zł. W wyniku tej transakcji Skarb Państwa zwiększył swój udział w kapitale zakładowym PKP PLK S.A., natomiast PKP S.A. uzyskały środki na podwyższenie kapitału zakładowego spółki, z przeznaczeniem na rozwój oraz finansowanie inwestycji w ramach Krajowego Programu Kolejowego.

TABELA 20: Główne wielkości charakteryzujące działalność FK (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	842,0	282,7	-559,3	-66,4%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	823,7	260,6	-563,1	-68,4%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	19,3	20,0	0,7	3,6%
Wpływy do Funduszu:	1 748,2	1 645,9	-102,3	-5,9%
Wpływy z tytułu opłaty paliwowej	1 718,3	1 617,5	-100,8	-5,9%
Pozostałe wpływy	29,9	28,4	-1,5	-5,0%
Wydatki z Funduszu:	1 453,0	2 205,2	752,2	51,8%
Wydatki na zadania kolejowe	1 452,1	2 204,5	752,4	51,8%
inwestycje	1 036,1	1 048,8	12,7	1,2%
zakup, modernizacja, naprawa pojazdów kolejowych - samorządy województw	90,2	91,6	1,4	1,6%
nabycie przez Skarb Państwa akcji PKP PLK S.A.	0,0	720,0	720,0	-
wydatki bieżące PKP PLK S.A.	325,8	344,1	18,3	5,6%
Pozostałe wydatki	0,9	0,7	-0,2	-22,2%

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na koniec 2017 roku FK osiągnął sumę bilansową w wysokości 0,3 mld zł, tj. o 0,6 mld zł niższą od osiągniętej na koniec 2016 roku. Wynik finansowy FK uzyskany w 2017 roku wyniósł 20,0 mln zł.

4.18 FUNDUSZ DOPŁAT (FD)

W 2017 roku ze środków Funduszu Dopłat BGK finansowało realizację zadań związanych z obsługą następujących programów:

- dopłat do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej (DSS),
- finansowego wsparcia rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania (RnS),
- finansowego wsparcia budownictwa socjalnego (BS),
- pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi (MdM),
- program dopłat do oprocentowania do kredytów udzielonych przez BGK TBS zwany dalej „programem popierania budownictwa mieszkaniowego” (SBC).

Realizacja zadań Funduszu

Dopłaty do oprocentowania kredytów

Dopłaty do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej są realizowane na podstawie *Ustawy z dnia 5 grudnia 2002r. o dopłatach do oprocentowania kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej*. W ramach programu DSS BGK kontynuował współpracę z bankami w zakresie rozliczania dopłat do oprocentowania i nadwyżek odsetek spłacanych przez kredytobiorców z tytułu udzielonych przez banki kredytujące w latach 2003-2005 kredytów o stałej stopie procentowej. BGK realizuje dopłaty w okresach, gdy oprocentowanie umowne wg stałej stopy procentowej (6,5%) jest niższe od ustalonej ustawowo stawki WIBOR3M powiększonej o stałą marżę 1,5%. W przypadku, gdy oprocentowanie umowne jest wyższe - rozliczeniom podlegają nadwyżki odsetek spłaconych przez kredytobiorców. Przekazane przez banki kredytujące do BGK w 2017 roku nadwyżki odsetek od kredytów mieszkaniowych o stałej stopie procentowej wyniosły 0,3 mln zł, zwiększając stan FD z tego tytułu do kwoty 1,9 mln zł.

Rodzina na Swoim

Działania związane z obsługą programu RnS prowadzone były na podstawie *Ustawy z dnia 8 września 2006r. o finansowym wsparciu rodzin i innych osób w nabywaniu własnego mieszkania*. Obejmowały one bieżącą obsługę zawartych z bankami kredytującymi umów w sprawie stosowania dopłat do oprocentowania kredytów preferencyjnych, obsługę rejestru docelowych kredytobiorców kredytu preferencyjnego, dokonywanie wypłat należnych kwot dopłat, a także kontrole w bankach kredytujących wykonywane w zakresie zgodności udzielonych kredytów i zastosowanych dopłat z obowiązującymi regulacjami.

Na koniec 2017 roku w obsłudze banków kredytujących pozostawało 191 981 kredytów preferencyjnych udzielonych w latach 2007-2013. Od początku obsługi programu do dnia 31 grudnia 2017 roku z tytułu udzielonych kredytów preferencyjnych BGK przekazał bankom kredytującym łączną kwotę dopłat w wysokości 4 014,3 mln zł, z czego dopłaty przekazane w 2017 roku stanowiły kwotę 361,7 mln zł.

Wsparcie lokali socjalnych

Działania związane z obsługą programu BS prowadzone były na podstawie *Ustawy z dnia 8 grudnia 2006r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali socjalnych, mieszkań chronionych, noclegowni i domów dla bezdomnych* i w 2017 roku obejmowały zawieranie i prowadzenie obsługi umów o udzielenie finansowego wsparcia zawartych dla wniosków z edycji 2011-2016 oraz przeprowadzenie dwóch kwalifikacji wniosków w 2017 roku. Od początku programu do 31 grudnia 2017 roku wypłacono kwotę 490,2 mln zł, z czego w 2017 roku 87,0 mln zł. W ramach edycji wiosennej 2017 roku do udzielenia finansowego wsparcia z FD zakwalifikowano 98 wniosków na łączną kwotę 100,9 mln zł. W edycji jesiennej 2017 roku do udzielenia finansowego wsparcia zakwalifikowano 94 wnioski na łączną kwotę 99,6 mln zł.

Od początku programu do dnia 31 grudnia 2017 roku zawarto (z wyłączeniem umów rozwiązanych) 1 266 umów na łączną kwotę wsparcia 878,2 mln zł, z czego w 2017 roku 203 umowy na łączną kwotę 187,7 mln zł. Od początku programu do dnia 31 grudnia 2017 roku inwestorzy zakończyli i rozliczyli 1 030 przedsięwzięć, w wyniku których powstało 15 046 lokali oraz 1 003 miejsca w noclegowniach i domach dla bezdomnych, z czego w 2017 roku rozliczono łącznie 149 przedsięwzięć, w wyniku których utworzono 1 875 lokali i 55 miejsc noclegowych.

Mieszkanie dla Młodych

Działania związane z obsługą programu MdM prowadzone były na podstawie *Ustawy z dnia 27 września 2013r. o pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi*, i w 2017 roku polegały na prowadzeniu ewidencji nabywców oraz dzieci nabywców, spełniających wymagania ustawowe do korzystania ze wsparcia finansowego, przekazywaniu kwot dofinansowania wkładu własnego/spłaty części kredytu, rozliczaniu z bankami kredytującymi przekazywanych środków oraz wykonywania przez BGK kontroli zgodności zastosowanego finansowego wsparcia z warunkami ustawy i umów zawartych przez BGK z bankami kredytującymi. Od początku programu do dnia 31 grudnia 2017r. z tytułu udzielonych kredytów z dofinansowaniem wkładu własnego BGK przekazał instytucjom kredytującym środki na finansowe wsparcie w łącznej wysokości 2 230,3 mln zł, z czego w 2017 roku 761,2 mln zł.

Program popierania budownictwa mieszkaniowego

Od początku programu do dnia 31 grudnia 2017r. z tytułu dopłat do oprocentowania udzielonych kredytów BGK przekazał środki w łącznej wysokości 0,5 mln zł. Zgodnie z Umową trójstronną (w sprawie określenia szczegółowych warunków stosowania dopłaty do oprocentowania kredytu lub obligacji, o której mowa w art. 15c ust. 2 Ustawy o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego), zawartą 23 maja 2016r. pomiędzy BGK, Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa oraz Ministerstwem Finansów, środki zgromadzone w FD z tytułu spłaty części umorzeń kredytu zostały przekazane na wyodrębniony w FD Rachunek dla obsługi programu SBC.

Zgodnie ze zmianami z 2011 roku do ustawy z dnia 26 października 1995r. o *niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego* (Dz. U. z 2017r. poz. 79 z późn. zm.) lokale mieszkalne w zasobach towarzystw budownictwa społecznego oraz spółdzielni mieszkaniowych, wybudowane przy wykorzystaniu kredytu udzielonego przez BGK, mogą być wyodrębnione na własność. Spłaty przypadających na lokal mieszkalny części umorzeń kredytu oraz dochody z tytułu inwestowania przez BGK tych środków (pomniejszone o wypłaty z tytułu dopłat do oprocentowania udzielonych kredytów) zasilają FD w 2017 roku kwotą w wysokości 2,3 mln zł, zwiększając stan środków FD z tego tytułu do kwoty 10,7 mln zł.

TABELA 21: Główne wielkości charakteryzujące działalność FD (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	407,5	454,7	47,2	11,6%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	399,1	444,1	45,0	11,3%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	0,5	1,2	0,7	140,0%
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	1 223,9	1 234,5	10,6	0,9%
Wpłaty z tyt. programu pomocy państwa w nabyciu pierwszego mieszkania przez młodych ludzi	719,2	761,2	42,0	5,8%
Wpłaty z tyt. Programu finansowego wsparcia rodzin w nabywaniu własnego mieszkania*	405,0	355,6	-49,4	-12,2%
Wpłaty z tyt. programu wsparcia budownictwa socjalnego	57,4	86,8	29,4	51,2%

* dopłaty należne od stycznia do grudnia 2017 (grudzień płatny w styczniu 2018r.)

W 2017 roku FD został zasilony dotacją z budżetu państwa w wysokości 1 234,5 mln zł, w tym 319,0 mln zł z przeznaczeniem na program RnS, 169,5 mln zł na program BS oraz 746,0 mln zł na program MdM.

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Suma bilansowa FD na 31 grudnia 2017r. wyniosła 454,7 mln zł i była o 47,2 mln zł wyższa od stanu na koniec 2016 roku. Wypracowany w 2017 roku wynik finansowy FD wyniósł 1,2 mln zł i był wyższy o 0,7 mln zł od uzyskanego w 2016 roku.

4.19 FUNDUSZ POŻYCZEK I KREDYTÓW STUDENCKICH (FPIKS)

Podstawą prawną działania Funduszu Pożyczek i Kredytów Studenckich, funkcjonującego w strukturach BGK od 1 października 1998r., jest ustawa o pożyczkach i kredytach studenckich z 1998 roku. Ustawowym celem działalności Funduszu jest rozszerzenie dostępu do szkolnictwa wyższego poprzez system preferencyjnych kredytów studenckich w formie dopłat do oprocentowania kredytów oraz w formie częściowego lub całkowitego umorzenia kredytów. Z Funduszu wypłacane są także środki na spłatę kredytów objętych poręczeniem BGK, w przypadku braku prawnych możliwości dochodzenia roszczeń z tytułu realizowanego poręczenia kredytu.

Realizacja zadań Funduszu

W okresie funkcjonowania systemu kredytów studenckich z preferencyjnych kredytów skorzystało łącznie ponad 395 tysięcy studentów. W 2017 roku Fundusz wypłacił 18,5 mln zł środków z tytułu dopłat do odsetek kredytów studenckich, natomiast z umorzenia kredytu w całości lub części skorzystało 362 studentów, na łączną kwotę 1,6 mln zł.

W 2017 roku FPIKS został zasilony środkami z budżetu w kwocie 21,2 mln zł. Dotacja w tej wysokości wystarczyła na bieżącą i terminową realizację dopłat w 2017 roku, a środki niewykorzystane w roku 2017 zostały zwrócone do MNiSW w dniu 30 stycznia 2018r. w kwocie 0,6 mln zł.

TABELA 22: Główne wielkości charakteryzujące działalność FPIKS (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	0,4	0,6	0,2	50,0%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	0,0	0,0	0,0	-
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	-0,5	-0,6	-0,1	20,0%
Wpływy z tyt. zasileń budżetowych	21,2	21,2	0,0	0,0%
Wypłaty środków z Funduszu:	23,4	20,1	-3,3	-14,1%
Dopłaty do odsetek kredytów studenckich	21,7	18,5	-3,2	-14,7%
Dopłaty do umorzeń kredytów studenckich	1,7	1,6	-0,1	-5,9%

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na 31 grudnia 2017 roku suma bilansowa FPIKS wyniosła 0,6 mln zł i była wyższa o 0,2 mln zł niż w 2016 roku.

Wynik finansowy FPIKS 2017 roku zamknął się stratą zbliżoną do poziomu roku 2016, czyli 0,6 mln zł.

4.20 FUNDUSZ TERMOMODERNIZACJI I REMONTÓW (FTIR)

Celem Funduszu Termomodernizacji i Remontów jest pomoc finansowa państwa w postaci premii termomodernizacyjnej i premii remontowej dla inwestorów realizujących przedsięwzięcia termomodernizacyjne i remontowe umożliwiające oszczędność zużycia energii przeznaczonej na potrzeby komunalno-bytowe z wykorzystaniem kredytów zaciąganych w bankach komercyjnych, a także pomoc w formie premii kompensacyjnej stanowiącej częściową rekompensatę dla właścicieli lokali objętych czynszem regulowanym w latach 1994-2005.

Premie termomodernizacyjne i remontowe przyznawane są na podstawie zweryfikowanych audytów energetycznych i remontowych. Wypłacane są one po zakończeniu realizacji inwestycji i przeznaczone są na spłatę części kredytu zaciągniętego odpowiednio na przedsięwzięcie termomodernizacyjne i remontowe.

Realizacja zadań Funduszu

W 2017 roku BGK współpracował z 12 bankami kredytującymi przy udzielaniu premii termomodernizacyjnej, premii remontowej oraz premii kompensacyjnej.

TABELA 23: Główne wielkości charakteryzujące działalność FTiR (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	318,1	445,3	127,2	40,0%
Dłużne papiery wartościowe wg cen nabycia	316,1	444,8	128,7	40,7%
Wynik finansowy i wielkości rzeczowe:				
Wynik finansowy	2,3	1,0	-1,3	-56,5%
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	50,0	269,0	219,0	438,0%
Liczba przyznanych premii (szt.)	2 630	2 635	5	0,2%
Liczba wypłaconych premii (szt.)	2 787	2 480	-307	-11,0%
Kwota przyznanych premii	152,3	151,9	-0,4	-0,3%
Kwota wypłaconych premii	147,9	142,7	-5,2	-3,5%

W 2017 roku wpłynęło 2 609 nowych wniosków o premię termomodernizacyjną, remontową i kompensacyjną. Przyznano 2 635 premii na łączną kwotę 151,9 mln zł. Wydano 2 480 decyzji o wypłacie premii na łączną kwotę 142,7 mln zł.

Kwota zobowiązań z tytułu przyznanych, a niewypłaconych premii termomodernizacyjnych, remontowych i kompensacyjnych na koniec 2017 roku wyniosła 172,6 mln zł. W 2017 roku Fundusz otrzymał zasilenie z budżetu w wysokości 269 mln zł.

Bilans oraz rachunek zysków i strat

W stosunku do stanu z końca 2016 roku suma bilansowa FTiR na koniec 2017 roku była wyższa o 127,2 mln zł i ukształtowała się na poziomie 445,3 mln zł. Wynik finansowy Funduszu za 2017 rok wyniósł 1,0 mln zł i był niższy od osiągniętego na koniec 2016 roku o 1,3 mln zł.

4.21 FUNDUSZ WSPARCIA KREDYTOBIORCÓW (FWK)

Fundusz Wsparcia Kredytobiorców działa na podstawie ustawy o wsparciu kredytobiorców znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, którzy zaciągnęli kredyt mieszkaniowy, z 9 października 2015r. (Dz. U. z 2015 poz. 1925).

Celem Funduszu jest zapewnienie zwrotnego wsparcia osobom, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, a są zobowiązane do spłaty rat kredytu mieszkaniowego stanowiącego znaczne obciążenie budżetu gospodarstwa domowego. Środki Funduszu pochodzą z wpłat kredytodawców, proporcjonalnie do wielkości posiadanego portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych, których opóźnienie w spłacie kapitału lub odsetek przekracza 90 dni, zwrotów wsparcia oraz dochodów z tytułu inwestowania wolnych środków Funduszu. Początkowa wartość Funduszu wyniosła 598,7 mln zł. Na 31 grudnia 2017r. są zawarte umowy z 43 kredytodawcami w sprawie realizacji ustawy.

TABELA 24: Główne wielkości charakteryzujące działalność FWK (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wielkości bilansowe:				
Suma bilansowa	601,1	600,8	-0,3	0,0%
Dłużne papiery wartościowe (wg cen nabycia)	600,3	599,5	-0,8	-0,1%
Wynik finansowy	4,9	6,7	1,8	-
Wpływy z tyt. zasileń ustawowych	0,0	0,0	0,0	-
Wypłaty z tytułu wypłaty wsparcia	3,1	7,3	4,2	135,5%

Wsparcie FWK przyznaje się w oparciu o umowę zawieraną między kredytodawcą a kredytobiorcą. Wysokość wsparcia udzielanego kredytobiorcy określona jest w złotych jako równowartość przewidywanych 18 miesięcznych rat kapitałowych i odsetkowych kredytu mieszkaniowego, z tym że jeżeli wysokość przewidywanej miesięcznej raty

kapitałowej i odsetkowej jest wyższa niż 1 500 zł, do określenia wysokości wsparcia przyjmuje się kwotę 1 500 zł. Wsparcie to jest przekazywane zbiorczo w ratach miesięcznych na rachunek kredytodawcy.

Do 31 grudnia 2017r. zarejestrowano 759 umów o udzieleniu wsparcia na łączną przyznaną kwotę wsparcia 16,8 mln zł. Na dzień 31 grudnia 2017r. wypłacono 8 297 rat wsparcia w kwocie 10,5 mln zł. Na wydatki Funduszu w 2017 roku składają się wypłaty wsparcia oraz wynagrodzenie prowizyjne.

Bilans oraz rachunek zysków i strat

Na 31 grudnia 2017r. suma bilansowa FWK wyniosła 600,8 mln zł. Wynik finansowy FWK 2017 roku wyniósł 6,7 mln zł.

4.22 POZOSTAŁE PROGRAMY I ZADANIA ZLECONE

Dystrybucja środków europejskich

Zgodnie z ustawą o finansach publicznych z dnia 27 sierpnia 2009r. (z późn. zm.) od stycznia 2010r. BGK obsługuje płatności ze środków europejskich na rzecz beneficjentów. Ww. ustawa daje także możliwość realizacji wypłat w ramach krajowego współfinansowania poprzez BGK.

W ramach umowy z Ministerstwem Finansów oraz umów z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego, Ministerstwem Pracy i Polityki Społecznej i Ministerstwem Zdrowia BGK zobowiązany jest do:

- realizacji płatności ze środków europejskich i krajowego współfinansowania,
- prowadzenia rachunków bankowych w złotych do obsługi płatności,
- sporządzania zapotrzebowań na środki pieniężne na realizację płatności,
- współpracy z Ministerstwem Finansów, dysponentami poszczególnych części budżetowych oraz instytucjami składającymi zlecenia płatności w zakresie niezbędnym do ich realizacji, w tym do prowadzenia sprawozdawczości, rejestracji zwrotów środków i prowadzenia sprawozdawczości w tym zakresie.

W 2017 roku w ramach tej usługi zrealizowano:

- 2 545 zleceń płatności na kwotę ogółem 775,1 mln zł, z czego 266 zleceń płatności o wartości 2,6 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2007-2013,
- 67 281 zleceń płatności na kwotę 30,5 mld zł, z czego 335 zleceń płatności o wartości 12,6 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020.

Od początku świadczenia tej usługi, do końca 2017 roku zrealizowano:

- 741 728 zleceń płatności na kwotę ogółem 275,0 mld zł, z czego 12 787 zleceń płatności o wartości 670,3 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2007-2013,
- 95 803 zlecenia płatności na kwotę 46,5 mld zł, z czego 418 zleceń płatności o wartości 17,7 mln zł dotyczyło krajowego współfinansowania – w ramach Perspektywy Finansowej 2014 – 2020.

Obsługa bankowa i ewidencja księgowa zobowiązań i należności Skarbu Państwa

W 2017 roku BGK realizował zadania wynikające ze współpracy z Ministerstwem Finansów w zakresie obsługi bankowej i ewidencji księgowej zagranicznych i krajowych zobowiązań i należności Skarbu Państwa. Na koniec 2017 roku wartość zagranicznych zobowiązań Skarbu Państwa będących w obsłudze BGK wyniosła 61,7 mld USD, a należności 1,7 mld USD.

Program Dopłat do Oprocentowania Kredytów Eksportowych o stałej stopie procentowej (DOKE)

BGK realizuje na rzecz MF program dopłat do oprocentowania kredytów eksportowych.

W 2017 roku wpłynął do BGK jeden wniosek o wydanie przyrzeczenia podpisania umowy DOKE.

Łączna wartość wspieranych kontraktów eksportowych, w ramach administrowanego przez BGK Programu, na koniec 2017 roku wynosi 306,3 mln EUR oraz 165,3 mln CAD, które są finansowane kredytami o wartości 289,3 mln DKK, 1 339,3 mln NOK i 135,4 mln CAD.

Od czasu wprowadzenia Programu DOKE w 2003 roku, BGK udzielił ogółem 49 przyrzeczeń objęcia wsparciem kredytów eksportowych finansujących kontrakty eksportowe o łącznych kwotach wynoszących 1 446 mln USD, 901,3 mln EUR, 380 mln NOK, 165,7 mln CAD oraz 15,2 mln GBP.

Programy Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

W 2017 roku BGK realizował trzy programy na zlecenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

Na podstawie umowy zawartej 25 kwietnia 2016 roku BGK realizuje **zwrotny instrument wsparcia Podmiotów Ekonomii Społecznej (PES) ze środków Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020**. Środki powierzone BGK to kwota około 158 mln zł, która przeznaczona jest na preferencyjne finansowanie zwrotne dla PES (pożyczki oraz reporeczenia, które wdrażane będą na przestrzeni 2018 roku).

Wsparcie przewidziane dla PES w ramach POWER stanowi kontynuację pilotażu pożyczek dla PES, tj. instrumentu wsparcia realizowanego przez BGK w perspektywie 2007-2013. Sukces pilotażu stanowił przesłankę i podstawę dla uruchomienia przez MRPiPS nowego instrumentu wsparcia PES, o znacznie szerszym zakresie (pięciokrotny wzrost kwoty przeznaczonej na pożyczki oraz rozszerzenie oferty wsparcia o nowe instrumenty).

Bank pełni w tym programie rolę Menadżera Funduszu Funduszy oraz wybiera, w przetargu nieograniczonym, pośredników finansowych, udzielających wsparcia uprawnionym PES. Umowy z pośrednikami finansowymi zawarte zostały w grudniu 2016 roku.

Docelowo w ramach instrumentu pożyczkowego ma zostać udzielonych około 2030 preferencyjnych pożyczek. Z uwagi na duże zainteresowanie pożyczkami wśród PES, w grudniu 2017 roku uruchomiona została II transza środków POWER na pożyczki.

Jako uzupełnienie oferty pożyczkowej dla PES, środki ze spłat pożyczek udzielonych w ramach pilotażu, tj. w perspektywie 2007-2013 – decyzją Ministerstwa Rozwoju i MRPiPS - posłużyły jako kapitał na uruchomienie instrumentu gwarancyjnego dla PES. BGK realizuje ten instrument we współpracy z bankami zrzeszającymi banki spółdzielcze, które mogą udzielać PES kredytów zabezpieczanych gwarancją z BGK.

Wypłata rekompensat z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami RP

Od 2006 roku BGK prowadzi obsługę wypłat świadczeń pieniężnych wynikających z realizacji prawa do rekompensaty z tytułu pozostawienia nieruchomości poza obecnymi granicami RP (tzw. ustawa zabużańska z 8 lipca 2005r.).

W samym 2017 roku dokonano ponad 3 tysiące wypłat o wartości 210,3 mln zł. Od początku prowadzenia wypłat do końca grudnia 2017 roku Bank wypłacił 70,3 tysiąca rekompensat na kwotę 4 283,6 mln zł.

Program Pierwszy Biznes – Wsparcie w starcie

Bank pełnił również rolę operatora środków w ramach **Programu „Pierwszy biznes – Wsparcie w starcie”**, realizowanego od 2014 roku na terenie całego kraju. Celem programu jest rozwój przedsiębiorczości oraz tworzenie nowych miejsc pracy, jako elementów rozwoju rynku pracy, przeciwdziałania bezrobociu i promowania zatrudnienia. W ramach Programu, studenci, absolwenci szkół i uczelni oraz osoby bezrobotne mogą skorzystać z nisko oprocentowanych pożyczek z przeznaczeniem na podjęcie działalności gospodarczej lub utworzenie stanowiska pracy dla osoby bezrobotnej. Dodatkowo, osoby, które uzyskały pożyczkę na podjęcie działalności gospodarczej, mogą skorzystać z bezpłatnych usług doradztwa i szkoleń.

W 2017 roku MRPiPS, wspólnie z BGK, rozpoczęło prace nad rozszerzeniem adresatów programu m.in. o poszukujących pracy opiekunów osób niepełnosprawnych. Za udzielanie pożyczek, a także świadczenie usług szkolenia i doradztwa, odpowiedzialni są pośrednicy finansowi wybrani przez Bank w postępowaniach przetargowych. Do końca 2017 roku udzielono 3 619 pożyczek na rozpoczęcie działalności gospodarczej, w wysokości prawie 232,0 mln zł oraz 97 pożyczek na utworzenie miejsca pracy dla osób bezrobotnych, w kwocie ponad 2,3 mln zł.

W 2017 roku BGK prowadził również szereg powierzonych mu programów o mniejszej skali działania.

4.23 DZIAŁALNOŚĆ PODMIOTÓW GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Działalność inwestycyjno kapitałowa

Bank Gospodarstwa Krajowego, realizując misję wspierania rozwoju gospodarczego Polski, obok instrumentów bankowych oraz działań w ramach programów rządowych, prowadzi aktywne działania w zakresie inwestycji kapitałowych. Działania te realizowane są poprzez fundusze inwestycyjne zamknięte i podmioty przez nie utworzone. Fundusze inwestycyjne utworzone zostały przez uprzednio założone przez BGK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych (od września 2017r. zbytego na rzecz Polskiego Funduszu Rozwoju S.A.) i są zarządzane przez firmy do tego dedykowane.

W obszarze finansowania reindustrializacji i finansowania projektów infrastrukturalnych podmiotem zarządzającym jest Polski Fundusz Rozwoju S.A. stanowiący jeden z filarów polskich instytucji rozwoju. W obszarze mieszkalnictwa wyspecjalizowanym podmiotem do prowadzenia inwestycji na rynku nieruchomości jest BGK Nieruchomości S.A. (100% udział BGK). W obszarze wspierania ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorców właściwym funduszem inwestycyjnym zarządza PFR TFI S.A. Ponadto Bank posiada także udziały w Korporacji Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych S.A., z którą współpracuje przy realizacji rządowego programu wspierania eksportu, a także przy zabezpieczaniu transakcji finansowania dłużnego w zakresie handlu zagranicznego.

Do podmiotów realizujących działania w obszarze inwestycji kapitałowych w skład grupy BGK na 31 grudnia 2017r. wchodzi:

- Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN,
- Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych Kapitałowy FIZ AN,
- Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych Dłużny FIZ AN,
- Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN,
- Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN,
- Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN,
- Spółki celowe Funduszu Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN,
- Spółki celowe Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN,
- Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN,
- BGK Nieruchomości S.A.

Obszar finansowania reindustrializacji i finansowania projektów infrastrukturalnych

Inwestycje kapitałowe w obszarze reindustrializacji i finansowania projektów infrastrukturalnych Bank Gospodarstwa Krajowego realizuje we współpracy z Polskim Funduszem Rozwoju SA. PFR S.A. jest podmiotem, który zarządza utworzonym przez BGK i PFR S.A. funduszami: funduszem Polskich Przedsiębiorstw, funduszami Inwestycji Infrastrukturalnych dłużnym i kapitałowym oraz funduszem Inwestycji Samorządowych. Bank jest głównym uczestnikiem tych funduszy. PFR inwestuje również uzgodnioną z BGK część własnych środków. Z uwagi na zapisy umów pomiędzy BGK a PFR S.A. fundusze te spełniają kryteria podmiotów stowarzyszonych i są konsolidowane do wyników Grupy BGK metodą praw własności.

Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN jest funduszem powołanym dla wspierania inwestycji podmiotów, których działalność jest silnie związana z polską gospodarką. Fundusz specjalizuje się w spółkach przemysłowych oraz spółkach świadczących usługi na rzecz spółek przemysłowych. W strategii inwestycyjnej przyjęto zasadę, że fundusz będzie finansował inwestycje podmiotów, których większość potencjału wytwórczego i przychodów jest zlokalizowana na terytorium Rzeczypospolitej. Na dzień 31 grudnia 2017r. wartość emisji certyfikatów wynosiła 604,8 mln zł. Bank opłacił certyfikaty na kwotę 474,9 mln zł. W roku 2017 wartość wpłat BGK wyniosła 183,8 mln zł.

Fundusze inwestycji infrastrukturalnych dłużny i kapitałowy finansują inwestycje w branżach takich jak: energetyka, ropa i gaz, transport i logistyka. Finansowanie może mieć charakter dłużny, jak i kapitałowy oraz obejmuje zarówno finansowanie nowych aktywów, jak i modernizację obecnych. Dominującym obszarem inwestycji funduszy jest Polska, ale możliwe jest finansowanie inwestycji transgranicznych. Wartość emisji certyfikatów na 31 grudnia 2017r. wyniosła 432,3 mln zł, z czego 302,6 mln zł dotyczyła funduszu kapitałowego, a 129,7 mln zł funduszu dłużnego. Wartość

opłaconych certyfikatów wyniosła 388,8 mln zł i wzrosła w stosunku do ubiegłego roku o 139,4 mln zł, głównie poprzez objęcie w 2017 roku emisji Funduszu Inwestycji Infrastrukturalnych Dłużnego w wysokości 118,7 mln zł.

Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN finansuje projekty inwestycyjne realizowane wspólnie z jednostkami samorządu terytorialnego w takich branżach jak ciepłownictwo, gospodarka odpadami, infrastruktura i transport. Łączna wartość emisyjna wyniosła na koniec 2017 roku 75 mln zł, z czego BGK opłacił certyfikaty na kwotę 32 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego oznacza to wzrost opłaconych certyfikatów o 7,5 mln zł.

Obszar mieszkalnictwa

Finansowanie rozwoju mieszkalnictwa jest bardzo ważnym zadaniem realizowanym przez Grupę BGK w ramach wspierania przyjętej przez Radę Ministrów Strategii na rzecz odpowiedzialnego Rozwoju. Celem prowadzonych działań jest wsparcie rozwoju społeczno-terytorialnego oraz wyrównywanie szans społecznych. Obok finansowania programów społecznego budownictwa czynszowego oraz rządowych programów dopłat dla młodych oraz rodzin, Bank wspiera rozwój mieszkalnictwa także poprzez budowanie mieszkań na wynajem przy udziale utworzonych przez BGK TFI funduszy inwestycyjnych. Funduszami zarządza utworzony w całości przez Bank podmiot – BGK Nieruchomości S.A.

W zakresie funduszy inwestycyjnych Bank realizuje zadania związane z zapewnieniem dostępności mieszkań dla młodych rodzin i osób o relatywnie niższych dochodach (pilotaż programu Mieszkanie+ oraz inwestycje mieszkaniowe w ramach Funduszu Muncypalnego, przekształconego w grudniu 2017 roku w Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju) oraz w zakresie kreowania mobilności społeczeństwa i równoważenia rynku pracy poprzez budowanie instytucjonalnego sektora mieszkań na wynajem (kontynuowanie programu Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem).

Fundusz Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN jest funduszem inwestującym w spółki budujące nieruchomości z przeznaczeniem na wynajem. W latach 2014-2016 inwestycje prowadzone były w dużych miastach i ich celem było wykreowanie rynku najmu instytucjonalnego oraz zwiększenie dostępności mieszkań na wynajem w ośrodkach o dobrej koniunkturze rynku pracy. W roku 2017 działania te były kontynuowane i uzupełnione o pilotaż w zakresie programu Mieszkanie+, który obejmował przede wszystkim działania na rzecz budowy mieszkań na wynajem w mniejszych miejscowościach w celu zapewnienia dostępu do mieszkań ludziom o relatywnie niższych dochodach.

Działalność Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN, polega na lokowaniu środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz dąży do osiągnięcia celu inwestycyjnego poprzez nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów spółek celowych oraz dłużnych papierów wartościowych emitowanych przez spółki celowe. Spółki te realizują na własny rachunek projekty budowlane związane ze wznoszeniem budynków, kupnem i sprzedażą nieruchomości, a następnie prowadzą wynajem mieszkań w należących do spółki budynkach wielomieszkaniowych oraz działalność związaną z obsługą rynku nieruchomości. Spółki celowe, powołane do realizacji inwestycji, stanowią element Grupy Kapitałowej BGK i podlegają konsolidacji metodą pełną. Na 31 grudnia 2017 Fundusz posiadał 15 spółek celowych. Szczegółowe zestawienie spółek znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy BGK w podrozdziale dotyczącym składu Grupy Kapitałowej BGK.

Na dzień 31 grudnia 2017r. łączna wartość emisji wyniosła 1 392 mln zł, a wpłaty BGK wyniosły 971,6 mln zł. W stosunku do roku poprzedniego wartość wpłat wzrosła o 259,2 mln zł.

Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN (wcześniej Fundusz Muncypalny) jest funduszem inwestującym w infrastrukturę samorządową, w tym nieruchomości mieszkaniowe. Z uwagi na inwestycje w nieruchomości mieszkaniowe na wynajem w mniejszych miejscowościach wspólnie z samorządami, charakteryzujące się niskimi kosztami budowy i dostępnymi cenowo czynszami. W roku 2017 fundusz został przekształcony w Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN. Od grudnia 2017 aktywa funduszu są zarządzane przez BGK Nieruchomości SA.

Z uwagi na planowany istotny rozwój działalności inwestycyjnej na terytorium całego kraju, w zarządzaniu funduszem będą wykorzystane doświadczenia zdobyte przy realizacji pilotażu programu Mieszkanie+, jak i doświadczenia uzyskane w ramach inwestycji muncypalnych BGK TFI. Koncepcja Funduszu stanowi odpowiedź na obserwowany deficyt mieszkaniowy w Polsce, przy zmniejszających się inwestycjach samorządowych w obszarze budownictwa mieszkaniowego i infrastruktury społecznej.

Inwestycje funduszu polegają na objęciu akcji lub udziałów oraz instrumentów dłużnych spółek projektowych powołanych do realizacji projektów inwestycyjnych. Fundusz może również angażować się w roli podmiotu finansującego w projekty w obszarze nieruchomości realizowane w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego. Spółki celowe powołane do realizacji inwestycji, także stanowią element Grupy Kapitałowej BGK i podlegają konsolidacji metodą pełną. Na 31 grudnia 2017r. Fundusz posiadał 4 spółki celowe. Szczegółowe zestawienie spółek znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy BGK w podrozdziale dotyczącym składu Grupy Kapitałowej BGK.

Wartość łączna emisji certyfikatów inwestycyjnych wyniosła na koniec 2017 roku 72,9 mln zł. BGK wpłacił na poczet certyfikatów 51,1 mln zł od początku funkcjonowania funduszu. W roku 2017 wartość wpłat wyniosła 42,1 mln zł.

BGK Nieruchomości S.A. jest podmiotem zależnym Banku Gospodarstwa Krajowego, w którym BGK posiada wszystkie udziały. Podmiot został utworzony w celu zarządzania inwestycjami Banku w nieruchomości, w szczególności nieruchomości mieszkaniowe. BGK Nieruchomości S.A. zarządza Funduszem Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN oraz od grudnia 2017 roku Funduszem Sektora Mieszkań dla Rozwoju.

W 2017 roku BGK objął kolejne emisje akcji na łączną kwotę 7,5 mln zł. Na 31 grudnia 2017r. wartość wniesionego przez BGK do spółki kapitału wyniosła 25,5 mln zł. Ponadto Bank również udziela podmiotowi finansowania dłużnego przez objęcie obligacji o wartości 10 mln zł.

BGK Nieruchomości S.A. jest w fazie ekspansji. Rok 2017 był okresem przygotowania spółki do prowadzenia inwestycji na zdecydowanie szerszą skalę terytorialną w ramach pilotażu programu Mieszkanie+. Od grudnia 2017 roku spółka zarządza również lokatami Funduszu Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZ AN.

Obszar finansowania ekspansji zagranicznej

Grupa Kapitałowa BGK wspiera kapitałowo ekspansję zagraniczną polskich przedsiębiorstw poprzez Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN. Fundusz inwestuje wspólnie z polskimi partnerami w projekty inwestycyjne związane z utworzeniem nowych lub przejęciem istniejących spółek poza granicami Polski. Fundusz nie posiada specjalizacji branżowej, inwestując wspólnie z polskimi partnerami znajdującymi się w fazie ekspansji.

Działalność Funduszu Ekspansji Zagranicznej FIZ AN polega na lokowaniu środków pieniężnych zebranych w drodze niepublicznego proponowania nabycia certyfikatów inwestycyjnych. Fundusz dąży do osiągnięcia celu inwestycyjnego poprzez nabywanie i obejmowanie akcji i udziałów Spółek Projektowych. Spółki projektowe funduszu konsolidowane są do wyników Grupy metodą praw własności. Na 31 grudnia 2017r. fundusz posiadał 2 podmioty zagraniczne: Esotiq Germany GMBH z siedzibą w Stuttgarcie w Niemczech oraz UAB EMP Recycling z siedzibą w Galinės na Litwie. Pierwszy podmiot prowadzi działalność w zakresie sprzedaży detalicznej wyrobów tekstylnych, natomiast drugi zajmuje się skupem, przetwórstwem i sprzedażą surowców wtórnych. Udział BGK w tych spółkach nie przekracza 49%.

Łączna wartość certyfikatów FEZ FIZ AN na 31 grudnia 2017r. wyniosła 41,7 mln zł i wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 31,4 mln zł.

Pozostałe działalności podmiotów Grupy Kapitałowej BGK

W skład Grupy Kapitałowej Banku Gospodarstwa Krajowego wchodzi jeszcze podmioty we współpracy, z którymi Bank realizuje działania w obszarze wspierania eksportu i ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorców: Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA oraz podmioty, prowadzące lokalną działalność poręczeniową we współpracy z BGK, jako jednostki stowarzyszone jest to 15 funduszy poręczeniowych i spółka zadaniowa Krajowa Grupa Kapitałowa. Bank posiada jeszcze udziały w 4 funduszach o mniejszej wartości.

Korporacja Ubezpieczeń Kredytów Eksportowych SA

Korporacja Ubezpieczeń i Kredytów Eksportowych S.A. jest polskim ubezpieczycielem, którego akcjonariuszami jest Skarb Państwa i Bank Gospodarstwa Krajowego. BGK posiada udział w wysokości 36,69%. KUKE ubezpiecza transakcje handlowe polskich przedsiębiorców, dzięki którym mogą oni prowadzić bezpieczną wymianę handlową w kraju i zagranicą. Działalność KUKE skupia się na ubezpieczeniu należności z tytułu sprzedaży towarów i usług z odroczonym terminem płatności, a także na udzielaniu gwarancji ubezpieczeniowych.

Jako jedyny ubezpieczyciel w Polsce, KUKE ma prawo do oferowania ubezpieczeń eksportowych gwarantowanych przez Skarb Państwa, które zapewniają bezpieczeństwo w handlu na rynkach podwyższonego ryzyka. Ubezpieczenia KUKE obejmują również długoterminowe projekty eksportowe o charakterze inwestycyjnym, finansowane kredytem o okresie spłaty powyżej 2 lat.

W ramach współpracy z KUKE S.A. Bank Gospodarstwa Krajowego ubezpiecza większość swojego finansowania dłużnego, a także gwarancji i akredytyw w obszarze finansowania eksportu i wspierania ekspansji zagranicznej. W szczególności dotyczy to finansowania transakcji na rynku o podwyższonym profilu ryzyka, które objęte są gwarancjami Skarbu Państwa. Ponadto BGK udziela finansowania spółce KUKE Finance S.A. w zakresie prowadzonej przez podmiot zależny (100% udział KUKE S.A.) działalności faktoringowej.

Fundusze poręczeniowe i Krajowa Grupa Poręczeniowa

Zgodnie z przepisami ustawy o poręczeniach i gwarancjach, BGK może nabywać lub obejmować akcje i udiały w regionalnych i lokalnych funduszach poręczeniowych, udzielających poręczeń lub gwarancji spłaty kredytów lub pożyczek dla mikro, małych i średnich przedsiębiorców. Według stanu na 31 grudnia 2017r. BGK posiadał zaangażowanie w 19 funduszach poręczeniowych, z czego 15 wchodziło w skład Grupy BGK jako jednostki stowarzyszone. Dysponowały one kapitałem poręczeniowym w kwocie 571,5 mln zł. Szczegółowe zestawienie funduszy znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy BGK w podrozdziale dotyczącym składu Grupy Kapitałowej BGK.

Bank wraz z funduszami poręczeniowymi zawarł porozumienie „Krajowa Grupa Poręczeniowa”, którego celem było stworzenie platformy wspólnego działania oraz zapewnienie prowadzenia działalności poręczeniowej według najlepszych standardów i praktyk. W tym celu powołana została spółka zadaniowa pod nazwą Krajowa Grupa Poręczeniowa Sp. z o.o.

Celem spółki jest podejmowanie i wspieranie działań na rzecz wzmocnienia funduszy poręczeniowych oraz zwiększenie ich znaczenia, jako szczególnego instrumentu wsparcia mikro, małych i średnich przedsiębiorców. W ramach współpracy Banku, funduszy poręczeniowych i spółki przygotowano rozwiązanie informatyczne mające na celu usprawnienie procesów zarządzania poręczeniami i wymianą informacji.

4.24 TRANSAKcje Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI Z BGK

Szczegółowe zestawienie transakcji z podmiotami powiązanymi kapitałowo lub organizacyjnie z BGK przedstawiono w jednostkowym sprawozdaniu finansowym BGK w nocy 38.

5. STRATEGIA I KIERUNKI ROZWOJU BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

5.1 STRATEGIA BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Bank Gospodarstwa Krajowego w szczególny sposób wspiera finansowanie przedsiębiorstw, ekspansję zagraniczną, finansowanie dużych projektów. Bank realizuje również programy wyrównywania szans społecznych.

W 2017 roku zdefiniowano nową Strategię Banku Gospodarstwa Krajowego na lata 2017-2020 wyznaczającą rolę BGK na kolejne lata. Strategia definiuje rolę BGK jako państwowego banku rozwoju. Podkreśla misję, którą jest wspieranie rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz sektora publicznego w realizacji jego zadań. Nowa Strategia BGK wynika z wyzwań stojących przed polską gospodarką adresowanych m.in. w ramach Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), której priorytetem jest wzrost gospodarczy oparty o wiedzę i doskonałość, zrównoważony rozwój społeczno-terytorialny oraz skuteczne Państwo.

Definiując strategię na lata 2017-2020 BGK nakreślił plan działań w kluczowych obszarach zdefiniowanych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Rys. 4

Bank opiera swoją kulturę na profesjonalizmie, partnerskiej współpracy i zaangażowaniu. W powiązaniu z tymi wartościami zdefiniowano nowy model organizacji skupiający się na filarach, takich jak finansowanie rozwoju i inwestycji, programy europejskie, finanse publiczne oraz doskonałość operacyjna.

BGK jako państwowy bank rozwoju, stawia sobie za cel inicjowanie i realizację działań, które służą ogólnemu wzrostowi gospodarczemu oraz rozwojowi przedsiębiorstw. Finansuje projekty infrastrukturalne, jest poręczycielem i gwarantem oraz obsługuje liczne programy mające na celu poprawę sytuacji na rynku mieszkaniowym. W oparciu o jedną z głównych wartości – współpracę – nawiązuje relacje z innymi instytucjami finansowymi, uwzględniając partnerskie zasady. Bardzo ważnym aspektem jest wspieranie rozwoju gospodarki.

Jednym z elementów Strategii BGK na lata 2017-2020 jest zdefiniowanie kluczowych mierników realizacji strategii i wyznaczenie prognozowanego poziomu ich realizacji w horyzoncie do roku 2020.

Z uwagi na rozwojowy charakter BGK jednym z podstawowych wskaźników efektywności jest „wartość kreowanego finansowania gospodarki” będąca odzwierciedleniem zdolności BGK do generowania wartości dodanej dla gospodarki. Poza tym położono szczególny nacisk na konieczną do przeprowadzenia transformację kulturową umożliwiającą wejście BGK na tory długofalowego rozwoju przy właściwie określonym apetycie na ryzyko.

5.2 KIERUNKI ROZWOJU GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

W najbliższych latach na rozwój Grupy BGK istotny wpływ będzie miało zaangażowanie BGK i podmiotów grupy we wsparcie działań rządu w realizacji planów społeczno-gospodarczych. Strategia realizowana przez Grupę BGK zgodna jest z działaniami proponowanymi w przyjętej przez Radę Ministrów Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR). BGK zgodnie z misją wspiera rozwój społeczno-gospodarczy Polski oraz sektor finansów publicznych w realizacji jego zadań, w szczególności poprzez realizację programów rządowych.

Rozwój Grupy BGK będzie realizowany zgodnie z przyjętym przez Radę Nadzorczą planem wieloletnim na lata 2017-2020. Bank będzie poszerzał swój udział w kluczowych działaniach określonych w Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju tj. we wzroście gospodarczym opartym o wiedzę, w zrównoważonym rozwoju społeczno-terytorialnym oraz w skutecznym państwie.

Wzrost gospodarczy oparty o wiedzę

W zakresie wsparcia wzrostu gospodarczego opartego o wiedzę Grupa BGK będzie aktywnie angażować się w finansowanie reindustrializacji oraz inwestycji infrastrukturalnych, wspieranie ekspansji zagranicznej i eksportu polskich przedsiębiorstw, zapewnienie systemowego wsparcia dla małych i średnich przedsiębiorstw oraz pomocy w rozwoju innowacyjności.

Finansowanie reindustrializacji i inwestycji infrastrukturalnych

Bank zakłada w kolejnych latach zwiększenie aktywności kredytowej, w szczególności poprzez wzrost finansowania przedsiębiorstw, w tym uruchomienie środków w ramach zawartych umów na finansowanie projektów infrastrukturalnych z lat poprzednich, jak i poprzez zwiększenie liczby nowych projektów w sektorach strategicznych i kluczowych dla rozwoju kraju. Aktywność ta będzie uzupełniana przez wzrost finansowania pośredniego w ramach oferty produktowej BGK.

Aktywność w obszarze finansowania dłużnego i gwarancyjnego wspierana będzie przez wykorzystanie wiedzy i doświadczeń BGK w prowadzonych projektach inwestycyjnych przy udziale wysokiej klasy ekspertów branżowych. Powinno to przełożyć się na jeszcze większe zacieśnienie współpracy BGK z partnerami gospodarczymi, jak również pozostałymi interesariuszami, w tym z sektora samorządowego.

W obszarze inwestycji kapitałowych BGK będzie dostarczał kapitał na rzecz funduszy zarządzanych przez PFR S.A. Będzie też tworzył nowe fundusze infrastrukturalne - zarówno we współpracy krajowej, jak i międzynarodowej.

W obszarze rozwoju infrastruktury drogowej i kolejowej (realizacja w ramach funduszy przepływowych) rok 2018 będzie kolejnym rokiem wzrostu wydatków na inwestycje drogowe i kolejowe o około 2 mld zł.

Wspieranie ekspansji zagranicznej i eksportu polskich przedsiębiorstw

BGK zakłada dynamiczny wzrost zaangażowania w obszarze finansowania ekspansji zagranicznej i eksportu polskich przedsiębiorstw. Bank podąża w ślad za klientami, polskimi przedsiębiorcami, na nowe rynki oraz rozwija ofertę produktową m.in. akredytywy eksportowe, wykup wierzytelności, czy gwarancje oraz finansowanie hybrydowe.

Grupa BGK wspiera również ekspansję zagraniczną polskich przedsiębiorstw kapitałowo poprzez Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZAN. Fundusz inwestuje wspólnie z polskimi partnerami w projekty inwestycyjne związane z utworzeniem nowych lub przejęciem istniejących spółek poza granicami Polski. W perspektywie roku 2020 Grupa zamierza zainwestować w fundusz około miliarda złotych.

Wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw

W obszarze wsparcia sektora MŚP Bank będzie kontynuował działanie programu gwarancje de minimis oraz wykorzystywał środki europejskie dla zmniejszania luki konkurencyjnej tego sektora.

W roku 2018 planowana jest transformacja programu gwarancji de minimis i utworzenie Krajowego Funduszu Gwarancyjnego. Utworzenie KFG ma na celu wdrożenie, zgodnego ze Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) instrumentu systemowej interwencji strategicznej na rzecz sektora MŚP, mobilizującego środki publiczne, z programów europejskich i prywatne, dla realizacji polityki państwa bazującego na wszystkich pozytywnych doświadczeniach programu Gwarancja de Minimis.

W zakresie działań w ramach perspektywy europejskiej 2014-2020 Bank zamierza zwiększyć wykorzystanie środków europejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych. Wsparcie będzie realizowane z wykorzystaniem instrumentów finansowych o charakterze pożyczkowym (mikropożyczki, pożyczki), poręczeniowym oraz z wykorzystaniem inwestycji kapitałowych.

Pomoc w rozwoju innowacyjności

W obszarze wsparcia rozwoju innowacyjności BGK będzie realizować działania w zakresie wdrażania kapitałowych instrumentów finansowych poprzez zarządzanie funduszami funduszy w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020. Obejmują one działania:

- *Inwestycje w innowacyjne start-upy – Starter,*
- *Inwestycje grupowe aniołów biznesu w MŚP – Biznest,*
- *Konkurencyjny Ogólnopolski Fundusz Funduszy Innowacyjnych,*
- *Otwarte innowacje - wspieranie transferu technologii.*

W najbliższej przyszłości BGK będzie pracował nad wdrożeniem gwarancji z regwarancją EFI dla sektora kreatywnego. Wdrożenie produktu pozwoli na wykorzystanie programu unijnego "Creative Europe".

Ponadto w BGK prowadzone są prace nad utworzeniem funduszu badawczo-rozwojowego we współpracy z Ministerstwem Nauki. Przewidywana docelowa skala inwestycji wyniesie 500 mln zł.

Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy

W ramach wspierania Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju BGK będzie aktywny także w działaniach realizujących kluczowy priorytet tej strategii - Zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy. Działania prowadzone będą w obszarze ekonomii społecznej i wyrównywania szans oraz finansowania projektów samorządowych.

W obszarze ekonomii społecznej i wyrównywania szans mieści się całe spektrum instrumentów Grupy Kapitałowej BGK związanych z rozwojem mieszkalnictwa i zapewnieniem dostępności mieszkań dla młodych rodzin, dla osób o relatywnie niższych dochodach.

Bank będzie kontynuował dedykowane programy rządowe (działania funduszy przepływowych oraz finansowanie dłużne w obszarze społecznego budownictwa czynszowego), jak i poprzez działalność inwestycyjną funduszy zarządzanych przez BGK Nieruchomości.

Ponadto BGK będzie rozwijał działania w zakresie programów ekonomii społecznej oraz programy wspierające aktywność zawodową na rynku pracy.

W segmencie samorządowym BGK planuje przede wszystkim realizację finansowania projektów samorządowych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów, tak aby wykorzystać doświadczenia Banku na polach finansowania strukturyzowanego, w tym finansowania małej infrastruktury, projektów rewitalizacyjnych prowadzonych w ramach programów europejskich oraz projektów inwestycyjnych. W tym zakresie BGK zakłada w najbliższym czasie podwojenie swojego zaangażowania. Natomiast w obszarze ogólnego finansowania BGK będzie starał się utrzymywać swój udział rynkowy.

Skuteczne Państwo

Z uwagi na specyfikę działania BGK, ważnym elementem rozwoju Banku, są działania zawarte w priorytecie „Skuteczne Państwo”. Działania te obejmują skuteczną realizację programów europejskich, a także działania w zakresie obsługi finansów publicznych oraz zleconych programów rządowych. Ważnym dla BGK i grupy jest także wykorzystanie potencjału banku w współpracy z polskimi instytucjami rozwoju.

Głównymi celami projektów wspieranych w ramach regionalnych programów operacyjnych są m.in.: rozwój przedsiębiorczości MŚP, poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkalnictwa i budynków publicznych oraz w MŚP, rozwój rynku pracy, finansowanie odnawialnych źródeł energii oraz rewitalizacja obszarów miejskich. Bank będzie współpracował z partnerami samorządowymi nad jak najlepszym i dostosowanym do specyfiki regionu planem działań współfinansowanych ze środków UE.

W zakresie działań w ramach perspektywy europejskiej 2014-2020 BGK skupiać się będzie na zwiększeniu tempa wykorzystania środków europejskich w ramach regionalnych programów operacyjnych.

Sprawne wykorzystanie środków i programów UE

Bank będzie aktywny w działaniach na rzecz zwiększenia skali finansowania ze wsparciem Europejskiego Funduszu na Rzecz Inwestycji Strategicznych projektów infrastrukturalnych w ramach okna infrastruktura i innowacje Planu Inwestycyjnego dla Europy tzw. Planu Junckera. Współpraca będzie realizowana na wielu polach jako finansowanie pomostowe, udział BGK w finansowaniu konsorcyjnym, pozyskanie środków na finansowanie programów BGK lub regwarancja ryzyka kredytowego.

Zapewnienie sprawnej obsługi finansów publicznych

W zakresie działań zorientowanych na obsługę sektora finansów publicznych, czy dystrybucji środków europejskich, BGK będzie prowadził działania w celu utrzymania wysokiej jakości obsługi oraz będzie dążył do doskonałości operacyjnej.

Współpraca z polskimi instytucjami rozwoju

W roku 2018 Bank Gospodarstwa Krajowego zamierza zwiększyć swoją rolę w zakresie współpracy regionalnej na rzecz rozpowszechniania oferty wszystkich instytucji rozwoju. Wykorzystując sieć oddziałów BGK przekształci je w ramach projektu Nowy Model Oddziału w centra regionalne, w których, obok oferty BGK, potencjalni partnerzy będą mogli uzyskać wsparcie w ramach całego pakietu oferowanego przez polskie instytucje rozwoju.

Transformacja kulturowa

Tak określone kierunki rozwoju wymagają przeprowadzenia znaczących inwestycji w podniesienie sprawności operacyjnej i głębokich zmian kulturowych banku oraz Grupy BGK. Doskonałość operacyjna jest jednym z czterech głównych filarów strategii BGK przyjętej przez radę nadzorczą na lata 2017-2020. Dlatego w roku 2018 i w latach kolejnych przewidywane są wzmożone działania banku mające na celu wzrost efektywności wyrażającej się zarówno w sferze optymalizacji i elektronizacji procesów, jak również we wzroście zaangażowania kadry.

W planie na rok 2018 założono zwiększenie liczby projektów z poziomu kilkunastu do kilkudziesięciu oraz ponad 3-krotne zwiększenie budżetu kosztów projektowych i nakładów inwestycyjnych.

Rok 2018 będzie pierwszym pełnym rokiem istotnych zmian w zakresie transformacji kultury organizacyjnej, która promuje wartości profesjonalizmu, partnerskiej współpracy oraz zaangażowania. Zmiana kultury organizacyjnej będzie kluczowym elementem realizacji strategii BGK i dzięki niej możliwe będzie przeprowadzenie tak wielu koniecznych zmian i projektów strategicznych.

6. SYTUACJA FINANSOWA BGK I GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

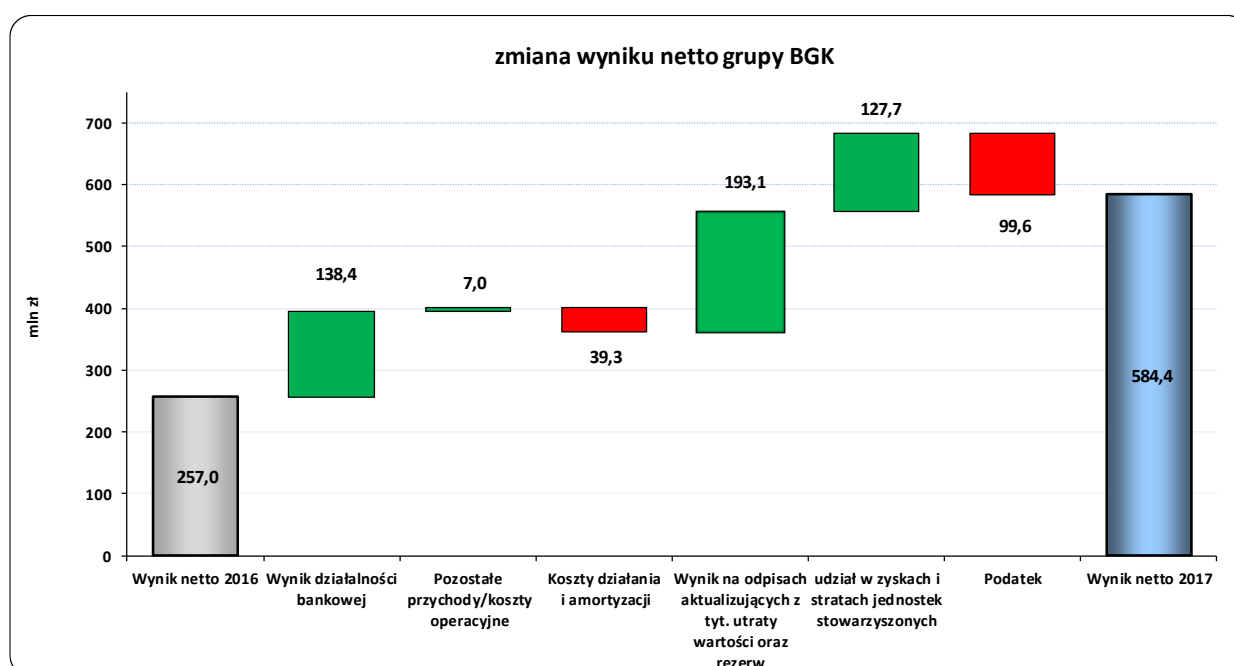
6.1 WYNIK FINANSOWY GRUPY KAPITAŁOWEJ BGK

Wynik netto grupy BGK za 2017 rok zamknął się kwotą 584,4 mln zł o 327,4 mln zł wyższą od uzyskanej za 2016 rok. Wzrost wyniku związany był przede wszystkim ze wzrostem skali działalności bankowej i poprawą jakości portfela kredytowego BGK oraz ze zmianą wyceny inwestycji w funduszach realizujących wsparcie rozwoju polskich przedsiębiorstw oraz inwestycje infrastrukturalne.

Największy wpływ na zwiększenie wyniku netto o ponad 127% w stosunku do roku poprzedniego miały:

- wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz rezerw – zmniejszenie kosztu o 193,1 mln zł
- wynik na działalności bankowej – wzrost o 138,4 mln zł,
- udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych – poprawa wyniku o 127,7 mln zł.

Rys. 5

Rachunek zysków i strat

Wynik działalności bankowej

Wynik działalności bankowej za rok 2017 wyniósł 989,5 mln zł i był wyższy od wyniku za rok 2016 o 138,4 mln zł. Na wzrost ten największy wpływ miał wzrost wyniku BGK o 129,2 mln zł. Związany był on przede wszystkim ze wzrostem wyniku odsetkowego BGK o 118,2 mln zł, w głównej mierze wynikającego ze wzrostu działalności kredytowo-depozytowej oraz ze wzrostu wyniku prowizyjnego o 41,5 mln zł, przy niższych wynikach na instrumentach i inwestycyjnych aktywach finansowych o 30,5 mln zł. Wynik działalności dla podmiotów Grupy podlegających konsolidacji metodą pełną zwiększył się o 9,2 mln zł. Złożył się na to przede wszystkim wynik na sprzedaży TFI BGK S.A. w wysokości 7,8 mln zł oraz wzrost na wyniku z tytułu odsetek o blisko 1,6 mln zł.

Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych za rok 2017 wyniósł 72,6 mln zł i był wyższy od wyniku roku poprzedniego o 7,0 mln zł. Na zmianę wyniku złożył się przede wszystkim wzrost przychodów operacyjnych spółek celowych Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN, przychodów TFI BGK S.A. i BGK Nieruchomości S.A. wynikający ze wzrostu skali zarządzanych funduszy. Wzrost przychodów pomniejszonych o koszty operacyjne przez podmioty konsolidowane wyniósł 31,7 mln zł i osiągnął 74,8 mln zł. Wzrost ten był kompensowany spadkiem wyniku na

pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych BGK za rok 2017 o 24,7 mln zł. Było to spowodowane rozwiązaniem rezerwy operacyjnej w BGK w roku 2016 na kwotę 17,7 mln zł przy wartości za rok 2017 w wysokości 2,2 mln zł – w roku 2017 zmniejszenie salda w stosunku do roku poprzedniego o 15,5 mln zł. Bank zwiększył swoje zaangażowanie społeczne przekazując na te cele darowizny wyższe o 6,1 mln zł.

Koszty działania i amortyzacja

Koszty działania i amortyzacji Grupy Kapitałowej BGK za rok 2017 wyniosły 394,0 mln zł i były wyższe od kosztów za rok 2016 o 39,3 mln zł. Wzrost kosztów dotyczył głównie wzrostu kosztów działania podmiotów konsolidowanych o 29,9 mln zł, szczególnie kosztów działania BGK TFI oraz BGK Nieruchomości. Zwiększenie kosztów tych podmiotów związane było ze wzrostem skali działania oraz przygotowaniem spółek do realizacji nowych przedsięwzięć inwestycyjnych, w szczególności realizowanych w kolejnych latach programów mieszkaniowych. Koszty BGK w tym okresie wzrosły o 9,4 mln zł.

Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz rezerw

Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz rezerw za rok 2017 dla Grupy Kapitałowej BGK wyniósł -49,6 mln zł i był wyższy od wyniku za rok 2016 o 193,1 mln zł. Wynik ten związany jest z podstawową działalnością bankową realizowaną przez BGK. W roku 2017 poprawiła się jakość portfela kredytowego BGK, głównie ze względu na znaczną poprawę sytuacji finansowej klientów Banku, w szczególności z sektora wydobywczego. W konsekwencji poprawy sytuacji część tych ekspozycji została spłacona przed terminem, natomiast na pozostałych znacząco zmniejszony został poziom odpisów. Relatywnie wysoki wynik na odpisach i rezerwach został osiągnięty pomimo wzrostu zaangażowań kredytowych i gwarancyjnych Banku o 8,7 mld zł.

Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych

Udział w zyskach i stratach jednostek stowarzyszonych Grupy Kapitałowej BGK za rok 2017 wyniósł 72,0 mln zł i był wyższy w stosunku do roku 2016 o 127,7 mln zł. Zmiana w stosunku do roku poprzedniego wynikała z bieżącej wyceny inwestycji realizowanych przez fundusze zarządzane przez PFR SA. Największa poprawa dotyczyła Funduszu Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw, w którym wartość udziału BGK w stosunku do roku poprzedniego wzrosła o 68,4 mln zł. Dla funduszy inwestycji infrastrukturalnych kapitałowego i dłużnego wzrost wartości udziału BGK w roku 2017 wyniósł 7,5 mln zł. Wycena Funduszu Inwestycji Samorządowych zmniejszyła się o 2 mln zł.

Tak znaczna zmiana rok do roku jest efektem istotnych zmian sytuacji na rynkach, od których uzależniona jest wycena lokaty funduszu. W roku 2016 przyjęte założenia do wyceny uwzględniały okresowe minimum dla branż, w której funkcjonowały dwie inwestycje funduszu. W miarę rozwoju skali funduszy i dywersyfikacji branżowej zmienność wyniku powinna się zmniejszać.

Wynik brutto

Wynik brutto za rok 2017 wyniósł 690,5 mln zł i był wyższy od wyniku roku 2016 o 427,0 mln zł. Na poprawę wyniku złożyły się przede wszystkim wzrost skali działalności bankowej przy poprawie struktury i jakości portfela kredytowego oraz poprawa wyceny jednostek stowarzyszonych. Wynik brutto za rok 2017 był również wyższy od wyniku za rok 2015 o 266,1 mln zł, na który nie wpływały jednorazowe zdarzenie związane ze zmianą szacunku rezerw.

W 2016 roku w ramach prac prowadzonych w Banku w projekcie wprowadzenia MSR/MSSF wypracowano docelowy sposób kalkulacji odpisów z tytułu utraty wartości i rezerw, w tym skwantyfikowano wartość modelową końcowego odzysku na ekspozycjach zagrożonych na poszczególnych liniach biznesowych. Zmiany te spowodowały znaczącą korektę odpisów z tytułu utraty wartości w porównaniu do poprzednio szacowanych wielkości. Wzrost wartości odpisów z tytułu utraty wartości, będący wynikiem zmiany szacunków, spowodował spadek wyniku brutto roku 2016 o 98,3 mln zł.

Wynik netto i podatek

Z uwagi na korekty rezerw w roku 2016 głównie na działalności opodatkowanej Grupa BGK odnotowała bardzo niską wartość podatku. W roku 2017 efektywna stopa podatkowa był na poziomie 15,4% i lepiej odzwierciedlała długoterminową strukturę dochodów opodatkowanych i nieopodatkowanych w grupie.

Wartość podatku za rok 2017 wyniosła 106,0 mln zł i była wyższa w stosunku do roku 2016 o 99,6 mln zł.

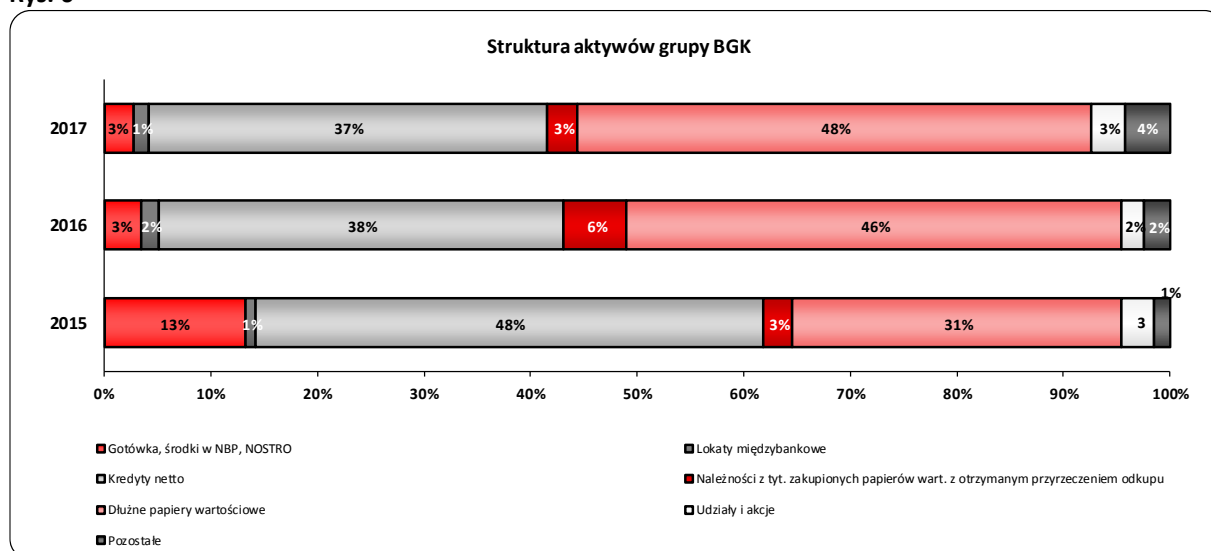
Wynik netto grupy BGK za 2017 rok zamknął się kwotą 584,4 mln zł, tj. o 327,4 mln zł wyższą od uzyskanej za 2016 rok.

6.2 SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ GRUPY BGK

Sprawozdanie z sytuacji finansowej na koniec roku 2017 zamknęło się sumą bilansową w wysokości 74 314,0 mln zł.

Największy udział w strukturze aktywów stanowiły dłużne papiery wartościowe tj. 48%, a ich wartość bilansowa na koniec roku wyniosła 35 830,5 mln zł. Około 60% tego portfela stanowiły bony pieniężne NBP, a obligacje Skarbu Państwa blisko 26%. W stosunku do roku poprzedniego udział w strukturze dłużnych papierów wartościowych zwiększył się o 2 p.p. Struktura aktywów cechowała się wysoką płynnością oraz znacznym udziałem papierów wartościowych emitowanych przez NBP oraz Skarb Państwa.

Rys. 6

Kredyty netto stanowiły w strukturze 37% a wartość bilansowa na 31 grudnia 2017 roku wyniosła 27 810,0 mln zł i ich wartość była wyższa w stosunku do roku poprzedniego o 2 447,0 mln zł. Z uwagi na wzrost sumy bilansowej wynikającej z dokapitalizowania oraz wypracowanego zysku udział kredytów netto zmniejszył się o 1 p.p.

Wartość udziałów i akcji na koniec roku 2017 zwiększyła się w stosunku do roku 2016 o 877,1 mln zł do wysokości 2 333,0 mln zł, co stanowi około 3% sumy bilansowej. Na wzrost ten składały się przede wszystkim wzrost inwestycji i wyceny w jednostki stowarzyszone w wysokości 420,8 mln zł oraz wzrost wyceny akcji PKO BP o 396,0 mln zł.

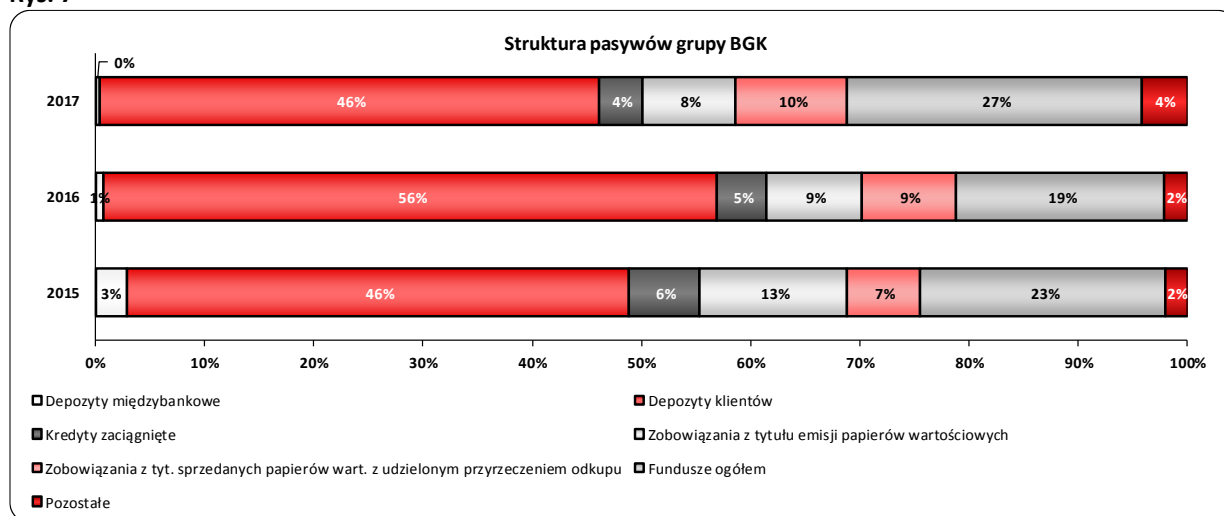
Kształtowanie się pozostałych pozycji aktywów Grupy BGK było głównie pochodną zarządzania pozycją płynnościową BGK i kształtowaniem się rozliczeń międzyokresowych i rozrachunków.

W pozycji pozostałe aktywa Grupy wartość nieruchomości inwestycyjnych wzrosła w stosunku do poprzedniego roku o 246,7 mln zł do poziomu 834,4 mln zł. Na rysunku poniżej przedstawiono strukturę aktywów Grupy BGK na przestrzeni lat 2015-2017.

Największy udział w strukturze pasywów Grupy Kapitałowej BGK miały depozyty klientów, które stanowiły na 31 grudnia 2017 roku 46% pasywów. Wartość depozytów na koniec roku wyniosła 33 959,3 mln zł i była niższa w stosunku do poprzedniego roku o 3 532,8 mln zł. Spadek udziału w strukturze pasywów depozytów o 10 p.p. był efektem zarówno spadku wartości depozytów jak i zwiększenia się sumy bilansowej Grupy BGK.

Wzrost sumy bilansowej wynikał przede wszystkim z dokapitalizowania Banku Gospodarstwa Krajowego kwotą 6 290,4 mln zł oraz wypracowanym zyskiem za rok 2017 w wysokości 584,4 mln zł. Udział wartości funduszy własnych Grupy BGK w strukturze pasywów wzrósł o 8 p.p. do poziomu 27%.

Rys. 7

Wartość zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych Grupy BGK wyniosła na koniec 2017 roku 6 299,3 mln zł i była wyższa w stosunku do roku 2016 o 497,9 mln zł. Wartość kredytów zaciągniętych na kwotę 2 987,9 mln zł była nieco niższa o 41,1 mln zł. Łącznie te stabilne źródła finansowania stanowiły 12% wartości pasywów Grupy.

Kształtowanie się pozostałych pozycji pasywów Grupy BGK była głównie pochodną zarządzania pozycją płynnościową Banku. Przy kapitałach na poziomie 20 068,6 mln zł Grupa BGK posiada znaczący potencjał na zwiększanie swojego zaangażowania w akcję kredytową oraz zwiększanie działalności inwestycyjnej poprzez lokaty funduszy w obszarze rozwoju mieszkalnictwa, jak i wspierania rozwoju gospodarczego kraju w obszarach reindustrializacji i inwestycji infrastrukturalnych oraz wspierania ekspansji zagranicznej polskich przedsiębiorstw.

Podstawowe wskaźniki efektywności działania grupy BGK w 2017 roku poprawiły się w stosunku do poprzedniego roku. Wskaźnik ROE wzrósł o 1,4 p.p. do poziomu 4,0%, natomiast wskaźnik ROA o 0,2 p.p. do poziomu 0,6%. Wskaźnik C/I uległ poprawie i zmniejszył się o 1,9 p.p. r/r do poziomu 39,8%.

6.3 WYNIK FINANSOWY BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

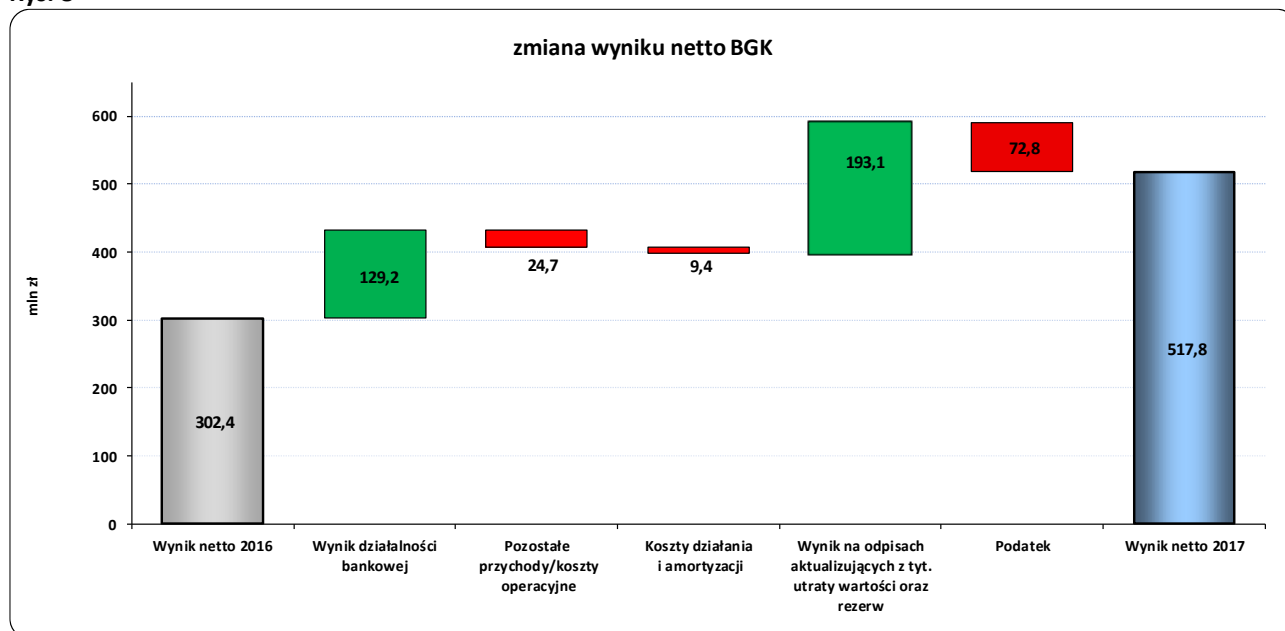
Wynik netto BGK za 2017 rok wyniósł 517,8 mln zł, tj. o 215,4 mln zł więcej niż rok wcześniej. Wzrost wyniku związany był przede wszystkim ze wzrostem skali działalności bankowej i poprawą jakości portfela kredytowego BGK.

Największy wpływ na zwiększenie wyniku netto o 71,2% w stosunku do roku poprzedniego miały:

- wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości oraz rezerw – zmniejszenie kosztu o 193,1 mln zł,
- wynik na działalności bankowej – wzrost o 129,2 mln zł.

Wynik brutto wyniósł 606,2 mln zł, tj. o 288,2 mln zł (o 90,7%) więcej niż rok wcześniej. Wynik netto Banku wyniósł 517,8 mln zł i był wyższy od osiągniętego w 2016 roku o 215,4 mln zł (o 71,2%).

Rys. 8

Wynik na działalności bankowej

Na koniec 2017 roku wynik na działalności bankowej wyniósł 978,9 mln zł i był wyższy o 129,2 mln zł (o 15,2%) od wyniku uzyskanego na koniec 2016 roku. Największy wpływ na wzrost miał wyższy wynik z tytułu odsetek oraz wzrost przychodów prowizyjnych.

Wynik z tytułu odsetek

Największą składową wyniku na działalności bankowej stanowił wynik z odsetek, który na koniec 2017 roku wyniósł 752,9 mln zł i był wyższy od wielkości uzyskanej w 2016 roku o 118,2 mln zł (tj. o 18,6%).

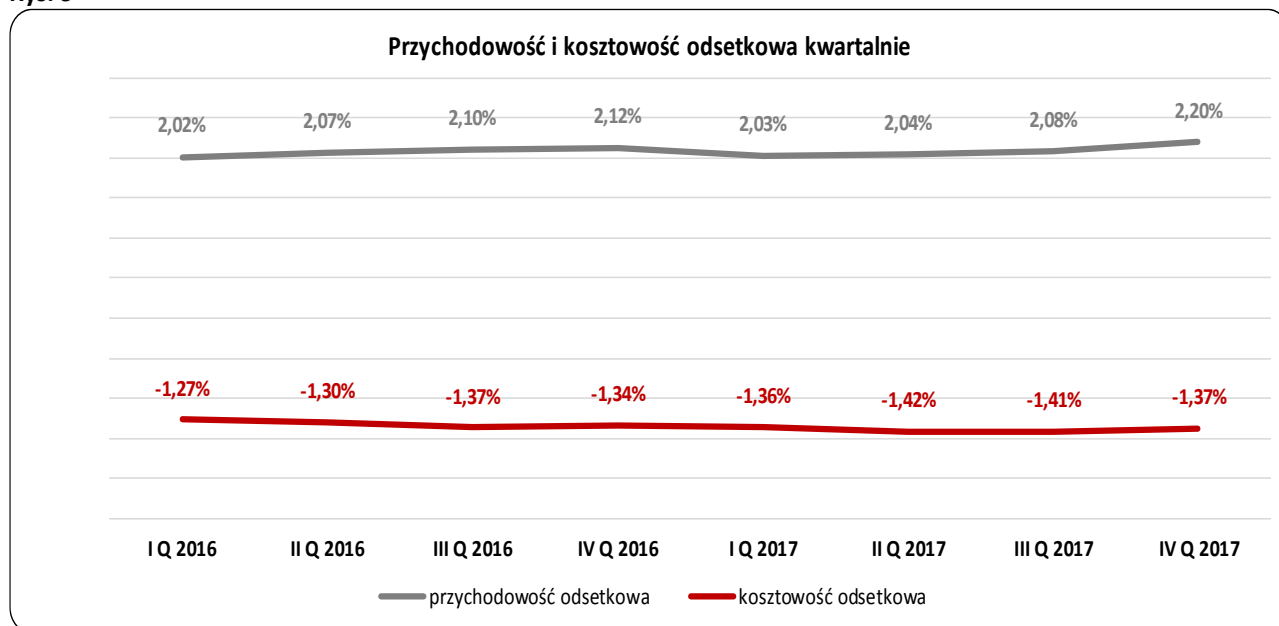
Wzrost wyniku odsetkowego związany był przede wszystkim ze wzrostem skali działalności kredytowo – depozytowej, jak i z dokapitalizowaniem BGK.

W porównaniu do 2016 roku nastąpił wzrost zarówno przychodów odsetkowych o 310,2 mln zł, jak i kosztów odsetkowych o 192,1 mln zł.

Średni poziom aktywów odsetkowych wyniósł 80,4 mld zł i był wyższy w stosunku do roku 2016 o 14,0 mld zł.

Średnia przychodowość aktywów w roku 2017 była zbliżona do poziomu roku 2016 i wyniosła 2,09% (2,08% w roku 2016). Poziom przychodowości i kosztowości odsetkowych przedstawiono na rysunku.

Rys. 9

Największą grupę przychodów odsetkowych stanowiły przychody od zaangażowań kredytowych, które wyniosły 991,0 mln zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 87,4 mln zł (o 9,7%). Przychodowość portfela wyniosła 3,08% wobec 2,96% za rok 2016 (wzrost skali i przychodowości portfela transakcji wysoko wolumenowych w ramach finansowania strukturyzowanego). Średnie saldo zaangażowań kredytowych wzrosło o 5,5% z 30,4 mld zł w roku 2016 do 32,2 mld zł w 2017 roku.

Drugą grupę przychodów odsetkowych stanowią przychody od dłużnych papierów wartościowych, które wyniosły 626,7 mln zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 178,3 mln zł (o 39,8%). Średni poziom dłużnych papierów wartościowych w roku 2017 wyniósł 36,7 mld zł i był wyższy o 11,6 mld zł (tj. o 45,9%).

Średni poziom pozostałych aktywów odsetkowych (BSB, rachunki nostro i lokaty międzybankowe) w 2017 roku wyniósł 11,6 mld zł i był wyższy o 0,6 mld zł w porównaniu z rokiem 2016. Przychody z pozostałych aktywów odsetkowych wzrosły o 4,5 mln zł.

Średni poziom pasywów odsetkowych w 2017 roku wyniósł 66,4 mld zł i był wyższy o 10,4 mld zł, tj. o 18,7% w stosunku do roku poprzedniego.

Wzrost kosztów odsetkowych był efektem większej skali działalności oraz wyższej o 7 p.b., w stosunku do roku 2016, kosztowości pasywów, która wyniosła 1,39%. Wzrost ten spowodowany był głównie zmianą struktury produktowej (wzrost depozytów negocjowanych średnio o 2 mld zł).

Największą grupę pasywów odsetkowych stanowiły depozyty klientów. Średni poziom depozytów klientów w roku 2017 wyniósł 55,0 mld zł i był wyższy o 9,0 mld zł, tj. o 19,7% w porównaniu do roku 2016. Koszty odsetkowe wyniosły 805,6 mln zł i były wyższe w stosunku do roku poprzedniego o 129,3 mln zł.

Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych i zaciągniętych kredytów wzrosły o 12,1 mln zł przy średnim saldzie na poziomie 9,2 mld zł, tj. o 0,7 mld zł wyższym od stanów średnich za rok 2016.

Średni poziom nadwyżki aktywów odsetkowych nad pasywami odsetkowymi był o 3,3 mld zł wyższy w porównaniu do roku 2016.

Wynik z tytułu odsetek w niniejszym sprawozdaniu uwzględnia również przychody i koszty odsetkowe związane z transakcjami zabezpieczającymi strukturę walutową aktywów i pasywów odsetkowych.

Provizje rozliczane metoda ESP ujmowane są w wyniku prowizyjnym.

Wynik z tytułu prowizji

Wynik z tytułu prowizji wyniósł 176,9 mln zł i był o 41,5 mln zł wyższy od wielkości osiągniętej w 2016 roku. Przychody prowizyjne wzrosły o 41,8 mln zł. Było to głównie efektem konwersji refundacji kosztów programów nowej perspektywy europejskiej na wynagrodzenie prowizyjne - wzrost o 23,4 mln zł. Ponadto w 2017 roku BGK uzyskał wyższe o 19,3 mln zł przychody od zaangażowań o charakterze kredytowym w ramach działalności własnej oraz przychodów od zleconej działalności poręczeniowej o 4,4 mln zł. Koszty prowizyjne wzrosły o 0,4 mln zł.

TABELA 25: Struktura wyniku z tytułu prowizji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Przychody prowizyjne	146,4	188,2	41,8	28,6%
Prowizje w ramach działalności własnej	96,1	113,9	17,7	18,4%
od zaangażowań o charakterze kredytowym*	50,0	69,3	19,3	38,7%
od gwarancji i poręczeń	28,6	28,7	0,1	0,4%
operacyjne	17,5	15,8	-1,7	-9,8%
Prowizje od działalności zleconej w tym:	50,2	74,4	24,1	48,0%
działalność poręczeniowa	4,7	9,1	4,4	95,3%
wspieranie eksportu z ubezpieczeniem KUKE	6,6	7,3	0,7	10,4%
Krajowy Fundusz Drogowy	4,2	6,4	2,2	53,0%
usługi agencyjne	5,8	4,9	-0,9	-15,4%
od programów europejskich (nowa perspektywa)	0,0	15,5	15,5	-
Koszty prowizyjne	10,9	11,3	0,4	3,6%
Wynik prowizyjny	135,5	176,9	41,4	30,6%

* łącznie z przychodami podlegającymi amortyzacji do odsetek

W stosunku do sprawozdania finansowego wartość przychodów prowizyjnych w układzie zarządczym jest wyższa w 2017 roku o 20,1 mln zł i odpowiednio o 15,4 mln zł w 2016 roku. Wynika to z ujęcia w przychodach prowizyjnych wartości prowizji rozliczanych w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Wyniki na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy i na inwestycyjnych aktywach finansowych

Przychody z dywidend na koniec 2017 roku wyniosły 2,3 mln zł i były niższe od wielkości z roku poprzedniego o 1,1 mln zł.

Spadek wyniku na instrumentach był efektem wyższej bazy odniesienia w 2016 roku, głównie rozliczenia transakcji przejęcia Visa Europe Ltd. przez Visa Inc. w czerwcu 2016 roku (6,4 mln zł).

Na koniec 2017 roku wynik z pozycji wymiany wyniósł 25,5 mln zł. Był on o 19,8 mln zł niższy od osiągniętego w 2016 roku.

TABELA 26: Wynik na instrumentach i inwestycyjnych aktywach finansowych (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wynik na instrumentach i inwestycyjnych aktywach finansowych	79,5	49,1	-30,5	-38,3%
Dywidendy	3,3	2,3	-1,1	-31,5%
Wynik z wymiany	45,3	25,5	-19,8	-43,8%
Wynik na instrumentach	30,8	21,3	-9,6	-31,0%

Pozostałe przychody / koszty operacyjne

Na koniec 2017 roku wynik na pozostałych przychodach/kosztach operacyjnych wyniósł -2,2 mln zł. W porównaniu z 2016 rokiem był niższy o 24,7 mln zł. Główną przyczyną tej różnicy były niższe zmiany sald rezerw na sprawy sporne i na należności od dłużników różnych.

TABELA 27: Pozostałe przychody / koszty operacyjne (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Pozostałe przychody/koszty operacyjne w tym:	22,5	-2,2	-24,7	-109,6%
wynik sprzedaży nieruchomości inwestycyjnych	0,0	1,6	1,6	-
saldo rezerw na sprawy sporne i należności od dłużników różnych	17,7	2,2	-15,5	-87,4%
zwrot kosztów windykacji	0,2	1,3	1,2	759,5%
poniesione koszty windykacji	-0,5	-1,6	-1,2	256,9%
darowizny	-2,0	-8,2	-6,1	302,7%
pozostałe	7,1	2,5	-4,6	-65,0%

Koszty działania i amortyzacji

Koszty działania i amortyzacji ogółem na koniec roku 2017 wyniosły 320,9 mln zł, co oznacza wzrost w stosunku do roku poprzedniego o 9,4 mln zł (o 3,0%).

Główną przyczyną zwiększenia ogólnego poziomu kosztów była zmiana pozycji wydatki na personel oraz koszty rzeczowe niwelowana spadkiem kosztów opłat BFG,KNF i amortyzacji.

Wzrost wynagrodzeń był efektem zmian rozliczenia za zarządzanie nowej perspektywy programów europejskich 2014-2020. Koszty te nie są już refundowane, jak koszty starej perspektywy w roku 2016, tylko są zwracane w formie wynagrodzenia prowizyjnego. Poziom kosztów nowej perspektywy w roku 2017 wyniósł 15,5 mln zł. Ponadto w związku ze wzrostem etatyzacji BGK w roku 2017 wzrosły koszty wynagrodzeń pracowników ogółem.

Największy spadek kosztów dotyczy opłat na rzecz BFG, KNF oraz Rzecznika Finansowego. Związane jest to ze zmianami w otoczeniu regulacyjnym. Koszty amortyzacji spadły o 7,1 mln zł. Związane to było z wprowadzeniem w BGK rozliczania amortyzacji bilansowej i w efekcie zmianie w stosunku do amortyzacji podatkowej, okresu użytkowania składników majątku.

Rok 2017 był również pierwszym rokiem istotnych zmian w zakresie kultury organizacyjnej, intensyfikacji działań promujących BGK, stale rozszerzającego się portfela projektów rozwijających i usprawniających działania. Wszystko to służyć będzie wzmocnieniu realizacji misji BGK.

TABELA 28: Koszty działania i amortyzacji (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Koszty działania i amortyzacji*	311,5	320,9	9,4	3,0%
Wydatki na personel	186,1	216,4	30,3	16,3%
Koszty rzeczowe	65,0	76,8	11,8	18,2%
BFG, KNF i opłata na Rzecznika Finansowego	30,6	5,0	-25,6	-83,7%
w tym: Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	27,4	0,0	-27,4	-100,0%
Amortyzacja	29,8	22,7	-7,1	-23,8%

*w tym: koszty programów europejskich (nowa perspektywa) w roku 2017 - 15,5 mln zł

Koszty osobowe różnią się od prezentowanych w Sprawozdaniu finansowym BGK kosztów wynagrodzeń, ubezpieczeń i innych świadczeń o wydatki związane ze szkoleniami, dodatkową opieką medyczną, kosztami usług rekreacyjno-sportowych dla pracowników oraz kosztami BHP i ryczałtów samochodowych przesuniętych w prezentacji zarządczej do pozycji kosztów rzeczowych. Koszty amortyzacji różnią się o wartość kosztów amortyzacji wspólnej stanowiącej element kosztów realokowanych funduszy wykazanych w sprawozdaniu z działalności w kosztach rzeczowych.

Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw

Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw na koniec 2017 roku wyniósł 49,6 mln zł i różnił się od wielkości na koniec 2016 roku o 193,1 mln zł.

TABELA 29: Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw (w mln zł)

Wyszczególnienie	Wykonanie		Zmiana do 2016	
	2016	2017	nominalna	%
Wynik na odpisach aktualizujących oraz rezerw	-242,7	-49,6	193,1	80%
saldo odpisów na zaangażowania kredytowe	-197,5	-5,0	192,4	97%
saldo odpisów na zobowiązania pozabilansowe	-34,3	-36,7	-2,5	-7,2%
saldo odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości *	-11,0	-7,9	3,1	28,3%

* aktualizacja wartości udziałów i akcji

Poziom salda odpisów na koniec 2017 roku był niższy o 193,1 mln zł od salda odpisów na koniec 2016 roku, na co wpływ miało kilka czynników. Jednym z nich było przejście Banku od 1 stycznia 2017r. na Międzynarodowe Standardy Rachunkowości, a tym samym sposób szacowania odpisów aktualizujących opierający się na parametrach ryzyka takich jak PD oraz LGD oraz indywidualnej ocenie w przypadku indywidualnie istotnych ekspozycji kredytowych. Kolejne istotne elementy to wzrost wartości portfela kredytowego ogółem oraz poprawa sytuacji gospodarczej w kraju i tym samym poprawa sytuacji finansowej klientów BGK. Poprawa ta widoczna była w szczególności w sektorze wydobywczym. Skutkowało to ogólną poprawą jakości portfela kredytowego i znalazło odzwierciedlenie w niskim przyroście salda odpisów na zaangażowania kredytowe. Za przyrost salda odpisów na zaangażowania kredytowe na poziomie 5,0 mln zł w głównej mierze odpowiadał wspomniany wyżej wzrost zaangażowania ogółem, w szczególności w segmencie przedsiębiorstw.

Pochodną aktywnej działalności BGK w obszarze wpierania polskiej gospodarki jest m.in. gwarantowanie portfeli kredytowych innych instytucji finansowych. W konsekwencji objęcia gwarancjami portfela kredytowego jednego z polskich banków na łączną kwotę ok. 4,5 mld zł wzrost salda odpisów na zobowiązania pozabilansowe na koniec 2017 roku wyniósł 36,7 mln zł.

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy za 2017 rok wyniósł 88,4 mln zł i był niższy od podatku za 2016 rok o 72,8 mln zł. Efektywna stopa podatkowa wyniosła 14,6% wobec 4,9% na koniec 2016 roku, co jest związane z większym udziałem w zysku brutto Banku wyniku na działalności opodatkowanej. Z tego tytułu wzrost wyniku netto (71,2%) był niższy od wzrostu wyniku brutto (90,7%).

6.4 SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

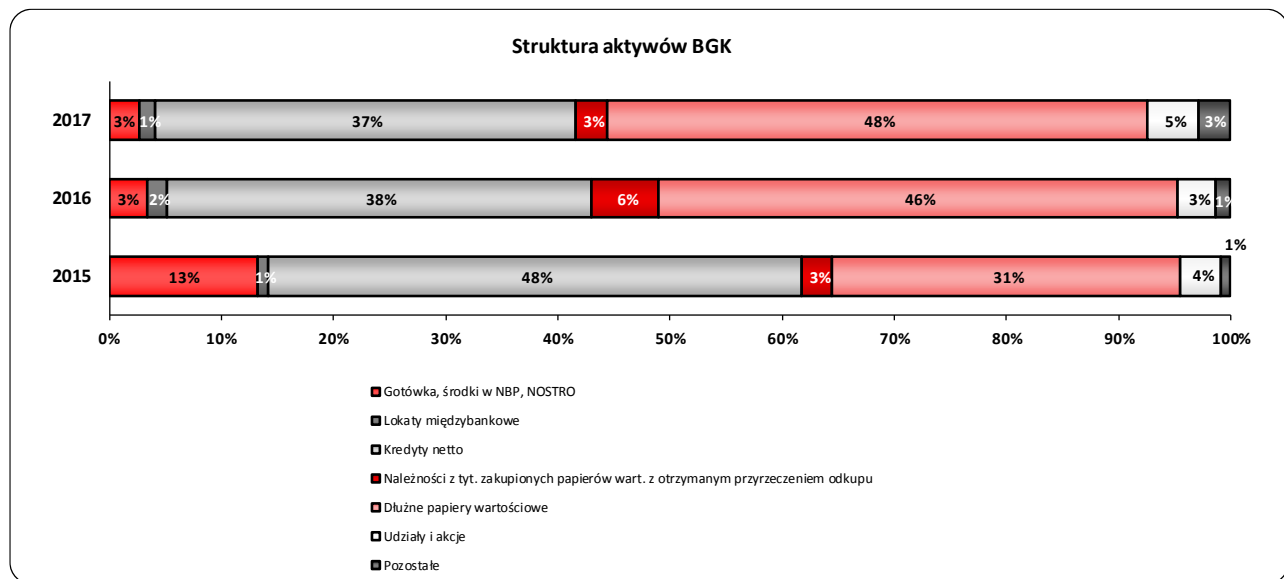
Rok 2017 Bank zamknął sumą bilansową w wysokości 74 334,2 mln zł. Była ona wyższa o 7 472,3 mln zł, tj. o 11,2% od stanu na koniec 2016 roku. Na wzrost sumy bilansowej złożyły się przede wszystkim:

- dokapitalizowanie BGK w wysokości 6,3 mld zł na potrzeby realizacji nowych zadań w strategicznych sektorach,
- wzrosty związane z rozwojem działalności kredytowej i inwestycyjnej,
- zarządzanie pozycją płynności związane z występującymi pod koniec roku w BGK wahaniami depozytów jednostek budżetu centralnego.

Największy wpływ na wzrost sumy bilansowej miało zwiększenie bazy kapitałowej. W odniesieniu do 2016 roku BGK odnotował wzrost tej pozycji o 7 240,3 mln zł, tj. o 56,5%, w tym wzrost kapitału z aktualizacji wyceny o 432,3 mln zł.

Poziom bilansowych zaangażowań o charakterze kredytowym (kredyty, obligacje komunalne i komercyjne) zwiększył się w stosunku do stanu z końca 2016 roku o 848,8 mln zł. Portfel kredytowy wzrósł o 2 368,1 mln zł. Wzrost ten był głównie wynikiem rozwoju finansowania przedsiębiorstw. Zmniejszyło się przy tym zaangażowanie BGK na rynku instrumentów finansowych w obligacje komunalne oraz komercyjne łącznie o kwotę 1 519,3 mln zł.

Rys. 10

Środki na rachunkach nostro (z wyłączeniem środków w NBP)

Na koniec 2017 roku stan środków na rachunkach nostro wyniósł 1 222,1 mln zł i był niższy o 440,7 mln zł w porównaniu do stanu na koniec 2016 roku.

Lokaty międzybankowe, skarbowe papiery wartościowe i bony pieniężne NBP

Na koniec 2017 roku portfel dłużnych skarbowych papierów wartościowych wyniósł według cen nabycia 9 311,3 mln zł i był wyższy od stanu na koniec 2016 roku o 754,8 mln zł. Odpowiednio bony pieniężne NBP wyniosły 21 526,5 mln zł, tj. o 5 723,4 mln zł więcej niż rok wcześniej. Saldo lokat międzybankowych na koniec 2017 roku wyniosło 1 022,1 mln zł, tj. o 80,9 mln zł mniej niż rok wcześniej. Zmiany w poziomach tych pozycji były efektem wzrostu pasywów BGK.

Portfel kredytowy i portfel komercyjnych dłużnych papierów wartościowych

Saldo kredytów nominalnie na koniec 2017 roku wyniosło 29 720,4 mln zł i zwiększyło się w stosunku do stanu na koniec 2016 roku o 2 368,1 mln zł. Największy nominalny wzrost, o 852,5 mln zł, nastąpił w kredytach dla firm i sektora finansowego. Na pełne zaangażowanie kredytowe brutto BGK składały się również obligacje JST oraz obligacje komercyjne wyemitowane w ramach finansowania projektów. Łącznie ekspozycje o charakterze kredytowym wyniosły w 2017 roku 33 194,1 mln zł i były wyższe o 2,6% w stosunku do portfela z 2016 roku.

Zakup papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu

Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu na koniec 2017 roku wyniosły 2 105,5 mln zł i były niższe od tej wielkości z końca 2016 roku o 1 841,3 mln zł. Poziom tych należności związany jest z operacjami płynnościowymi.

Udziały, akcje i certyfikaty inwestycyjne

Portfel według wartości bilansowej zwiększył się w 2017 roku w stosunku do roku poprzedniego o 1 105,7 mln zł.

W 2017 roku nastąpiło zwiększenie zaangażowania BGK w spółkę zależną BGK Nieruchomości S.A. związane z podwyższeniem jej kapitału o 7,5 mln zł.

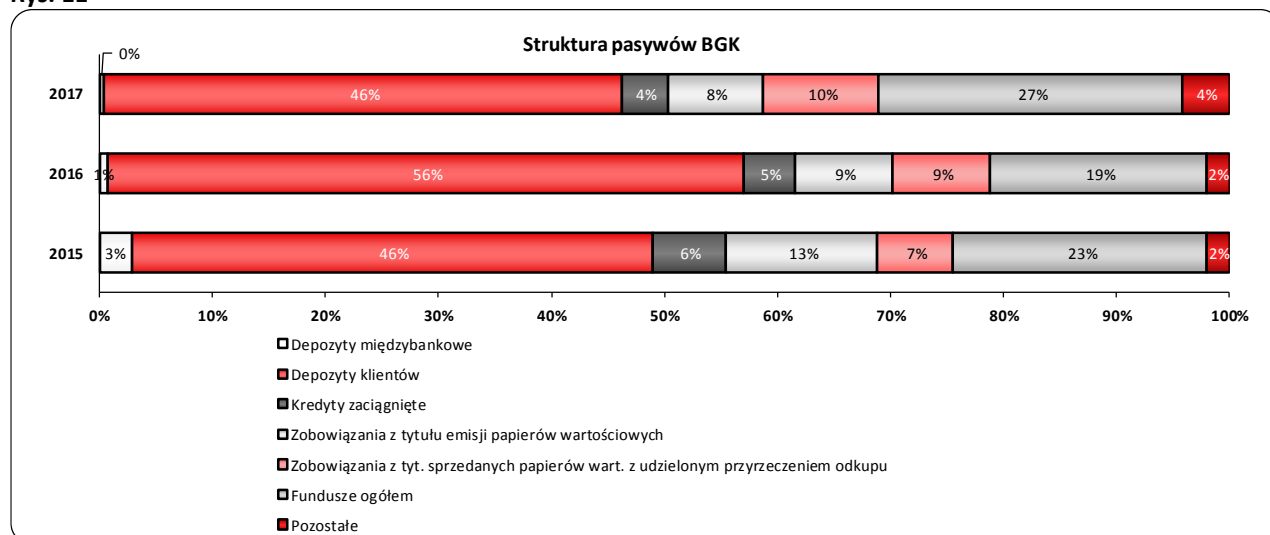
We wrześniu 2017 roku BGK sprzedał Polskiemu Funduszowi Rozwoju S.A. 100% akcji spółki TFI BGK S.A. o wartości 21,0 mln zł, a wartość transakcji wyniosła 21,7 mln zł.

BGK Nieruchomości S.A. zarządza aktywami Funduszu Sektora Mieszkań na Wynajem FIZ AN. Wartość aktywów funduszu na koniec 2017 roku wyniosła 971,6 mln zł i wzrosła o 259,2 mln zł.

W 2017 roku BGK posiadał w portfelu certyfikaty inwestycyjne o wartości 988,6 mln zł funduszy utworzonych przez Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych BGK S.A. Wartość wpłat BGK do poszczególnych funduszy w 2017 roku wyniosła

- 183,8 mln zł - Fundusz Inwestycji Polskich Przedsiębiorstw FIZ AN,
- 118,7 mln zł - Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Dłużny FIZ AN,
- 41,7 mln zł - Fundusz Sektora Mieszkań dla Rozwoju FIZAN (wcześniej Fundusz Muncypalny FIZ AN)
- 31,4 mln zł - Fundusz Ekspansji Zagranicznej FIZ AN,
- 20,6 mln zł - Fundusz Inwestycji Infrastrukturalnych – Kapitałowy FIZ AN,
- 7,5 mln zł - Fundusz Inwestycji Samorządowych FIZ AN.

Rys. 11

W perspektywie trzech lat można zaobserwować bezpieczny i wysoki poziom kapitałów umożliwiający rozwój działalności kredytowej i inwestycyjnej Banku. Zmiany w strukturze pasywów BGK przedstawiono na rysunku.

Baza depozytowa

Baza depozytowa Banku w 2017 roku w stosunku do stanu na koniec poprzedniego roku spadła o 3 524,8 mln zł (o 9,4%). Związane to było ze spadkiem środków pozyskiwanych od jednostek budżetu centralnego, których saldo spadło o 4 249,0 mln zł (o 21,8%). Stanowiły one nadal przeważającą część portfela depozytowego Banku i na koniec 2017 roku ich wartość wyniosła 15 236,1 mln zł, a ich udział we wszystkich depozytach stanowił 45,0%, wobec 51,8% na koniec 2016 roku.

Sprzedaż papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu na koniec 2017 roku wyniosły 7 573,8 mln zł, tj. o 1 821,6 mln zł więcej niż na koniec roku poprzedniego. Wyższy stan tych zobowiązań na koniec 2017 roku związany był ze zmianą struktury pasywów Banku, wynikającą z operacji płynnościowych i klientów.

Kredyty zaciągnięte

Poziom finansowania kredytami z międzynarodowych instytucji finansowych na koniec 2017 roku wyniósł 2 987,9 mln zł i był w porównaniu do stanu na koniec 2016 roku niższy o 41,1 mln zł (o 1,4%).

W 2017 roku BGK podpisał z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym umowę „Poland Social Housing FL – B”. Umowa opiewa na kwotę 400,0 mln zł, przy czym wypłata może być dokonana zarówno w PLN jak i w EUR. Oprocentowanie pożyczki jest zmienne oparte o WIBOR/EURIBOR 3M, 6M lub 12M + spread, którego wysokość ustalana jest dla każdej transzy. Ostateczny termin spłaty ostatniej transzy kredytowej do 01.12.2049r. W 2017 roku nie nastąpiło uruchomienie tego kredytu.

Emisja obligacji

W celu pozyskania stabilnych źródeł finansowania swojej działalności BGK kontynuował program emisji obligacji własnych.

W 2017 roku przeprowadzono trzy emisje obligacji 3 i 4-letnich w łącznej kwocie 2 859 mln zł. Obligacje zostały wyemitowane z oprocentowaniem zmiennym, opartym na stawce WIBOR 6M powiększonej o marżę. Uzyskane marże charakteryzowały się najniższym poziomem w odniesieniu do analogicznych skarbowych papierów wartościowych. W roku 2017 wykupiono obligacje o wartości 2 370 mln zł. Wszystkie wyemitowane w roku 2017 serie obligacji własnych BGK zostały wprowadzone do obrotu na rynku CATALYST w pierwszym kwartale 2018 roku.

TABELA 30: Stan emisji obligacji własnych na 31.12.2017r. (w mln zł)

Obligacje własne	Data emisji	Data wymagalności	Kwota w mln zł	Oprocentowanie
BGK1019	05/10/2016	05/10/2019	500	WIBOR6M+39p.b.
BGK0219	19/02/2015	19/02/2019	1 392	WIBOR6M+30p.b.
BGK0118	20/11/2012	25/01/2018	1 000	WIBOR6M+44p.b.
BGK0220	27/02/2017	27/02/2020	1 159	WIBOR6M+40p.b.
BGK0520	19/05/2017	19/05/2020	1 200	WIBOR6M+43p.b.
BGK1021	03/10/2017	03/10/2021	500	WIBOR6M+42p.b.
BGK0919	30/09/2014	30/09/2019	500	2,8%

Fundusze ogółem

Bank Gospodarstwa Krajowego jest jedynym w Polsce bankiem państwowym, którego właścicielem jest Skarb Państwa.

Na koniec 2017 roku wartość funduszy ogółem (z wynikiem roku bieżącego oraz lat ubiegłych) wyniosła 20,0 mld zł. Była to wielkość o 7,2 mld zł (o 56,5%) wyższa od stanu na koniec 2016 roku. Głównym czynnikiem wzrostu było zasilenie funduszy własnych BGK przekazanymi przez Skarb Państwa obligacjami skarbowymi o nominale 5,0 mld zł (wartość bilansowa 4,8 mld zł) oraz środkami pieniężnymi w kwocie 1,5 mld zł. Istotnie zwiększył się również fundusz z aktualizacji wyceny, głównie akcji PKO BP S.A.

TABELA 31: Wielkość i struktura funduszy Banku (w mln zł)

Wyszczególnienie	2016		2017		Zmiana do 2016	
	Wykonanie	Struktura	Wykonanie	Struktura	nominalna	%
Fundusze ogółem	12 807,4	100,0%	20 047,7	100,0%	7 240,3	56,5%
Fundusz statutowy	11 339,1	88,5%	17 950,6	89,5%	6 611,5	58,3%
Fundusz zapasowy	643,5	5,0%	671,4	3,3%	27,9	4,3%
Fundusz rezerwowy	76,8	0,6%	76,8	0,4%	0,0	0,0%
Fundusz ogólnego ryzyka	155,5	1,2%	155,5	0,8%	0,0	0,0%
Fundusz z aktualizacji wyceny	-76,7	-	355,6	1,8%	432,3	-
Wynik lat poprzednich	366,7	2,9%	320,0	1,6%	-46,7	-12,7%
Wynik netto	302,4	2,4%	517,8	2,6%	215,4	71,2%

Podsumowanie wyników i sytuacji finansowej BGK

Rok 2017 był okresem dużej aktywności Banku w obszarze działalności kredytowej. Wartość łączna zaangażowania o charakterze kredytowym wraz z udzielonymi zobowiązaniami (kredyty brutto, obligacje komercyjne i komunalne, zobowiązania kredytowe pozabilansowe) wzrosła w ciągu roku o 2 259,9 mln zł. Miało to związek z realizacją sprzedaży w ramach kredytowania podmiotów gospodarczych.

Sytuacja finansowa Banku na koniec 2017 roku była bardzo dobra. Adekwatność kapitałowa i płynność były na bezpiecznych, wysokich poziomach.

Rating BGK

W dniu 11 grudnia 2017 roku agencja ratingowa Fitch utrzymała krajowy długoterminowy rating BGK na poziomie „AAA(pol)” z perspektywą stabilną oraz rating międzynarodowy długoterminowy na poziomie „A-” z perspektywą stabilną. Jednocześnie agencja potwierdziła także rating krótkoterminowy w walucie zagranicznej na poziomie F2, długoterminowy w walucie krajowej na poziomie „A-” (perspektywa stabilna), rating wsparcia na poziomie 1 oraz minimalny rating wsparcia na poziomie „A-”. Krajowy rating krótkoterminowy został potwierdzony na poziomie F1+(pol).

7. STRUKTURA ORGANIZACYJNA BANKU

Na koniec 2017 roku BGK realizował zadania poprzez centralę oraz sieć 16 oddziałów zlokalizowanych na terenie Polski. Bank nie posiada oddziałów ani podmiotów zależnych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Działania na rzecz eksportu oraz ekspansji zagranicznej realizowane są głównie przez centralę i dotyczą zarówno krajów Unii Europejskiej, jak i krajów spoza Unii.

8. BGK W SPOŁECZEŃSTWIE

Bank rozwija społeczną odpowiedzialność biznesu, w tym zwraca szczególną uwagę na zaangażowanie społeczne i podejmuje działania zmierzające do poprawy warunków życia lokalnej społeczności. Najważniejszymi działaniami na rzecz rozwoju społecznego kraju, podjętymi przez bank w 2017 roku są:

- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem,
- wyrównywanie szans,
- budowanie kapitału społecznego,
- propagowanie wolontariatu.

Dzielenie się wiedzą, doświadczeniem i kompetencjami pracowników BGK

BGK jest jedynym bankiem rozwoju w Polsce i ma unikalną wiedzę i doświadczenie wynikające z prowadzonej działalności. W 2017 roku przedstawiciele banku występowali podczas ponad 100 wydarzeń, konferencji i seminariów, skierowanych do prywatnych przedsiębiorstw, samorządów oraz osób planujących rozpoczęcie działalności gospodarczej. Łącznie w tych wydarzeniach wzięło udział ponad 250 tysięcy uczestników.

Zaangażowanie społeczne BGK

Bank prowadzi programy zaangażowania społecznego przez Fundację im. J.K. Steczkowskiego. Misją Fundacji jest aktywizowanie i wspieranie obywateli na różnych etapach ich życia. Strategiczne działania fundacji w latach 2017-2019 to wyrównywanie szans edukacyjnych, wsparcie osób 50+, wzmocnienie tożsamości narodowej oraz poczucia wspólnoty wśród młodych obywateli. W 2017 roku fundacja zrealizowała sześć programów własnych, cztery partnerskie oraz dwie akcje wolontariatu. Łączna liczba odbiorców projektów wyniosła ponad 20 tysięcy.

Programy społeczne z udziałem pracowników banku

BGK umożliwia swoim pracownikom udział w programach wolontariatu. Fundacja zachęca do wykorzystania kompetencji zawodowych, organizuje akcje charytatywne i udziela grantów na projekty zgłaszane przez pracowników banku. W dziewiątej edycji „Wolontariat jest super!” 33 projekty otrzymały finansowanie, w których uczestniczyło 279 wolontariuszy z Grupy BGK. Głównymi odbiorcami pomocy były dzieci i młodzież, w tym dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, podopieczni domów dziecka i ośrodków szkolno-wychowawczych. Pomoc dotarła do około 5 700 odbiorców.

W 2017 roku Fundacja BGK przy współpracy z pracownikami Banku Gospodarstwa Krajowego zorganizowała ponadto 2 akcje wolontariackie.

Podczas pierwszej akcji (pt. „Czas do szkoły”) pracownicy banku zbierali materiały szkolne dla podopiecznych Stowarzyszenia Przyjaciół Szkoły Podstawowej „Uśmiech dziecka” w Wielkiej Wsi k. Krakowa. Wolontariusze przekazali ponad 2400 przyborów.

Drugą inicjatywą była „Mała paczka, wielki gest”, zorganizowana pod koniec października 2017 roku. Potrzebne były artykuły spożywcze i higieniczne dla podopiecznych Hospicjum Onkologicznego św. Krzysztofa w Warszawie. Pracownicy podarowali ponad 1100 produktów dla Hospicjum.

Wolontariusze z Grupy BGK brali także udział we wspólnym projekcie polskiego sektora bankowego - Bankowcy dla Edukacji Finansowej Młodzieży BAKCYL, którego organizatorem jest Warszawski Instytut Bankowości. W 2017 roku przeprowadzili przeszło 40 godzin zajęć dla młodzieży.

Wyrównywanie szans edukacyjnych

Jednym z projektów realizowanych przez Fundację BGK od 10 lat jest konkurs grantowy „Na dobry początek!”. Celem konkursu jest wsparcie projektów edukacyjnych, adresowanych do dzieci od 2 do 8 lat, zamieszkujących tereny wiejskie i w miejscowości poniżej 20 tys. mieszkańców. W dziewiątej edycji konkursu (2016/2017) wzięło udział ponad 4 600 dzieci. Koordynatorzy „Na dobry początek!” zorganizowali warsztaty dla dzieci, rodziców i dziadków. Dofinansowanie otrzymały organizacje społeczne, ośrodki sportu, kultury i rekreacji, biblioteki publiczne, świetlice środowiskowe.

W 2017 roku fundacja sfinansowała również pilotaż programu „Małe miasto”, skierowany do rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym. Celem projektu było przedstawienie dzieciom oraz ich opiekunom zasad funkcjonowania niewielkiego miasta. Warsztaty polegały na zapoznaniu uczestników z tematami: efektywne planowanie wydatków, zarabianie i oszczędzanie pieniędzy oraz mechanizmy działania gospodarki. W „Małym mieście” wzięło udział 123 dzieci oraz 40 wolontariuszy, władze gminne i samorządowe, funkcjonariusze służb publicznych i przedsiębiorcy wspierający projekt.

Fundacja uruchomiła także nowy program „Były sobie pieniądze” dla dzieci od 3 do 9 lat. Projekt polega na podniesieniu poziomu wiedzy finansowej dzieci oraz wprowadzeniu w podstawy finansów w taki sposób, aby potrafiły lepiej działać w nowoczesnym społeczeństwie. W programie uczestniczyło 385 uczniów i 20 nauczycieli.

Budowanie postaw obywatelskich i patriotycznych

W 2017 roku fundacja rozpoczęła nabór do projektu „Moja Mała Ojczyzna”. To projekt udostępniony dla wszystkich aktywnych osób, którym zależy na ich miejscowości oraz mają pomysł, jak ją zmieniać. „Moja Mała Ojczyzna” aktywizuje lokalne społeczności do działań, które je integrują, poprawiają jakość życia, pielęgnują lokalny patriotyzm, upamiętniają lokalnych bohaterów i wydarzenia, wspierają sport, rekreację oraz edukację. Do przedsięwzięcia zgłosiło się 509 podmiotów, z których 25 otrzymało dofinansowanie. Projekty będą realizowane od marca do sierpnia 2018 roku.

Rok 2018 to jubileusz stulecia odzyskania niepodległości, dlatego w październiku 2017 roku fundacja uruchomiła pilotaż programu grantowego „Na 100 Niepodległa”. Założenia konkursu to budowanie tożsamości narodowej, zgłębianie historii Polski, pamięć o wydarzeniach historycznych u młodych osób. Program będzie realizowany w formie zajęć, warsztatów, imprez jednorazowych lub cyklicznych o charakterze patriotycznym. Grupą docelową są dzieci i młodzież od 7 do 18 lat. Dodatkowym atutem programu jest budowanie więzi międzypokoleniowych dzięki współpracy dzieci i młodzieży z rodzicami oraz seniorami. Ogłoszenie wyników odbędzie się w 2018 roku.

Fundacja BGK kontynuowała rozpoczętą w 2010 roku współpracę z Centrum Edukacji Obywatelskiej w programie edukacyjnym „Młody Obywatel.” To program adresowany do osób dorosłych pracujących z młodzieżą: nauczycieli, bibliotekarzy, pracowników kultury, by za ich pośrednictwem angażować młodych ludzi w działania na rzecz społeczności lokalnych. Udział w programie pozwala uczniom poznać otoczenie, uczy pracy zespołowej, komunikacji, współpracy. „Młody Obywatel” uzyskał patronat honorowy Ministra Edukacji Narodowej oraz Pełnomocnika Rządu ds. Społeczeństwa Obywatelskiego. W dziewiątej edycji programu wzięło udział 209 grup projektowych z całej Polski.

Fundacja BGK była partnerem strategicznym dwóch konkursów: Konkursu na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku i Historia Bliska. Fundacja w konkursie na Najlepsze Przedsiębiorstwo Społeczne Roku organizowanym przez Fundację Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych ufundowała nagrodę w kategorii „Pomysł na Rozwój”. Nagrodę otrzymała Spółdzielnia Socjalna Margines w Warszawie, która zatrudnia między innymi migrantów politycznych i ekonomicznych, stosując przy tym innowacyjne metody zarządzania i organizacji pracy.

Organizatorem konkursu Historia Bliska była Fundacja Ośrodka KARTA. Tematem 20. edycji konkursu była „Walka, praca, trwanie... Ludzie i czyny dla Niepodległej 1918–2018”, czyli badanie historii bliskiej, często nieznannej, zapomnianej, nieobecnej w świadomości lokalnej społeczności. Ogłaszając konkurs w okresie przygotowań do obchodów stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, organizatorzy konkursu chcieli zachęcić młodzież do pokazania różnych wymiarów walki o własne państwo, a także troski o jego kształt i trwałość, pracy na jego rzecz.

9. REALIZACJA POLITYKI KADROWEJ W BGK

Stan zatrudnienia

W ramach całej grupy kapitałowej zatrudnienie na koniec 2017 roku wyniosło 1 531 etatów i było wyższe od stanu z końca roku 2016 o 127 etatów.

Stan zatrudnienia w BGK na 31 grudnia 2017r. był na poziomie 1 444 etatów. W stosunku do stanu z końca 2016 roku zatrudnienie było wyższe o 109 etatów (tj. o 8,2%). Główne obszary wzrostu etatyzacji to: pion funduszy europejskich, pion IT, obszar rynków i finansów, pion HR i komunikacji, pion zarządzania produktami.

System wynagradzania

Bank realizuje politykę wynagradzania, której założenia są zgodne ze strategią i wartościami BGK oraz nakierowane są na minimalizowanie ryzyka. Polityka wynagrodzeń spełnia wymogi prawne, zasady compliance, jest również zgodna z wytycznymi i regulacjami zewnętrznymi, do których przestrzegania BGK jest zobowiązany.

Podstawową regulacją wewnętrzną w zakresie polityki wynagradzania pracowników BGK jest „Regulamin wynagradzania pracowników Banku Gospodarstwa Krajowego”, który określa warunki wynagradzania pracowników oraz przyznawania pozostałych świadczeń związanych z pracą.

W BGK funkcjonuje system wynagradzania obejmujący wynagrodzenie stałe oraz zmienne składniki wynagrodzenia, w tym premie oraz nagrody za wyniki. Stanowi on spójny zestaw kluczowych narzędzi i norm wynagradzania pracowników. Dodatkowo BGK oferuje świadczenia pozapłacowe.

Bank, co do zasady przyjmuje, aby wynagrodzenia były na porównywalnym poziomie względem wynagrodzeń w sektorze finansowym, a ich wysokość nie stanowiła zachęty do podejmowania nadmiernego ryzyka w działalności BGK.

Bank prowadzi wykaz osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka BGK. Zasady przyznawania i wypłaty wynagradzania zmiennego dla tych pracowników reguluje „Polityka zmiennych składników wynagrodzeń zidentyfikowanych pracowników mających istotny wpływ na profil ryzyka w Banku Gospodarstwa Krajowego”.

Jednocześnie, względem osób pełniących funkcje Członków Zarządu, zasady wynagradzania opierają się na ustawie z dnia 9 czerwca 2016r. - o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami. Stałe i zmienne składniki wynagrodzenia tych pracowników ustala się zgodnie z art. 11 a ustawy z dnia 14 marca 2003r. o Banku Gospodarstwa Krajowego.

Rozwój pracowników

Polityka rozwoju pracowników Banku w 2017 roku realizowana była w formie dużych projektów rozwojowych, szkoleń zamkniętych (zewnętrznych i wewnętrznych), szkoleń otwartych, nauki języków obcych oraz studiów. Większość działań rozwojowo-szkoleniowych, w tym wszystkie projekty rozwojowe, organizowano w formie szkoleń zamkniętych, które dają możliwość ścisłego dostosowania programu szkolenia do potrzeb Banku a ponadto pozwalają na przeszkolenie większej liczby osób oraz na efektywniejsze wykorzystanie środków finansowych. Realizowano szkolenia merytoryczne o tematyce sprzyjającej pogłębianiu wiedzy w obszarach związanych z wykonywanymi zadaniami na stanowisku pracy oraz służące rozwijaniu u pracowników umiejętności niezbędnych do efektywnej realizacji przyjętych kierunków rozwoju Banku. Część szkoleń, głównie dla pracowników Pionu Ryzyka i Sprzedaży, sfinansowano z grantów EBI.

W 2017 roku wraz z menedżerami zbudowaliśmy model kompetencji menedżerskich (myślenie strategiczne, motywowanie i rozwój, świadomość biznesowa, zarządzanie zmianą, komunikacja). Menedżerowie uczestniczyli w szeregu działań rozwojowych tj. program GRID, Świadome Przywództwo, Akademia Maxwell’a, Vademecum Menedżera oraz ABC Menedżera. Ponadto, przeprowadziliśmy feedback metodą 360 stopni dla członków Zarządu oraz Dyrektorów Zarządzających, jak również zbadaliśmy kulturę organizacyjną.

Pracownicy na stanowiskach eksperckich uczestniczyli w cyklu szkoleń ogólnorozwojowych tj. negocjacje w biznesie, asertywność, radzenie sobie w stresie, wystąpienia publiczne, czy też 7 nawyków skutecznego działania Covey’a.

Przeprowadzone zostało badanie opinii pracowników, które miało na celu poznanie opinii i spostrzeżeń pracowników o Banku jako pracodawcy.

Polityka różnorodności

Bank stosuje zasady wspierające różnorodność w zatrudnianiu swoich pracowników oraz dba o równe ich traktowanie. Zgodnie z przyjętym w BGK Regulaminem Pracy pracownicy Banku, bez względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, przynależność związkową, pochodzenie etniczne, wyznanie, orientację seksualną, bez względu na tryb zatrudnienia (czas określony lub nie określony, w pełnym lub niepełnym wymiarze czasu pracy), są równo traktowani w zakresie nawiązania i rozwiązania stosunku pracy, warunków zatrudnienia, awansowania oraz dostępu do szkoleń w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych. Pracownicy mają prawo do jednakowego wynagrodzenia za jednakową pracę lub za pracę o jednakowej wartości. Bank pracuje również nad kolejnymi rozwiązaniami w zakresie wspierania godności i szacunku w miejscu pracy.

Pracownicy Banku to osoby o różnej płci, wieku, doświadczeniu i wykształceniu zarówno na poziomie kadry kierowniczej, jak i pracowników niższych szczebli. Stosowne statystyki według stanu na dzień 31 grudnia 2017r. zaprezentowano poniżej.

TABELA 32: Struktura zatrudnienia w BGK według płci

	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Kadra kierownicza	113	125	238
Pozostali pracownicy	824	435	1259
RAZEM	937	560	1 497

Rys. 12

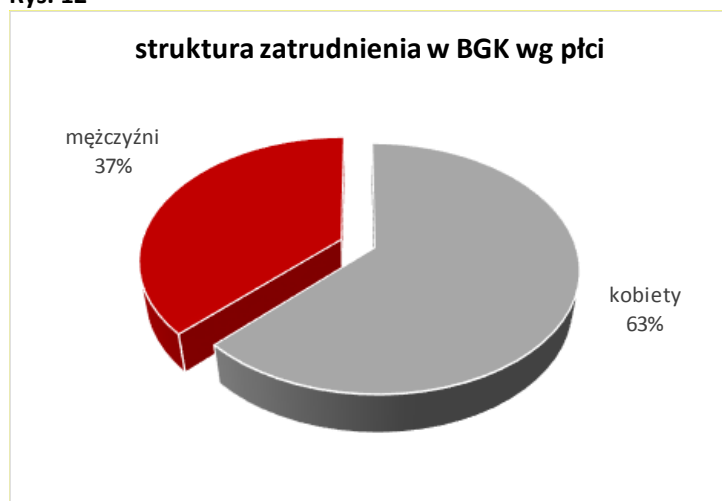

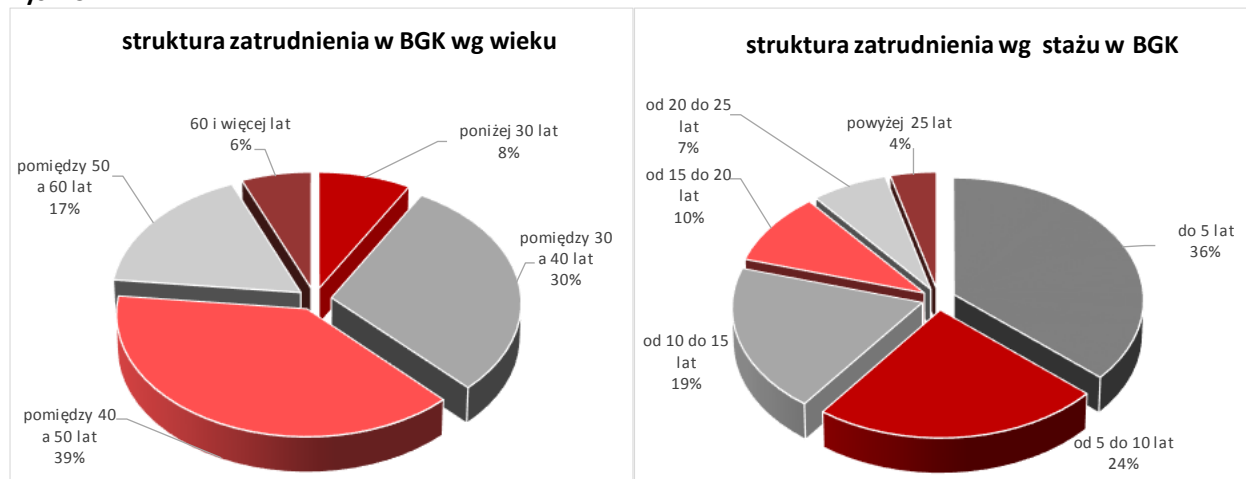
TABELA 33: Struktura zatrudnienia w BGK według grup wiekowych

	poniżej 30 lat	między 30 a 40 lat	między 40 a 50 lat	między 50 a 60 lat	60 i więcej lat
Kadra kierownicza	2	45	127	50	14
Pozostali pracownicy	121	397	456	206	79
RAZEM	123	442	583	256	93

TABELA 34: Struktura zatrudnienia w BGK według stażu pracy w BGK

	do 5 lat	od 5 do 10 lat	od 10 do 15 lat	od 15 do 20 lat	od 20 do 25 lat	powyżej 25 lat
Kadra kierownicza	83	52	58	16	15	14
Pozostali pracownicy	464	302	232	128	86	47
RAZEM	547	354	290	144	101	61

Rys. 13

10. INFORMACJA O PODMIOCIE UPRAWNIONYM DO BADANIA SPRAWOZDAŃ

Szczegółowe informacje o dacie zawarcia umowy oraz o wynagrodzeniu podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań zostały ujawnione w nocy 50 sprawozdania finansowego Banku Gospodarstwa Krajowego za rok 2017.

11. UJAWNIEŃ WYMAGANE PRAWEM BANKOWYM PODLEGAJĄCE BADANIU PRZEZ BIEGŁEGO REWIDENTA

Realizując wymogi zawarte w art. 111a ustawy Prawo bankowe (Dz.U. 2017 poz. 1876, z późn. zm.), BGK informuje, że:

- Bank Gospodarstwa Krajowego działa wyłącznie na terenie Rzeczypospolitej Polskiej jako jedyny bank państwowy i nie posiada zagranicznych podmiotów zależnych,
- BGK nie zawarł umowy, o której mowa w art. 141t ust.1 ustawy Prawo bankowe,
- w 2017 roku Bank osiągnął zgodnie ze sprawozdaniem finansowym obrót w wysokości 2 042,0 mln zł (liczony jako suma przychodów odsetkowych, prowizyjnych, przychodów z akcji i udziałów, wyniku z operacji finansowych oraz wyniku z wymiany), zysk brutto w wysokości 606,2 mln zł, podatek dochodowy wyniósł 88,4 mln zł,
- zatrudnienie w Banku na koniec grudnia 2017 roku wyniosło 1 444 etaty,
- Bank nie otrzymał finansowego wsparcia pochodzącego ze środków publicznych na podstawie ustawy z dnia 12 lutego 2009r. o udzielaniu przez Skarb Państwa wsparcia instytucjom finansowym (Dz. U. z 2016r. poz. 1436).

Powyższe dane zostały zbadane przez biegłego rewidenta.

12. OŚWIADCZENIE NA TEMAT INFORMACJI NIEFINANSOWYCH

Bank Gospodarstwa Krajowego jako podmiot funkcjonujący w formule prawnej banku państwowego nie składa w ramach sprawozdania z działalności oświadczenia na temat informacji niefinansowych zgodnie z art. 49b ust. 1 ustawy o rachunkowości (Dz.U.2016.1047 j.t. z późn. zm.).

13. OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU ZASAD ŁADU KORPORACYJNEGO

13.1 ZASADY OGÓLNE

Bank Gospodarstwa Krajowego w ramach ładu korporacyjnego stosuje obowiązujące od 1 stycznia 2015r., wydane przez Komisję Nadzoru Finansowego „Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych”, poprzez zaimplementowanie ich w „Zasadach ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” oraz innych wewnętrznych aktach normatywnych. Ponadto, ramy ładu korporacyjnego BGK określają również zewnętrzne akty prawne:

- ustawa z dnia 14 marca 2003r. o Banku Gospodarstwa Krajowego,
- statut Banku Gospodarstwa Krajowego, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Rozwoju z dnia 16 września 2016r. w sprawie nadania statutu Bankowi Gospodarstwa Krajowego,
- ustawa z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe,
- Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach,
- uchwała nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 25 kwietnia 2017r. w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach,
- uchwała nr 385/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie szczegółowych zasad i sposobu ogłaszania przez banki informacji o charakterze jakościowym i ilościowym dotyczących adekwatności kapitałowej oraz zakresu informacji podlegających ogłaszaniu.

Przyjmując Zasady KNF, BGK uwzględniono formę prawną Banku Gospodarstwa Krajowego jako banku państwowego, którego jedynym właścicielem jest Skarb Państwa, mając też na względzie jego specyfikę:

- brak Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy oraz brak kandydatów powoływanych spośród udziałowców mniejszościowych,
- dodatkowa działalność członków organu zarządzającego i nadzorującego określona odrębnymi przepisami prawa,
- brak w ofercie banku działalności dotyczącej zarządzania aktywami na ryzyko klienta.

„Zasady Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” uchwalane są przez Zarząd, a następnie zatwierdzane przez Radę Nadzorczą. Bank publikuje „Zasady Ładu Korporacyjnego Banku Gospodarstwa Krajowego” na swojej stronie internetowej pod adresem: www.bgk.pl.

13.2 ZADANIA, ZAKRES DZIAŁALNOŚCI ORAZ ORGANIZACJA BGK

Ustawa o Banku Gospodarstwa Krajowego określa zadania, zakres działalności oraz organizację BGK. Do podstawowych celów działalności Banku, w zakresie określonym ustawą o BGK oraz odrębnymi przepisami, należy wspieranie polityki gospodarczej Rady Ministrów, rządowych programów społeczno-gospodarczych oraz programów samorządności lokalnej i rozwoju regionalnego, obejmujących w szczególności projekty:

- realizowane z wykorzystaniem środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej oraz międzynarodowych instytucji finansowych w rozumieniu art. 4 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe,
- infrastrukturalne,
- związane z rozwojem sektora małych i średnich przedsiębiorstw - w tym realizowane z wykorzystaniem środków publicznych.

Do zadań BGK należy:

- wykonywanie czynności określonych ustawą z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe,
- obsługa funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw,
- obsługa transakcji eksportowych z zastosowaniem instrumentów wspierania eksportu oraz wspieranie eksportu polskich towarów i usług, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji programów rządowych,
- wykonywanie czynności dotyczących instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie trzech aktów (dekretów) z 25 października 1948r.,

- prowadzenie - bezpośrednio lub pośrednio - działalności gwarancyjnej lub poręczeniowej w ramach realizacji programów rządowych lub w imieniu i na rachunek Skarbu Państwa na podstawie ustawy z dnia 8 maja 1997r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, w szczególności dla sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
- wydawanie oświadczeń mających moc dokumentu urzędowego, umożliwiających wykreślenie wpisów ujawnionych w działach III i IV ksiąg wieczystych lub zbiorach dokumentów, dokonanych na rzecz:
 - instytucji kredytowych zlikwidowanych lub uznanych za zlikwidowane na podstawie dekretów, o których powyżej mowa,
 - Skarbu Państwa z tytułu:
 - nabycia ziemi i inwentarza z Państwowego Funduszu Ziemi, utworzonego dekretem z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej,
 - udzielonych w latach 1945-1990 kredytów i pożyczek na rozbiórkę i naprawę, wykończenie budowy, nadbudowę, remont i odbudowę budynków, na sprzedaż gruntów pod zabudowę oraz na sprzedaż przez państwo domów jednorodzinnych i wielorodzinnych,
 - Skarbu Państwa lub podmiotów, których następcą jest Skarb Państwa, dokonanych przed dniem 1 września 1939r.,
- wspieranie rozwoju budownictwa mieszkaniowego, w szczególności budownictwa mającego na celu budowę lokali mieszkalnych na wynajem, zgodnie z odrębnymi przepisami lub w ramach realizacji rządowych programów.

Bank może również pełnić rolę podmiotu wdrażającego instrument finansowy lub fundusz funduszy, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. ustanawiającym wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006.

Statut BGK nadaje, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw gospodarki. Statut BGK określa, w szczególności, organizację wewnętrzną i szczegółowy zakres czynności wykonywanych przez BGK, szczegółowy zakres działania Rady Nadzorczej i Zarządu oraz fundusze własne BGK i zasady prowadzenia gospodarki finansowej.

Ustawa o Banku Gospodarstwa Krajowego oraz statut BGK zapewniają podział kompetencji pomiędzy Radą Nadzorczą - organem nadzorczym, a Zarządem - organem zarządzającym BGK.

Jeżeli przepisy prawa nie stanowią inaczej, do działalności BGK stosuje się przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe.

13.3 SKŁAD I ZASADY DZIAŁANIA ORGANÓW BGK I KOMITETÓW, SPOSÓB REPREZENTACJI ORAZ UPRAWNIENIA PREZESA ZARZĄDU

Organami banku są Rada Nadzorcza i Zarząd.

Sposób reprezentacji banku określa ustawa o BGK oraz statut BGK, zgodnie z którymi do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku uprawnieni są:

- dwaj członkowie zarządu działający łącznie,
- pełnomocnicy – w zakresie otrzymanych pełnomocnictw, działający samodzielnie lub łącznie z innym pełnomocnikiem lub członkiem zarządu.

Rada Nadzorcza

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością BGK we wszystkich dziedzinach jego działalności. Kadencja Rady Nadzorczej trwa 4 lata. W dniu 1 września 2016r. rozpoczęła się IX kadencja Rady Nadzorczej.

Zgodnie z ustawą o BGK Rada Nadzorcza składa się z 11 członków, w tym przewodniczącego, powoływanych spośród osób posiadających odpowiednie kwalifikacje. Kandydaci do Rady Nadzorczej BGK muszą uzyskać pozytywną opinię Rady do spraw Spółek i państwowych osób prawnych, działającej przy Kancelarii Prezesa Rady Ministrów. Ponadto w skład Rady Nadzorczej wchodzi członkowie spełniający kryterium niezależności, o której mowa w przepisach ustawy z dnia 11 maja 2017r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym. Przewodniczącemu Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw gospodarki. Pozostałych członków Rady Nadzorczej powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek właściwych ministrów. Członek Rady Nadzorczej nie może być członkiem Zarządu.

Aktualny skład osobowy RN publikowany jest na stronie internetowej pod adresem: www.bgk.pl.

Posiedzenia RN odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż raz na kwartał. Rada Nadzorcza podejmuje uchwały bezwzględną większością głosów przy obecności na posiedzeniu co najmniej połowy jej członków, w tym przewodniczącego lub członka RN pełniącego stale funkcję zastępcy przewodniczącego. Uchwały Rady Nadzorczej są przekazywane Zarządowi do wykonania lub do wiadomości.

Na 31 grudnia 2017r. skład Rady Nadzorczej był następujący:

- Paweł Borys, Przewodniczący,
- Witold Słowik, Zastępca Przewodniczącego,
- Jakub Modrzejewski, Sekretarz,
- Artur Adamski, Członek,
- Beata Gorajek, Członek,
- Kamil Mrocza, Członek,
- Jarosław Nowacki, Członek,
- Jan Filip Staniłko, Członek,
- Jerzy Szmit, Członek,
- Łukasz Robert Śmigasiewicz, Członek.

Skład Rady Nadzorczej Banku z informacją o okresie pełnienia funkcji oraz wynagrodzenia jej członków w 2017 roku przedstawiono w tabeli poniżej.

TABELA 35: Rada Nadzorcza BGK w 2017 roku

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w radzie	Funkcja w radzie	wynagrodzenie* w zł
Paweł Borys	01.01.2017 – 31.12.2017	Przewodniczący	87 195
Witold Słowik	01.01.2017 – 31.12.2017	Zastępca Przewodniczącego	
Artur Adamski	01.01.2017 – 31.12.2017	Członek	86 218
Joanna Bęza-Bojanowska	01.01.2017 – 24.07.2017	Członek	49 134
Beata Gorajek	26.07.2017 – 31.12.2017	Członek	34 287
Michał Łukasz Kamiński	01.01.2017 – 03.01.2017	Sekretarz	1 682
Wojciech Kowalczyk	01.01.2017 – 13.02.2017	Członek	
Jadwiga Lesisz	01.01.2017 – 15.01.2017	Członek	3 531
Jakub Modrzejewski	03.07.2017 – 24.09.2017	Członek	40 389
	25.09.2017 – 31.12.2017	Sekretarz	
Kamil Mrocza	26.07.2017 – 31.12.2017	Członek	34 287
Jarosław Nowacki	01.01.2017 – 31.12.2017	Członek	85 418
Jan Filip Staniłko	01.01.2017 – 31.12.2017	Członek	85 732
Łukasz Robert Śmigasiewicz	26.07.2017 – 31.12.2017	Członek	35 356
Jerzy Szmit	01.01.2017 – 31.12.2017	Członek	
Robert Zima	01.01.2017 – 24.07.2017	Członek	46 900

* brak wynagrodzenia związany jest z pełnieniem funkcji Sekretarza bądź Podsekretarza Stanu

W 2017 roku rezygnację z pełnienia funkcji w Radzie Nadzorczej złożyli:

- 1) Michał Łukasz Kamiński – z dniem 4 stycznia 2017r.,
- 2) Jadwiga Lesisz – z dniem 16 stycznia 2017r.,

3) Wojciech Kowalczyk – z dniem 13 lutego 2017r.

Prezes Rady Ministrów Beata Szydło:

1) powołała członków Rady Nadzorczej:

- a) Jakuba Modrzejewskiego – z dniem 3 lipca 2017r. W dniu 25 września 2017r. Rada Nadzorcza wybrała Jakuba Modrzejewskiego na sekretarza Rady Nadzorczej;
- b) Beatę Gorajek, Kamila Mrocza i Łukasza Śmigasiewicza – z dniem 26 lipca 2017r.

2) odwołała ze składu Rady Nadzorczej Joannę Bęzę-Bojanowską i Roberta Zimę – z dniem 25 lipca 2017r.

Wynagrodzenie członków Rady Nadzorczej BGK

Członkowie Rady Nadzorczej w Banku Gospodarstwa Krajowego są wynagradzani zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 5 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016r. poz.1202) oraz Oświadczeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 października 2016r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

Zarząd

Podstawy i zakres działania zarządu określa ustawa o BGK, statut BGK, ustawa Prawo bankowe oraz regulamin zarządu BGK, zatwierdzony uchwałą Rady Nadzorczej. Do zadań zarządu należą wszystkie sprawy związane z kierowaniem BGK, z wyjątkiem zadań zastrzeżonych dla rady nadzorczej i prezesa zarządu. Kadencja Zarządu trwa 5 lat.

Zgodnie z ustawą o BGK, zarząd składa się z 6 członków, w tym prezesa, pierwszego wiceprezesa i wiceprezesa. Prezesa, pierwszego wiceprezesa, wiceprezesa oraz pozostałych członków zarządu powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów, na wniosek właściwych ministrów. Ponadto powołanie prezesa zarządu i jednego członka zarządu, któremu powierzone zostanie zarządzanie ryzykiem istotnym w działalności BGK, następuje za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego. Przepisy art. 22a ust. 2 i art. 22b ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. - Prawo bankowe stosuje się odpowiednio.

Zarząd odbywa posiedzenia zgodnie z harmonogramem posiedzeń zarządu lub w miarę potrzeb. Harmonogram posiedzeń Zarządu ustalany jest pod koniec każdego roku i określa przewidywane terminy posiedzeń. Uchwały zarządu są podejmowane na posiedzeniu. Zarząd może podejmować uchwały w trybie pisemnym lub z wykorzystaniem środków porozumiewania się na odległość. Uchwały podejmowane przez zarząd zapadają zwykłą większością głosów, przy udziale co najmniej połowy członków zarządu. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos prezesa zarządu lub w razie jego nieobecności pierwszego wiceprezesa zarządu.

W 2017 roku nie było dokonywanych zmian w składzie zarządu BGK. Skład zarządu BGK z okresem pełnienia funkcji przedstawiono w tabeli poniżej.

TABELA 36: Skład zarządu BGK w 2017 roku

Imię i nazwisko	Okres pełnienia funkcji w zarządzie	Funkcja w zarządzie
Beata Daszyńska-Muzyczka	01.01.2017 - 31.12.2017	Prezes Zarządu
Paweł Nierada	01.01.2017 - 31.12.2017	Pierwszy Wiceprezes Zarządu
Włodzimierz Kocon	01.01.2017 - 31.12.2017	Wiceprezes Zarządu
Przemysław Cieszyński	01.01.2017 - 31.12.2017	Członek Zarządu
Wojciech Hann	01.01.2017 - 31.12.2017	Członek Zarządu
Radosław Kwiecień	01.01.2017 - 31.12.2017	Członek Zarządu

Aktualny skład osobowy zarządu publikowany jest na stronie internetowej BGK pod adresem: www.bgk.pl.

Prezes Zarządu reprezentuje Bank na zewnątrz, przewodniczy obradom zarządu, organizuje działalność Banku, a także zapewnia wykonywanie uchwał zarządu. Prezes zarządu jest przełożonym wszystkich pracowników BGK. Kompetencje pierwszego wiceprezesa i wiceprezesa oraz członków zarządu wynikają z ustawy o BGK.

Wynagrodzenie członków Zarządu BGK

Członkowie zarządu BGK wynagradzani są zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2016r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (Dz. U. z 2016r. poz. 1202), Oświadczeniem Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 14 października 2016r. w sprawie zasad kształtowania wynagrodzeń Członków Zarządu Banku Gospodarstwa Krajowego, Regulaminem wynagradzania członków zarządu BGK, stanowiącym załącznik do uchwały Rady Nadzorczej nr 57/2016/IX z dnia 3 listopada 2016r. z późn. zm., oraz „Polityką zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Gospodarstwa Krajowego”, która została wprowadzona uchwałą Rady Nadzorczej BGK nr 58/2016/IX z dnia 3 listopada 2016r.

Kształtowanie się wynagrodzeń członków Zarządu zaprezentowano w tabeli poniżej.

TABELA 37: Wynagrodzenia członków zarządu BGK w 2017 roku (w zł)

Nazwisko i imię	pełniona funkcja w 2016r.	wynagrodzenie podstawowe	wynagrodzenie uzupełniające
Beata Daszyńska-Muzyczka	Prezes Zarządu	763 714	
Paweł Nierada	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu	624 000	141 067
Włodzimierz Kocon	Wiceprezes - Pierwszy Zastępca Prezesa Zarządu	624 000	141 067
Przemysław Cieszyński	Wiceprezes Zarządu	624 000	141 067
Wojciech Hann	Wiceprezes Zarządu	624 000	141 067
Radosław Kwiecień	Wiceprezes Zarządu	599 238	
Razem		3 858 952	564 267

W Banku Gospodarstwa Krajowego zostały powołane przez Radę Nadzorczą oraz zarząd komitety, które pełnią funkcje kontrolne lub doradczo-opiniujące. Rada Nadzorcza ustanowiła:

- Komitet ds. Audytu,
- Komitet ds. Ryzyka,
- Komitet ds. Wynagrodzeń.

Zarząd w ramach swoich uprawnień powołał dwa komitety o charakterze obligatoryjnym: Komitet Finansowy Banku oraz Komitet Kredytowy Banku, a także pięć komitetów zajmujących się określonymi dziedzinami działalności BGK tj. Komitet Ryzyka Operacyjnego, Komitet Zmian, Komitet Architektury, Komitet Autoryzacji Wydatków, Komitet Zarządzania Jakością Danych. Komitety są kolegialnymi ciałami opiniodawczymi i decyzyjnymi, których skład oraz zadania określa Zarząd w drodze uchwały. Komitety działają na podstawie Regulaminów uchwalanych przez Zarząd.

Komitet do spraw Audytu

Komitet do spraw Audytu powołany został w grudniu 2007 roku uchwałą Rady Nadzorczej Banku; członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi od 3 do 5 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- sprawowanie nadzoru nad organizacją komórki audytu wewnętrznego oraz organizacją komórki do spraw zgodności Banku,
- monitorowanie procesu sprawozdawczości finansowej, sprawozdawczości zarządczej i wykonywania czynności rewizji finansowej w BGK,
- monitorowanie obszaru systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem w BGK,
- opracowywanie polityki wyboru firmy audytorskiej, polityki świadczenia dozwolonych usług niebędących badaniem przez firmę audytorską przez podmioty z nią powiązane oraz przez członka sieci firmy audytorskiej oraz procedury wyboru firmy audytorskiej przez BGK;
- kontrolowanie i monitorowanie niezależności firmy audytorskiej i biegłego rewidenta.

Szczegółowy zakres i tryb działania Komitetu do spraw Audytu określa regulamin Komitetu do spraw Audytu, uchwalany przez Radę Nadzorczą.

Komitet do Spraw Ryzyka

Komitet do spraw Ryzyka powołany został w grudniu 2015 roku uchwałą Rady Nadzorczej Banku; członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi od 3 do 5 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- opiniowanie całościowej bieżącej i przyszłej gotowości BGK do podejmowania ryzyka
- opiniowanie opracowanej przez Zarząd strategii zarządzania ryzykiem w działalności BGK,
- opiniowanie przedkładanych przez Zarząd informacji dotyczących realizacji polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami,
- wspieranie Rady Nadzorczej w nadzorowaniu wdrażania strategii zarządzania ryzykiem w działalności BGK przez kadrę kierowniczą wyższego szczebla banku,
- okresowe analizowanie raportów dotyczących cen aktywów i pasywów w kontekście wieloletniego programu rozwoju Banku oraz modelu zarządzania ryzykiem.

Komitet do Spraw Wynagrodzeń

Komitet do spraw Wynagrodzeń powołany został w lutym 2013 roku uchwałą Rady Nadzorczej. Członkowie Komitetu powoływani są spośród członków Rady Nadzorczej. W skład Komitetu wchodzi od 3 do 5 członków.

Zadania Komitetu obejmują w szczególności:

- monitorowanie i wydawanie opinii na temat polityki zmiennych składników wynagrodzeń oraz jej realizacji, w tym wysokości i rodzajów składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze,
- przygotowywanie zaleceń dla Zarządu w odniesieniu do wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku,
- opiniowanie i monitorowanie zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących w Banku stanowiska kierownicze związane z zarządzaniem komórką audytu wewnętrznego, ryzykiem oraz zapewnieniem zgodności działania banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i wewnętrznymi aktami normatywnymi,
- ocena realizacji przez członków Zarządu celów zarządczych i przedstawianie rekomendacji Radzie Nadzorczej w zakresie wypłaty zmiennych składników wynagrodzeń.

Komitet Finansowy Banku

Podstawowym celem działalności Komitetu Finansowego Banku jest określanie bieżącej, średnio i długoterminowej polityki zarządzania aktywami i pasywami Banku. Ma ona na celu optymalizację wyników oraz efektywną alokację kapitału Banku, przy uwzględnieniu adekwatnego poziomu ekspozycji na ryzyko bankowe oraz charakteru zadań realizowanych przez BGK w ramach prowadzonej obsługi funduszy utworzonych, powierzonych lub przekazanych BGK na podstawie odrębnych ustaw, bądź innych aktów prawnych.

Komitet Kredytowy Banku

Zakres działania Komitetu Kredytowego Banku obejmuje działalność obarczoną ryzykiem kredytowym z obszaru działalności własnej i zleconej BGK, w szczególności dotyczące podejmowanie decyzji w sprawie wniosków kredytowych, wniosków dotyczących czynności restrukturyzacyjnych, windykacyjnych, przejmowania składników majątkowych w zakresie kompetencji komitetu a także dokonywanie kwartalnych przeglądów portfela kredytowego i podejmowanie decyzji w sprawie klasyfikacji i poziomu tworzonych rezerw celowych.

Komitet Ryzyka Operacyjnego Banku

Komitet Ryzyka Operacyjnego został powołany w celu zapewnienia efektywnego zarządzania ryzykiem operacyjnym i ryzykiem braku zgodności. Komitet pełni funkcje opiniodawcze i decyzyjne.

Komitet Zmian Banku

Podstawowym celem działalności jest zarządzanie portfelem przedsięwzięć (projektów, programów i inicjatyw), w ramach kompetencji przyznanych komitetowi, w szczególności zapewnienie realizacji przedsięwzięć zgodnie ze Strategią Banku.

Komitet Architektury

Celem działalności powołanego w 2017 roku komitetu jest zapewnienie efektywnego i sprawnego zarządzania architekturą IT w BGK.

Komitet Autoryzacji Wydatków

Podstawowym celem Komitetu Autoryzacji Wydatków jest zapewnienie wysokiej efektywności kosztowej w działalności bieżącej oraz projektowej wspierającej realizację Strategii Banku.

Komitet Zarządzania Jakością Danych

Komitet Zarządzania Jakością Danych został powołany w 2017 roku w celu wsparcia procesu zarządzania jakością danych w BGK.

13.4 SYSTEM KONTROLI WEWNĘTRZNEJ, ZARZĄDZANIE RYZYKIEM I KAPITAŁEM STOSOWANE W BANKU, SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH BANKU

System kontroli wewnętrznej

W BGK działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest zapewnienie skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdawczości finansowej, przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem oraz zgodności działania z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi. System kontroli wewnętrznej uwzględnia również funkcjonowanie podmiotów zależnych oraz przedsiębiorców zewnętrznych, którym BGK powierzył wykonywanie czynności bankowych i czynności faktycznych związanych z działalnością bankową.

System kontroli wewnętrznej w BGK jest zorganizowany w oparciu o koncepcję trzech, niezależnych poziomów (linii obrony):

- na pierwszy poziom (pierwszą linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej,
- na drugi poziom (drugą linię obrony) składa się:
 - zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii obrony,
 - działalność Departamentu Zgodności,
- na trzeci poziom (trzecią linię obrony) składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego.

System kontroli wewnętrznej uregulowany jest postanowieniami Regulaminu kontroli wewnętrznej w BGK, który został przyjęty przez Zarząd, a następnie zatwierdzony przez Radę Nadzorczą. Regulamin został opracowany w oparciu o przepisy Prawa bankowego, ustawę o BGK, statut BGK, Rozporządzenie Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, Uchwałę nr 141/2017 Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie wydania Rekomendacji H dotyczącej systemu kontroli wewnętrznej w bankach, a także w oparciu o międzynarodowe standardy i dobre praktyki. Doprecyzowaniem postanowień Regulaminu Kontroli Wewnętrznej w BGK są Zasady organizacji funkcji kontroli w BGK.

Regulamin określa cele, zakres, zasady organizacji i sprawowania kontroli wewnętrznej w komórkach organizacyjnych centrali i oddziałach oraz zasady nadzoru nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

W BGK funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, która zgodnie ze statutem podlega bezpośrednio prezesowi zarządu. Jej zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej. Zgodnie z wymogami zewnętrznymi i najlepszymi praktykami,

audytem jest objęta cała działalność BGK. Ocenie audytu podlega również funkcjonowanie podmiotów zależnych. Komórka audytu wewnętrznego w BGK funkcjonuje zgodnie z Międzynarodowymi standardami praktyki zawodowej audytu wewnętrznego, przygotowanymi przez Instytut Auditorów Wewnętrznych IIA, co jest potwierdzane cykliczną niezależną oceną zewnętrzną (ostatnia taka ocena przeprowadzona była w 2017 roku). W banku, zgodnie z wymogami regulatora, funkcjonują mechanizmy zapewniające niezależność komórki audytu, w tym między innymi nadzór nad pracą komórki przez Komitet ds. Audytu, akceptacja przez Radę Nadzorczą zmian na stanowisku dyrektora komórki audytu wewnętrznego, akceptacja planów i sprawozdań tej komórki przez Radę Nadzorczą, a także bezpośredni kontakt dyrektora audytu z przewodniczącym Komitetu ds. Audytu.

W BGK funkcjonuje komórka ds. zgodności, której rolę pełni Departament Zgodności (DZ). Celem działania DZ jest nadzór nad procesem zapewnienia zgodności działania BGK z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi. Nadzór ten realizowany jest w szczególności poprzez:

- niezależne monitorowanie i raportowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, zwłaszcza w formie weryfikacji bieżącej pionowej i testowania pionowego w dedykowanych obszarach,
- realizację procesu zarządzania ryzykiem braku zgodności (identyfikowanie, ocena, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie).

Uprawnienia, obowiązki oraz zakres zadań DZ zostały określone w Polityce zgodności BGK, Regulaminie organizacyjnym DZ oraz Regulaminie kontroli wewnętrznej BGK. Kierującemu komórką ds. zgodności – Compliance Officerowi oraz jej pracownikom został zapewniony odpowiedni zakres uprawnień. Dodatkowo, zgodnie z wymogami regulatora, funkcjonują w BGK mechanizmy zapewniające niezależność komórki ds. zgodności, w tym między innymi bezpośrednia podległość DZ prezesowi zarządu, nadzór nad pracą komórki przez Komitet ds. Audytu, akceptacja przez Radę Nadzorczą zmian na stanowisku dyrektora komórki ds. zgodności, akceptacja planów i sprawozdań tej komórki przez Radę Nadzorczą, a także bezpośredni kontakt Compliance Officer'a z przewodniczącym Komitetu ds. Audytu.

Zarządzanie ryzykiem i kapitałem

Zarządzanie ryzykiem w banku realizowane jest na podstawie wewnętrznych aktów normatywnych (przyjmujących postać polityk, zasad, instrukcji i procedur) dotyczących identyfikacji, pomiaru, monitorowania, kontroli, raportowania, limitowania i zabezpieczania ryzyka, w szczególności są to:

- Polityka zarządzania ryzykiem płynności w BGK, która określa strategiczne ramy oraz zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem płynności,
- Polityka zarządzania ryzykiem rynkowym w BGK, która określa strategiczne ramy oraz zasady funkcjonowania systemu zarządzania ryzykiem rynkowym,
- Polityka zarządzania ryzykiem operacyjnym w BGK, która zawiera wytyczne dotyczące organizacji systemu zarządzania, stanowiąc podstawę dla określenia zasad zarządzania ryzykiem operacyjnym,
- Polityka zarządzania ryzykiem kredytowym w BGK, która określa podstawowe zasady funkcjonowania procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku Gospodarstwa Krajowego,
- Polityka zarządzania kapitałem w BGK, która określa zasady zarządzania kapitałem (funduszami własnymi), wraz z rolą organów BGK w tym procesie.

Zgodnie z art. 431 - 455 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE L 176 z dnia 27 czerwca 2013r., s. 1, z późn. zm.) bank publikuje informacje w zakresie zarządzania ryzykiem i adekwatności kapitałowej na stronie internetowej BGK pod adresem: www.bgk.pl w formie sprawozdania w zakresie zarządzania ryzykiem i adekwatności kapitałowej BGK (Filar III).

Bank posiada wprowadzoną przez Zarząd i zatwierdzoną przez Radę Nadzorczą procedurę dotyczącą procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego, zgodnie z którą przynajmniej raz w roku dokonywany jest przegląd procesu ICAAP. Raport z przeglądu procesu ICAAP jest przedstawiany Komitetowi Finansowemu Banku, który po pozytywnym zaopiniowaniu rekomenduje go Zarządowi do akceptacji. Zarząd przekazuje raport z przeglądu procesu ICAAP Radzie Nadzorczej. Najważniejsze elementy procesu ICAAP znajdują swoje odzwierciedlenie w strategicznym i operacyjnym

zarządzaniu bankiem. Schemat organizacyjny BGK zapewnia niezależność komórek organizacyjnych zawierających transakcje, rozliczających je oraz monitorujących i kontrolujących ryzyko. Rozdzielność funkcji występuje na poziomie członka zarządu.

W BGK sprawowany jest nadzór nad ryzykiem związanym z działalnością podmiotów zależnych.

Istotne znaczenie w procesie zarządzania ryzykiem w BGK ma Rada Nadzorcza, która akceptuje politykę w obszarze różnych rodzajów ryzyk.

Sporządzanie sprawozdań finansowych Banku

Sprawozdanie finansowe Banku Gospodarstwa Krajowego sporządzane jest zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej przyjętymi przez Unię Europejską według stanu na 31 grudnia 2017r., oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej (MSSF), a w kwestiach nieuregulowanych przez MSSF zasadami rachunkowości określonymi w ustawie z dnia 29 września 1994r. o rachunkowości (Dz. U. 2017 poz. 2342, z późn. zm.) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi. Sprawozdanie finansowe BGK w ostatecznej treści, przyjęte uchwałą Zarządu, jest przedkładane Radzie Nadzorczej przez Zarząd do zatwierdzenia w terminie do 31 maja roku następnego po roku obrotowym, za który zostało ono sporządzone. Roczne sprawozdanie finansowe BGK podlega badaniu przez podmiot uprawniony do przeprowadzania badania sprawozdania finansowego BGK. Podmiot ten jest wybierany przez Radę Nadzorczą.

14. ZARZĄDZANIE I OCENA RYZYKA KREDYTOWEGO, FINANSOWEGO, OPERACYJNEGO ORAZ INNYCH RYZYK

14.1 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

W BGK funkcjonuje system zarządzania ryzykiem, który jest zorganizowany na trzech niezależnych poziomach. Na pierwszy poziom (pierwszą linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej BGK. Na drugi poziom (drugą linię obrony) składa się zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powoływanych do tego stanowiskach lub w komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie) oraz działalność komórki ds. zgodności. Na trzeci poziom (trzecią linię obrony) składa się działalność Departamentu Audytu Wewnętrznego.

Wewnętrznym celem zarządzania ryzykiem w BGK jest zapewnienie stabilności i bezpieczeństwa działania, utrzymywanie wysokiej jakości aktywów oraz osiągnięcie planowanego wyniku finansowego w ramach akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem realizowane jest na podstawie:

- Strategii zarządzania ryzykiem w BGK zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- Polityki zarządzania kapitałowego i szacowania kapitału wewnętrznego w BGK zatwierdzonej przez Radę Nadzorczą Banku,
- polityk, zasad i procedur zarządzania ryzykiem dotyczących identyfikacji, pomiaru lub szacowania, monitorowania, raportowania i kontroli ryzyka, opracowanych w formie pisemnej i zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą lub Zarząd Banku,
- zasad ładu korporacyjnego, zasad wyboru, wynagradzania i monitorowania pracowników sprawujących funkcje istotne dla banku oraz Polityki zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą Banku lub Zarząd Banku,
- regulacji dotyczących zarządzania ryzykiem w podmiotach zależnych.

System zarządzania ryzykiem w banku obejmuje następujące zadania:

- **identyfikację ryzyka**, która obejmuje określenie: rodzajów ryzyka, źródeł powstawania (czynniki ryzyka), istotności oraz wzajemnych relacji pomiędzy poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- **miarę lub szacowanie ryzyka**, które obejmuje ustalenie i stosowanie metod kwantyfikacji ryzyka oraz przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- **kontrolę ryzyka**, które obejmuje ustalenie i stosowanie mechanizmów kontroli ryzyka (m.in. system limitów, zapewnienie niezależności zarządzania ryzykiem na pierwszym poziomie od zarządzania ryzykiem na drugim poziomie, ubezpieczenia, transfer ryzyka, plany finansowania),
- **monitorowanie ryzyka**, które obejmuje nadzór nad poziomem podejmowanego ryzyka, kontrolę aktualności i dokładności stosowanych metod oceny ryzyka oraz ocenę efektywności stosowanych narzędzi,
- **raportowanie o ryzyku**, które obejmuje informację o profilu ryzyka, identyfikację potencjalnych zagrożeń oraz informację o podjętych działaniach.

W 2017 roku BGK rozwijał system zarządzania ryzykiem i prowadził prace mające na celu dostosowanie do wymagań regulacyjnych, w tym między innymi do rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów dot. zarządzania ryzykiem. Wprowadzono „Strategię zarządzania ryzykiem w BGK”, która swoim zakresem objęła wszystkie zidentyfikowane ryzyka występujące w działalności BGK. W Strategii określono także ogólny akceptowany poziom ryzyka, natomiast akceptowane szczegółowe poziomy ryzyka, w odniesieniu do poszczególnych ryzyk, są określone w politykach zarządzania tymi ryzykami.

Na poziomie Strategii przyjęto także zasady kultury ryzyka. Zarząd BGK swoimi działaniami i postępowaniem promuje wśród pracowników BGK świadomość znaczenia ryzyka w działalności BGK, zasad jego podejmowania i zarządzania tzn. kulturę ryzyka. Następnie praktyki te są kaskadowane na poszczególne szczeble struktury organizacyjnej BGK oraz podmioty zależne.

14.2 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM KREDYTOWYM I KONCENTRACJI

Ryzyko kredytowe jest najważniejszym elementem ryzyka finansowego, na jakie narażony jest bank w ramach prowadzonej działalności. W celu rozpoznania ryzyka kredytowego i jego ograniczania do akceptowalnego poziomu oraz systematycznej kontroli skuteczności podejmowanych działań, bank stosuje proces zarządzania ryzykiem kredytowym, obejmujący identyfikację, pomiar i szacowanie, kontrolę ryzyka, monitorowanie oraz raportowanie.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest realizowane na dwóch poziomach:

- ryzyka klienta z uwzględnieniem jednostkowej ekspozycji kredytowej,
- ryzyka portfela kredytowego.

Bank dokonuje identyfikacji i oceny istniejącego ryzyka kredytowego w oparciu o:

- realizację wewnętrznych procedur pozwalających na zbadanie zdolności kredytowej poszczególnych kredytobiorców i określenie grupy ryzyka związanego z udzieleniem ekspozycji kredytowej,
- wyniki kontroli i monitorowania pozycji aktywów zarządzanych przez jednostki organizacyjne BGK.

Bank stosuje ostrożnościowe podejście w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym. Główne cechy obecnego systemu zarządzania tym ryzykiem to:

- oddzielenie funkcji sprzedażowych od oceny ryzyka klienta zarówno na poziomie oddziału, jak i w centrali BGK,
- każdorazowa, kompleksowa ocena ryzyka kredytowego klienta i transakcji, w celu zakwalifikowania do określonej klasy ryzyka kredytowego,
- stosowanie eksperckich oraz statystycznych metod pomiaru ryzyka kredytowego w zakresie ryzyka pojedynczej transakcji i klienta wspierających szacowanie prawdopodobieństwa niewywiązania się klienta z zobowiązania wobec BGK, a w przypadku problemów klienta ze spłatą zadłużenia szacowanie utraty wartości udzielonych ekspozycji kredytowych,
- system pomiaru ryzyka portfelowego poprzez ocenę stopnia jego koncentracji w ujęciu branżowym, podmiotowym i przedmiotowym,
- system kompetencji decyzyjnych,
- okresowa weryfikacja ryzyka zawartych transakcji uwzględniająca zmiany sytuacji finansowej kredytobiorców oraz warunków otoczenia,
- dywersyfikacja branżowa, przedmiotowa, podmiotowa w ramach ustalonych przez bank limitów angażowania środków,
- wyznaczanie odpisów aktualizujących i rezerw na utratę wartości ekspozycji kredytowych,
- analiza i weryfikacja zasad wyceny prawnych zabezpieczeń spłaty kredytów,
- system monitorowania ekspozycji oraz ich zabezpieczeń pozwalający na wczesną identyfikację zagrożeń.

Jednym z podstawowych narzędzi zarządzania ryzykiem kredytowym w BGK jest system limitów. Proces limitowania odbywa się zarówno na poziomie operacyjnym, jak i na poziomie strategicznym zgodnie z właściwymi kompetencjami.

W zakresie ryzyka kredytowego stosuje się następujące grupy limitów:

- branżowe, odzwierciedlające ryzyko wynikające z rodzaju działalności klienta,
- przedmiotowe, wynikające z ryzyka, jakim obarczony jest cel udzielonego kredytu,
- podmiotowe, określone ze względu na typ klienta,
- produktowe.

Jednym z najważniejszych czynników ryzyka kredytowego jest ryzyko koncentracji. Jest ono w BGK monitorowane zgodnie z przepisami ustawy Prawo bankowe oraz uchwałami i rekomendacjami Komisji Nadzoru Finansowego obowiązującymi w tym zakresie, przepisami ustawy o Banku Gospodarstwa Krajowego, a także z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych. Zgodnie z uchwałą zarządu, w BGK niezależnie od ustawowych limitów koncentracji funkcjonują dodatkowe ograniczenia wewnętrzne angażowania się BGK obowiązujące na etapie podejmowania decyzji finansowych.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów.

Cyklicznie opracowywane są raporty dotyczące ryzyka kredytowego i ryzyka koncentracji, które prezentowane są Komitetowi Kredytowemu Banku, zarządowi BGK a w okresach półrocznych radzie nadzorczej.

Bank posiada procedury obejmujące zasady postępowania w przypadku wystąpienia zwiększonego poziomu zagrożenia ryzykiem kredytowym.

14.3 CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA KREDYTOWEGO I KONCENTRACJI

Ryzyko kredytowe oznacza zagrożenie związane z niewykonaniem przez kredytobiorcę zobowiązania wynikającego z umowy, tj. niespłaceniem lub tylko częściowym spłaceniem należności z tytułu ekspozycji kredytowej wraz z wynagrodzeniem banku, w terminach określonych w umowie.

Bank ogranicza ryzyko kredytowe w skali mikro poprzez działania podejmowane w ocenie i procesie monitorowania klienta i transakcji oraz w skali makro – całego portfela – poprzez ustalanie limitów dla poszczególnych segmentów i produktów.

Pomimo, że ryzyko kredytowe ma jednolity charakter, można wyróżnić jego podtypy.

Ryzyko koncentracji wierzytelności

Ryzyko koncentracji wierzytelności jest ważnym czynnikiem ryzyka kredytowego. W Banku są wprowadzone odpowiednie wewnętrzne zasady i stosowane są procedury w zakresie koncentracji zaangażowań, ze szczególnym uwzględnieniem dużych zaangażowań w odniesieniu do pojedynczych klientów i grup klientów Banku. Koncentracja w portfelu poddawana jest monitoringowi w podziale na poszczególnych kredytobiorców, podmioty powiązane ze sobą kapitałowo lub organizacyjnie, branże itp. Zasady koncentracji wierzytelności odnoszą się do różnych obszarów działalności Banku (nie tylko działalności kredytowej, ale również inwestycyjnej czy transakcji na rynku pieniężnym).

Ryzyko częściowego lub całkowitego niewykonania zobowiązania

Ryzyko niewykonania zobowiązania oznacza sytuację, w której klient nie wywiązuje się z umownych terminów spłaty zobowiązań lub całkowicie takiej spłaty zaniecha. Realizacja tego ryzyka wiąże się z podwyższeniem kosztów poprzez generowanie odpisów na oczekiwane straty kredytowe, które w przypadku całkowitej niespłacalności przekładają się na zrealizowaną stratę.

Bank minimalizuje ryzyko niewykonania zobowiązania poprzez:

- ocenę zdolności kredytowej klienta opierającą się na modelach finansowych, w tym modelach predykcyjnych skutkujących przyznaniem klientowi ratingu adekwatnego do poziomu ryzyka z nim związanego,
- okresowy monitoring sytuacji ekonomiczno-finansowej klienta.

Ryzyko zabezpieczenia

Ryzyko zabezpieczenia występuje w przypadku, gdy przyjęte zabezpieczenie ekspozycji jest nieadekwatne do wartości przyznanego finansowania lub gdy wartość zabezpieczenia podlega znacznym wahaniom.

Ryzyko zabezpieczenia minimalizowane jest poprzez:

- politykę przyjmowania prawnych zabezpieczeń, przyjętą uchwałą zarządu banku, określającą warunki brzegowe adekwatności zabezpieczenia dla danego typu ekspozycji, klienta i zabezpieczenia,
- monitoring wartości zabezpieczeń, w szczególności zabezpieczeń hipotecznych, poprzez okresową weryfikację wycen nieruchomości,
- testy warunków skrajnych, obejmujące m.in. symulacje zmian wartości zabezpieczeń.

Ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego

Ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego w ryzyku kredytowym wiąże się bezpośrednio z ryzykiem niewykonania zobowiązania, ponieważ realizacja pierwszego skutkuje znacznym podwyższeniem prawdopodobieństwa realizacji drugiego. Ryzyko to oznacza zwiększenie obciążeń klienta w wyniku wzrostu stóp procentowych lub niekorzystną zmianę kursu walutowego niosące za sobą podwyższenie odpowiednio kosztów obsługi zadłużenia oraz wysokości rat spłaty zobowiązań.

Bank ogranicza ryzyko stopy procentowej i kursu walutowego poprzez:

- stosowanie odpowiednich procedur w zakresie udzielania finansowania w walutach obcych, w szczególności podczas weryfikacji źródeł spłaty należności,
- testy warunków skrajnych, obejmujące m.in. symulacje zmiany wartości stóp procentowych i kursu walutowego i ich wpływ na zdolność kredytową klientów.

14.4 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM FINANSOWYM

Obowiązujący w BGK system pomiaru ryzyka finansowego obejmuje w szczególności następujące metody i narzędzia:

- wskaźniki płynności, lukę płynności, analizy stabilności środków oraz dzienny monitoring bazy depozytowej – stosowane w odniesieniu do ryzyka płynności,
- miary wielkości pozycji (m.in. wysokość pozycji walutowej, luka stopy procentowej) – stosowane w zakresie ryzyka walutowego i stopy procentowej, miary wrażliwości służące do szczegółowych analiz (BPV, duration, wrażliwość wyniku odsetkowego na zmianę poziomu stóp procentowych) – stosowane w zakresie ryzyka stopy procentowej,
- wartość zagrożona (VaR) – stosowana w zakresie ryzyka rynkowego,
- wskaźniki adekwatności kapitałowej – wskaźniki wynikające z regulacji zewnętrznych określające dostosowanie wielkości funduszy własnych do poziomu i charakteru ryzyka, jakie bank podejmuje, uwzględniając m.in. wielkość i strukturę aktywów ważonych ryzykiem,
- wskaźniki dźwigni – stosowane w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni,
- miary ryzyka w warunkach skrajnych (stress testy) – stosowane w zakresie ryzyka finansowego.

Głównym narzędziem zarządzania ryzykiem finansowym w BGK jest system limitów. W BGK stosowane są:

- w zakresie ryzyka płynności – limity i wartości progowe wskaźników płynności,
- w zakresie ryzyka stopy procentowej – limity i wartości progowe miar wrażliwości, limity wielkości pozycji i limity straty,
- w zakresie ryzyka walutowego – limity wielkości pozycji i limity straty,
- w zakresie adekwatności kapitałowej – limity dla wskaźników adekwatności kapitałowej i limity kapitałowe w poszczególnych obszarach działalności,
- w zakresie ryzyka nadmiernej dźwigni – limit wewnętrzny dla regulacyjnego wskaźnika dźwigni.

Proces monitorowania ryzyka polega na cyklicznej kontroli wielkości limitowanych parametrów i analizowaniu stopnia wykorzystania limitów. Raporty z zakresu ryzyka finansowego przekazywane są Komitetowi Finansowemu Banku, Zarządowi Banku, Komitetowi do spraw Ryzyka oraz Radzie Nadzorczej Banku. Procedury obejmują dodatkowo zasady postępowania w przypadku wystąpienia zwiększonego poziomu zagrożenia ryzykiem finansowym.

14.5 CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH RODZAJÓW RYZYKA FINANSOWEGO

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności to zagrożenie wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i pasywów, transakcji pozabilansowych, niedopasowania terminowego bieżących strumieni pieniężnych, powodujące konieczność poniesienia nieakceptowalnych strat.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest:

- zapewnienie i utrzymywanie zdolności banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i z przyszłych planowanych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności i rentowności kapitałów własnych,

- zapobieganie wystąpieniu sytuacji kryzysowej,
- określenie rozwiązań umożliwiających przetrwanie sytuacji kryzysowej, w przypadku jej ewentualnego wystąpienia.

Poziom ryzyka płynności jest przedstawiany w cyklicznych raportach płynności zawierających w szczególności informacje o wykorzystaniu nadzorczych i wewnętrznych limitów płynności, poziomie stabilności środków obcych i wynikach stress testów oraz dodatkowych analizach dotyczących m.in. płynności długoterminowej.

W ramach raportowania kwartalnego przedstawiane są także informacje na temat oceny wielkości i profilu ryzyka płynności banku związanego z działalnością podmiotów zależnych. W 2017 roku przepływy generowane przez podmioty zależne były nieistotne z punktu widzenia płynności BGK.

Bank kontroluje ryzyko płynności przy zastosowaniu systemu limitów i wartości progowych wskaźników płynności. System limitowania obejmuje płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową.

W 2017 roku BGK rozwijał zarządzanie ryzykiem płynności m.in. poprzez zmiany i dodanie nowych wskaźników ryzyka płynności. Bank również dostosował zasady zarządzania ryzykiem płynności do nowych zasad rachunkowości po przejściu banku na Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej.

W całym 2017 roku płynność BGK była na bezpiecznym poziomie. Nadzorcze miary płynności określone w uchwale nr 386/2008 KNF z dnia 17 grudnia 2008r. w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.) oraz w Rozporządzeniu Delegowanym Komisji (UE) 2015/61 z dnia 10 października 2014r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do wymogu pokrycia wpływów netto dla instytucji kredytowych (Dz. U. UE L 11 z dnia 17 stycznia 2015r., s. 1) nie były przekroczone.

TABELA 38: Nadzorcze miary płynności

Wyszczególnienie	limit	wartość na 31.12.2016r.	wartość na 31.12.2017r.	Informacja dodatkowa – dane z wyłączeniem funduszy przepływowych	
				wartość na 31.12.2016r.	wartość na 31.12.2017r.
M1 – luka płynności krótkoterminowej (w mln zł)	0,0	15 503,8	17 524,4	14 464,8	16 468,8
M2 – współczynnik płynności krótkoterminowej	1,0	1,5	1,6	1,6	1,7
M3 – współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych funduszami własnymi	1,0	5,0	5,4	5,0	5,4
M4 – współczynnik pokrycia aktywów niepiętnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	1,0	1,2	1,3	1,6	1,7
LCR - wskaźnik pokrycia wpływów netto (ang. liquidity coverage ratio)	80,0%*	251,6%	206,9%	327,7%	271,7%

* limit obowiązujący na 31.12.2017r.

Zmiana miar płynności jest związana przede wszystkim z proporcjonalnie większym wzrostem długoterminowych źródeł finansowania w stosunku do wzrostu akcji kredytowej BGK oraz wzrostu inwestycji kapitałowych.

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe rozumiane jest jako zagrożenie pogorszenia się wartości portfela instrumentów finansowych lub wyniku finansowego banku na skutek niekorzystnych zmian parametrów rynkowych (kursów walut, stóp procentowych, cen instrumentów dłużnych, cen instrumentów kapitałowych).

Celami zarządzania ryzykiem rynkowym są:

- dla ryzyka stopy procentowej (w tym ryzyka zmiany cen dłużnych papierów wartościowych) – ograniczenie ryzyka utraty części dochodu odsetkowego na skutek zmiany rynkowych stóp procentowych oraz ryzyka niekorzystnej zmiany wartości rynkowej posiadanych przez Bank odsetkowych instrumentów finansowych,
- dla ryzyka walutowego – ograniczenie ryzyka poniesienia strat na skutek zmian rynkowych kursów wymiany walut,
- dla ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych – ograniczenie ryzyka poniesienia strat na skutek zmian cen instrumentów kapitałowych.

W 2017 roku BGK rozwinął sposób kalkulacji wrażliwości wartości ekonomicznej banku na zmiany stóp procentowych, wprowadził nowe scenariusze testów warunków skrajnych dla oszacowania ryzyka zmniejszenia wyniku odsetkowego księgi bankowej zakładające różnokierunkowe zmiany stóp procentowych, a także wzmocnił procedurę testowania wstecznego miary VaR.

W 2017 roku w BGK zachowany został akceptowalny poziom ryzyka rynkowego określony przez Radę Nadzorczą (apetyt na ryzyko).

Ryzyko stopy procentowej

Bank monitorował ryzyko stopy procentowej poprzez stosowanie:

- limitów BPV portfela handlowego i portfela bankowego,
- limitów straty,
- limitów ryzyka dochodu księgi bankowej,
- innych miar ryzyka, w tym m.in. VaR i duration.

System wewnętrznego raportowania w zakresie ryzyka stopy procentowej obejmuje w szczególności informacje o wykorzystaniu limitów ryzyka stopy procentowej, wynikach z tytułu zmian stóp procentowych, miarach (VaR, BPV, duration, modified duration), analizach luki stopy procentowej, wrażliwości dochodu odsetkowego oraz wynikach przeprowadzanych testów warunków skrajnych.

W 2017 roku ryzyko dochodu odsetkowego w horyzoncie 12 miesięcy kształtowało się na poziomie umiarkowanym. Ekspozycja na ryzyko stopy procentowej była ograniczana poprzez bieżące zarządzanie portfelem aktywów płynnych.

TABELA 39: Podstawowe miary ryzyka stopy procentowej (w tys. zł)

Wyszczególnienie	wartość na 31.12.2016	wartość na 31.12.2017
BPV (portfel działalności skarbowej)	-902	-1 457
VAR (portfel działalności skarbowej)	3 931	5 346

Pod koniec okresu sprawozdawczego nastąpił wzrost miar BPV, VaR i ryzyka dochodu odsetkowego na skutek dokapitalizowania banku, w tym w szczególności zwiększenia wartości portfela dłużnych papierów wartościowych.

Ryzyko walutowe

W 2017 roku poziom ryzyka walutowego w BGK został oceniony jako niski. Pomiar ryzyka odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami i był dokonywany m.in. poprzez badanie wielkości pozycji walutowych, poziomu VaR oraz wyniku z tytułu zmian kursów walutowych. Na bieżąco dokonywano również monitorowania wykorzystania limitów wewnętrznych: pozycji walutowej oraz straty.

Raporty ryzyka walutowego zawierają w szczególności informacje o wykorzystaniu limitów ryzyka walutowego, osiągniętych wynikach, wysokości VaR oraz wynikach przeprowadzanych testów warunków skrajnych.

Całkowita pozycja walutowa banku na 31 grudnia 2017r. wyniosła 131,1 mln zł, natomiast VaR dla tej pozycji wyniósł 699,9 tys. zł.

Ryzyko zmiany cen instrumentów kapitałowych

W 2017 roku ryzyko cen instrumentów kapitałowych w BGK kształtowało się na poziomie średnim. W porównaniu do 2016 roku nastąpił wzrost wartości portfela akcji o 411 mln zł (związany z rosnącym w ciągu 2017 roku kursem akcji PKO BP S.A. i dużym wolumenem pakietu tych akcji w portfelu BGK), ponadto nastąpił dalszy wzrost portfela certyfikatów inwestycyjnych.

Pomiar ryzyka cen instrumentów kapitałowych odbywał się zgodnie z obowiązującymi zasadami i był dokonywany poprzez badanie wartości portfela instrumentów kapitałowych oraz VaR. Na 31 grudnia 2017r. VaR dla portfela instrumentów kapitałowych wyniósł 37,7 mln zł.

14.6 ORGANIZACJA PROCESU ZARZĄDZANIA RYZYKIEM OPERACYJNYM

Ryzyko operacyjne obejmuje wszystkie istotne obszary działalności BGK oraz wszelkie nowe, istniejące i modyfikowane: produkty, procesy i systemy oraz uwzględnia czynniki wewnętrzne (takie jak: struktura organizacyjna, specyfika działalności, użytkowane systemy informatyczne, specyfikę klientów, skargi od klientów, jakość kadr, zmiany organizacyjne oraz rotację kadr) i czynniki zewnętrzne (otoczenie działania BGK).

Proces zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmuje wszystkie oddziały/komórki organizacyjne centrali BGK oraz podmioty zależne, które są nadzorowane przez właściwe komórki organizacyjne centrali Banku, zgodnie z Regulaminem Organizacyjnym Centrali oraz zakresem ich obowiązków.

Bank zarządza ryzykiem operacyjnym poprzez wprowadzenie:

- funkcji koordynatora ryzyka operacyjnego,
- podejścia procesowego do oceny linii biznesowych, produktów o podwyższonym ryzyku oraz ryzyka generowanego przez oddziały i komórki organizacyjne centrali BGK,
- wskaźników ryzyka operacyjnego.

W Banku funkcjonuje Komitet Ryzyka Operacyjnego, który pełni funkcje opiniodawcze i decyzyjne, umożliwiając Zarządowi Banku nadzór i kontrolę poziomu ryzyka operacyjnego w BGK oraz skuteczności systemu zarządzania tym rodzajem ryzyka.

Raportowanie ryzyka operacyjnego odbywa się w oparciu o informacje wprowadzane do aplikacji Rejestr Ryzyka Operacyjnego przez koordynatorów ryzyka operacyjnego ze wszystkich oddziałów/komórek organizacyjnych centrali BGK i podmiotów zależnych.

14.7 CHARAKTERYSTYKA RYZYKA OPERACYJNEGO

Wartość straty netto z tytułu zdarzeń ryzyka operacyjnego w 2017 roku wyniosła 54 tys. zł. Poziom rezerw utworzonych na zdarzenia ryzyka operacyjnego na koniec 2017 roku wyniósł 0,9 mln zł.

14.8 INNE RYZYKA

Dodatkowo, BGK zarządza ryzykami trudnomierzalnymi, przede wszystkim ryzykiem braku zgodności i utraty reputacji, przyjmując zbliżone zasady jak w przypadku zarządzania ryzykiem operacyjnym, a także ryzykiem modeli zgodnie z przyjętymi w tym zakresie procedurami wewnętrznymi.

14.9 ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA BANKU

Bank monitoruje poziom adekwatności kapitałowej za pomocą wskaźników adekwatności kapitałowej wyznaczonych zgodnie z ustawą Prawo bankowe oraz rozporządzeniem CRR¹.

W 2017 roku BGK rozwijał zarządzanie adekwatnością kapitałową m.in. poprzez rozwój metod i aktualizację zasad w zakresie adekwatności kapitałowej. Wprowadzono odwrotne testów warunków skrajnych, doprecyzowano sposoby ustalania limitów kapitałowych, zaktualizowano zasady tworzenia planu kapitałowego oraz zmieniono wybrane metody badania istotności ryzyk.

W 2017 roku normy adekwatności kapitałowej określone w art. 128 ust. 1 ustawy Prawo bankowe oraz określone w art. 92 ust. 1 CRR były zachowane (współczynnik CET1 na poziomie co najmniej 4,5%, współczynnik kapitału Tier1 na poziomie co najmniej 6%, współczynnik wypłacalności na poziomie co najmniej 8% oraz wskaźnik kapitału wewnętrznego na poziomie co najwyżej 100%).

Powyższe wskaźniki wyznaczane są w ujęciu jednostkowym z uwagi na brak konieczności dokonywania konsolidacji ostrożnościowej zgodnie z przepisami rozporządzenia CRR.

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (Dz. U. UE L 176 z dnia 27 czerwca 2013r., s. 1)

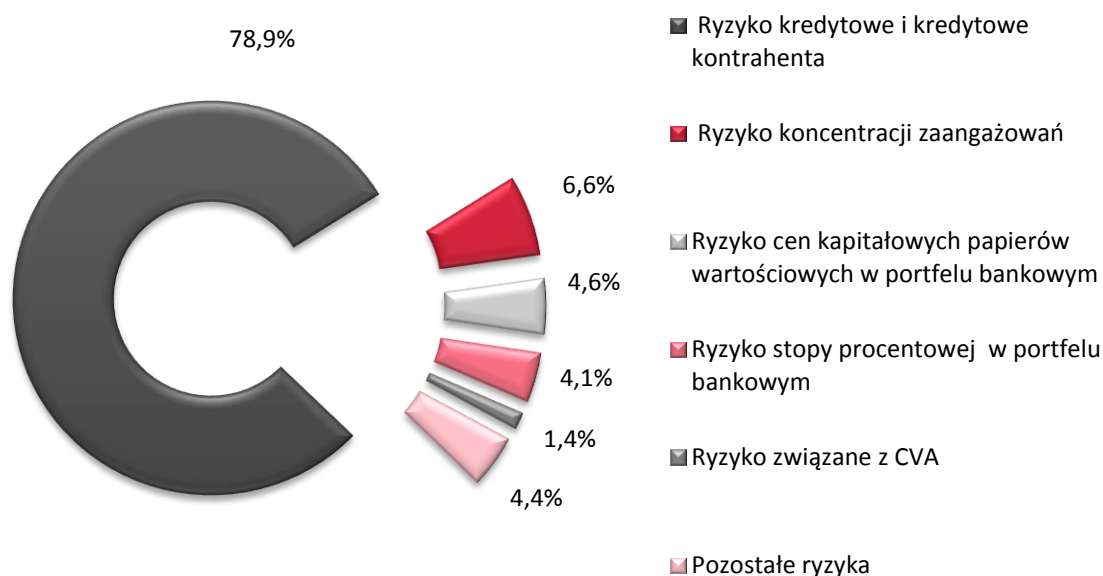
TABELA 40: Wskaźniki adekwatności kapitałowej

Wyszczególnienie	wartość na 31.12.2016	wartość na 31.12.2017	zmiana mln zł / p.p.	Informacja dodatkowa – dane z wyłączeniem funduszy przepływowych		
				wartość na 31.12.2016	wartość na 31.12.2017	zmiana mln zł / p.p.
Całkowity wymóg kapitałowy (w mln zł)	3 205,2	3 976,3	771,1	3 204,8	3 975,8	771,0
Kapitał wewnętrzny (w mln zł)	3 811,8	4 648,9	837,1	3 811,5	4 648,3	836,8
Fundusze własne (w mln zł), w tym:	12 257,5	18 864,2	6 606,7	12 257,5	18 864,2	6 606,7
Kapitał Tier 1, w tym:	12 064,1	18 864,2	6 800,1	12 064,1	18 864,2	6 800,1
Kapitał podstawowy Tier 1	12 064,1	18 864,2	6 800,1	12 064,1	18 864,2	6 800,1
Kapitał Tier 2	193,5	0,0	-193,5	193,5	0,0	-193,5
Współczynnik CET1	30,1%	38,0%	7,9	30,1%	38,0%	7,9
Współczynnik Tier1	30,1%	38,0%	7,9	30,1%	38,0%	7,9
Współczynnik wypłacalności	30,6%	38,0%	7,4	30,6%	38,0%	7,4
Wskaźnik kapitału wewnętrznego	31,1%	24,6%	-6,5	31,1%	24,6%	-6,5

Wzrost całkowitego wymogu kapitałowego oraz kapitału wewnętrznego w 2017 roku związany był z rozwojem działalności Banku w obszarze finansowania przedsiębiorstw oraz z nabyciem certyfikatów inwestycyjnych Funduszy Inwestycyjnych Zamkniętych. Wzrost funduszy własnych wynikał natomiast z podwyższenia funduszu statutowego BGK przez Skarb Państwa poprzez przekazanie papierów skarbowych o wartości 4,8 mld zł oraz gotówki na kwotę 1,5 mld zł.

Kapitał wewnętrzny wyznaczany jest z tytułu ryzyk uznanych przez bank za istotne. Największą część stanowi kapitał wewnętrzny z tytułu ryzyka kredytowego i kredytowego kontrahenta. Strukturę kapitału wewnętrznego zaprezentowano poniżej.

Rys. 14

ZARZĄD BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Prezes Zarządu

Beata Daszyńska - Muzyczka

/ - /

.....

Pierwszy Wiceprezes Zarządu

Paweł Nierada

/ - /

.....

Wiceprezes Zarządu

Włodzimierz Kocon

/ - /

.....

Członek Zarządu

Przemysław Cieszyński

/ - /

.....

Członek Zarządu

Wojciech Hann

/ - /

.....

Członek Zarządu

Radosław Kwiecień

/ - /

.....

Warszawa, dnia 23 kwietnia 2018r.